

Bundel van de Commissie Samenleving van 10 november 2016

Agenda documenten

Agenda Samenl 10-11-2016

- 1 Opening en mededelingen voorzitter
- 2 Inspreker(s)
- 3 Vaststelling besluitenlijst vorige vergadering
BV16.0130 Besluitenlijst CIE Samenleving d.d. 15 sept 2016
- 4 Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen
- 5 Bespreekpunten
- 5.a Discussienota ter voorbereiding op de Maatschappelijke Agenda 2018-2022
U16.13341 Begeleidende brief bij Discussienotitie ter voorbereiding van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022
U16.13352 Reactieformulier bij discussienotitie Maatschappelijke Agenda 2018-2022
T16.12718 Discussienotitie ter voorbereiding van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022
- 6 Stukken ter advisering aan de raad
- 6.a Verordening Sociaal domein 2017
Voorstel Raad 7473
T16.09310 Verordening Sociaal Domein 2017 gemeente Lansingerland
T16.09311 Toelichting Verordening Sociaal Domein 2017
T16.09312 Wijzigingsdocument verordening sociaal domein 2017
I16.35874 Advies ASD op Verordening Sociaal Domein 2017
U16.10896 Reactie op uw advies
- 7.a Actualiteiten uit het college
- 7.b Actualiteiten uit de commissie
- 7.c Verbonden partijen
- 8 Rondvraag en sluiting

Agenda

Aan de leden van de Commissie Samenleving
c.c. College van B&W, MT

Uw brief van/kenmerk	ons kenmerk/afdeling	Bijlage(n)	Lansingerland
	-- Griffie		27 oktober 2016

Onderwerp	Doorkiesnummer
Agenda	010-8004391/4392
Commissie Samenleving	
d.d. 10 november 2016	

Geachte commissieleden,

Hierbij ontvangt u de agenda voor de vergadering van de Commissie Samenleving, te houden op donderdag 10 november 2016 om 20.00 uur in de raadszaal van het gemeentehuis aan de Tobias Asserlaan 1 te Bergschenhoek.

U bent uitgenodigd deze vergadering bij te wonen.

De agenda voor de a.s. vergadering luidt als volgt:

1. Opening en mededelingen voorzitter
2. Inspreker(s)
3. Vaststelling besluitenlijst vorige vergadering
4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen
5. Bespreekpunten
- 5.a. Discussienota ter voorbereiding op de Maatschappelijke Agenda 2018-2022
6. Stukken ter advisering aan de raad
- 6.a. Verordening Sociaal domein 2017
- 7.a. Actualiteiten uit het college
- 7.b. Actualiteiten uit de commissie
- 7.c. Verbonden partijen
8. Rondvraag en sluiting

Hoogachtend,
de voorzitter,
Gerard Bovens

BESLUITENLIJST

Commissie Samenleving

Datum vergadering 15 september 2016
Registratienummer BV16.0130

Aanwezig

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Wouter Hoppenbrouwer, Leon Erwich en Nicole Lengkeek
CDA : Nelleke Bouman, Arnold Oosterlaan en Taeke Halma
VVD : Kathy Arends en Alexander Kuipers
D66 : Erik Jonker
CU : Kees-Willem Markus en Jim Roos
PvdA : Petra Verhoef
WIJ Lansingerland : Leon Hoek
GroenLinks : Ingrid Berghuis
Partij Neeleman : Eddy Neeleman

Voorzitter : Gerard Bovens

Commissiegriffier : Lianne van den Houten

Wethouders : Jeroen Heuvelink en Ankie van Tatenhove

Afwezig

Sam de Groot (PvdA), Erwin Barendregt (WIJ), Rob Snijders (D66), Annet van Eck (D66), Tom Zandbergen (GL)

Agenda

1. Opening en mededelingen voorzitter
De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur.
2. Inspreker(s) - geen
3. Vaststelling besluitenlijst vorige vergadering
De besluitenlijst is ongewijzigd vastgesteld.
4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen
De agenda is ongewijzigd vastgesteld.
Deze rondvragen zijn geïnventariseerd:
Petra Verhoef:
 - Beleid bij verstrekking van huishoudelijke hulp
 - Budgetten Wmo en JeugdzorgLeon Hoek
 - Sluiting De Windas tijdens warme nazomerKees-Willem Markus
 - Armoedemonitor en jaarlijkse rapportage gebruik voorzieningen voor minima
5. Besprekpunten
- 5.a. Gedachtewisseling Financiële ondersteuning MBO leerlingen (ingebracht door de PvdA)
Besproken.
- 5.b. Startnotitie Cultuurvisie ten behoeve van BOB-traject
Besproken.
- 5.c. Halfjaarrapportage Sociaal Domein 2016
Besproken.
6. Stukken ter advisering aan de raad - geen
- 7.a. Actualiteiten uit het college
- 7.b. Actualiteiten uit de commissie

- 7.c. Verbonden partijen
8. Rondvraag en sluiting
De voorzitter sluit de vergadering om 23.00 uur.

Toezeggingen commissie samenleving 15 september 2016

Wethouder Heuvelink

- Halfjaarrapportage sociaal domein: de commissie wordt geïnformeerd over het aantal 'thuiszitters' die er zijn in het 1^e half jaar van 2016.

Wethouder Van Tatenhove

- Budgetten WMO en Jeugdzorg: zodra de september circulaire verschijnt wordt de commissie samenleving geïnformeerd over de effecten hiervan op de budgetten WMO en Jeugdzorg.

Raadscommissie Samenleving
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Afdeling
**Economische &
Maatschappelijke Ontwikkeling**
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Annabel Trouwborst
Telefoon
14 010
E-mail
info@lansingerland.nl
Fax
(010) 800 40 01

Verzenddatum 18 oktober 2016
Ons kenmerk U16.13341
Uw brief van

Onderwerp **Discussienotitie ter voorbereiding van
de Maatschappelijke Agenda 2018-2022**

Geachte commissieleden,

In januari 2017 leggen wij de Maatschappelijke Agenda 2018-2022 ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad. Ter voorbereiding op de Maatschappelijke Agenda 2018-2022 hebben wij op 27 september 2016 met de commissie Samenleving een werksessie gehouden. In navolging van deze werksessie sturen wij u bijgevoegde discussienotitie. In deze brief informeren wij u over de Maatschappelijke Agenda 2018-2022, de discussienotitie en de wijze waarop u op deze discussienotitie kunt reageren.

De Maatschappelijke Agenda 2018-2022

De Maatschappelijke Agenda 2018-2022 richt zich op de taken die de gemeente heeft binnen het sociaal domein. De kern van de Maatschappelijke Agenda bestaat uit de beleidsinhoudelijke doelen en financiële kaders en uit de kaders voor de wijze waarop sturing, monitoring en uitvoering plaatsvindt.

De discussienotitie

Binnen de wettelijke kaders is er beleidsruimte om bepaalde taken binnen het sociaal domein intensiever of minder intensief uit te voeren. Ter voorbereiding op de Maatschappelijke Agenda 2018 - 2022 leggen we u in de bijgevoegde discussienotitie (T16.12718) een aantal beleidsaccenten voor om de doelen van het sociaal domein meer of minder te kunnen inkleuren. Daarnaast leggen we in de discussienotitie enkele vraagstukken met betrekking tot sturing, monitoring en uitvoering aan u voor. In de discussienotitie gaan we in op deze keuzes en leggen hierover een aantal discussiepunten voor.

De discussiepunten

De discussiepunten die wij aan u voorleggen zijn:

- Kunt u zich vinden in het volgende standpunt? (paragraaf 2.1): Transformatie is een doorlopend proces zonder einddatum. Jaarlijks stellen we onze doelen en instrumenten bij.
- Onderschrijft u dat de doelenschema's een volledig beeld bieden van het sociaal domein en dat daarmee de basis op orde is? (paragraaf 2.3.2)

- Aan u zijn 8 mogelijke beleidsaccenten voorgelegd (paragraaf 3.1.3). Kunt u aangeven of er nog accenten ontbreken?
- Op welke drie accenten wilt u de nadruk leggen?
- Onderschrijft u de vier uitgangspunten op sturing en monitoring? (paragraaf 3.2.1)
- Sluiten de sturingsniveaus aan bij uw sturingsambitie als commissie Samenleving? (paragraaf 3.2.4)
- De raad stelt de criteria voor het afwegingskader vast. Het college stelt het afwegingskader op en past dit toe. Onderschrijft u dit? (paragraaf 3.2.4 en 3.3)

Uw reactie

We vragen de commissie Samenleving de discussienotitie te agenderen voor de vergadering op 10 november 2016. Daarna heeft elke fractie van de gemeenteraad de mogelijkheid om schriftelijk te reflecteren op de discussienotitie. Dat kan tot 20 november 2016, via het meegezonden reactieformulier (U16.13352). De reacties geven ons een beeld van de manier waarop de verschillende fracties invulling willen geven aan de uitvoering van het sociaal domein. Uw reactie nemen wij mee in de Maatschappelijke Agenda 2018-2022.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

drs. ing. Ad Eijkenaar
Secretaris

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester

Bijlage:

- T16.12718, Discussienotitie ter voorbereiding op de Maatschappelijke Agenda 2018-2022
- U16.13352, Reactieformulier

Reactieformulier op discussienotitie ter voorbereiding van de

Partij:

Discussiepunt

Kunt u zich vinden in het volgende standpunt? (paragraaf 2.1)

- 1 Transformatie is een doorlopend proces zonder einddatum. Jaarlijks stellen we onze doelen en instrumenten bij.

- 2 Onderschrijft u dat de doelenschema's een volledig beeld bieden van het sociaal domein en dat daarmee de basis op orde is? (paragraaf 2.3.2)

Aan u zijn 8 mogelijke beleidsaccenten voorgelegd. (paragraaf 3.1.3)

- 3a Kunt u aangeven of er nog accenten ontbreken?

- 3b Op welke drie accenten wilt u de nadruk leggen?

- 4 Onderschrijft u de vier uitgangspunten op sturing en monitoring? (paragraaf 3.2.1)

- 5 Sluiten de sturingsniveaus aan bij uw sturingsambitie als raad? (paragraaf 3.2.4)

- 6 De raad stelt de criteria voor het afwegingskader vast. Het college stelt het afwegingskader op en past dit toe. Onderschrijft u dit? (paragraaf 3.2.4 en 3.3)

Maatschappelijke Agenda 2018-2022

--

Uw reactie

--

--

--

--

--

--

--

Discussienotitie ter voorbereiding van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022

Auteurs: Susan Nieuwlaat, Annabel Trouwborst, Sylvia Oosterman

Afdeling: Team Sociaal Domein & Cultuur

Versienummer: 1.0

Datum: 23 september 2016

Corsanummer: T16.12718

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Op weg naar de Maatschappelijke Agenda 2018-2020	3
1.2	Doel discussienotitie	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Toelichting op de opbouw van de MAG	4
2.1	De basisgedachte: Transformatie is een doorlopend proces.....	4
2.2	De basis voor de Maatschappelijke Agenda Sociaal Domein	4
2.3	Toelichting op doelen en financiën	5
2.3.1	Toelichting op de keuze voor de doelenschema's en draagvlak (intern en extern).....	5
2.3.2	Inhoudelijke toelichting op de doelenschema's	5
2.3.3	Aanscherpingen in beleid zijn verwerkt in de doelenschema's	6
2.4	Toelichting op sturen en monitoring.....	6
2.5	Toelichting op de uitvoering	6
3	Discussiepunten	7
3.1	Doelen en accenten	7
3.1.1	Bruikbaarheid en volledigheid van de doelensystematiek	7
3.1.2	De eerste aanzet tot beleidsaccenten	7
	De weging van de beleidsaccenten is gedaan door middel van stickers in beide sessies. Kanttekening bij onderstaande lijst is dat niet alle fracties vertegenwoordigd waren en dat ieder de vrijheid had om zoveel stickers bij een onderwerp te plakken als gewenst.	7
3.1.3	Voorstellen voor beleidsaccenten.....	7
	Op basis van alles wat we onderzocht en opgehaald hebben kunnen we meer richting geven aan onze maatschappelijke opgaven en om antwoord te vinden op de vraag hoe we zo efficiënt mogelijk inzetten binnen het sociaal domein.	7
3.2	Monitoren en sturen	13
3.2.1	Visie en uitgangspunten	13
3.2.2	Toelichting op het theoretische model van de effectketen	14
3.2.3	Sturen op outcome individueel en op populatieniveau en sturen op impact	15
3.2.4	Sturingsniveaus: Wie stuurt waarop?	16
3.3	Kaders voor de uitvoering	17
3.3.1	Beperkingen aan de wijze van inkoop.....	17
3.3.2	Criteria voor het afwegingskader	18
4	Vervolgstappen	19
	 Bijlage I: Uitkomsten van de werksessies met gemeenteraad en Adviesraad Sociaal Domein	 20
	Bijlage II: Doelenboom	24
	Bijlage III: Samenvatting Pijlers Sociaal Domein	28

1 Inleiding

1.1 Op weg naar de Maatschappelijke Agenda 2018-2020

Transitie en transformatie

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de brede uitvoering van de taken op het gebied van de Jeugdwet, de Wmo, en de Participatiewet. In 2015 is onze aandacht vooral uitgegaan naar het organiseren van de toegang van het integraal werken, zodat we in staat waren de cliënten die overkwamen naar de gemeente van passende ondersteuning te voorzien.

Vanaf 2016 zijn we bezig met de *transformatie* binnen het sociaal domein. Een belangrijk inzicht daarbij is dat transformatie geen doel op zich is, maar een doorlopend proces waarbij we op inhoud, op proces en op bedrijfsvoering werken aan een efficiënte ondersteuning van inwoners met een hulpvraag. Daarbij stellen we onszelf deelvragen als: Waar liggen de behoeftes van onze inwoners? Wat zijn onze wettelijke taken? Hoe verdelen we beschikbare budget? En hoe meten of we het goede doen?

De basis op orde

Om beter zicht te krijgen op de inhoudelijke vragen hebben we een document opgesteld: Pijlers voor het sociaal domein. Het document is een verzameling van gegevens, gevat in drie pijlers: de Levensloop, de Trendanalyse en de Wetten (Corsanummer T16.07529 en gepresenteerd op 20 april 2016). Op basis daarvan zijn de zogenaamde doelenschema's ontwikkeld voor jeugd, volwassenen, ouderen en een schema voor de samenleving. In de schema's zijn alle gemeentelijke taken en activiteiten gerubriceerd op drie ambitieniveaus: het zoveel mogelijk benutten van de eigen mogelijkheden, het preventief ingrijpen bij risicogroepen en verbeteren of stabiliseren van de situatie bij hulpvragers. Uitvoeren van deze taken betekent dat de basis op orde is.

De kern van de Maatschappelijke Agenda

Het stellen van beleidsinhoudelijke en daarbij passende financiële kaders voor het sociaal domein is een taak van de gemeenteraad. Daarnaast heeft de gemeenteraad een controlerende taak. Om die taak goed te kunnen uitvoeren stelt de raad kaders voor wijze waarop monitoring plaatsvindt. Deze twee elementen vormen de kern van de Maatschappelijke Agenda 2018-2020, waarover definitieve besluitvorming plaatsvindt in januari 2017.

1.2 Doel discussienotitie

Binnen de wettelijke kaders heeft de gemeente beleidsruimte om bepaalde taken intensiever of juist minder intensief uit te voeren. Als de raad gebruik wil maken van deze beleidsruimte, zullen er keuzes gemaakt moeten worden. Keuzes maken betekent dat het intensiever uitvoeren van de ene taak kan leiden tot een meer basale uitvoering van een andere taak.

In diverse consultatierondes zijn er mogelijke beleidsaccenten naar voren gebracht. De informatie uit de consultatierondes is in deze discussienotitie samengebracht tot een aantal voorstellen voor beleidsaccenten (zie 3.2.2). Daarnaast biedt de notitie zicht op een mogelijke keuzes voor sturing en monitoring (zie 3.3 en 3.4). Naast bespreking in de commissie samenleving is er de mogelijkheid voor de fracties om schriftelijk te reflecteren op de voorgelegde discussiepunten.

1.3 Leeswijzer

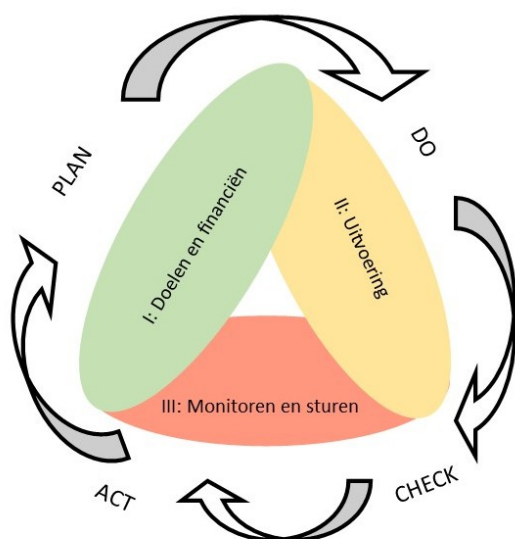
In hoofdstuk 2 gaan we nader in op de opbouw van de Maatschappelijke Agenda. Hoofdstuk 3 vormt de kern van deze notitie en gaat in op de discussiepunten die op 10 november in de commissie Samenleving besproken worden. Hoofdstuk 4 beschrijft het traject vanaf deze discussienotitie.

2 Toelichting op de opbouw van de MAG

In De Maatschappelijke Agenda staat beschreven voor welke maatschappelijke opgaven de gemeente zich gesteld ziet en op welke wijze zij dat wil aanpakken.

2.1 De basisgedachte: Transformatie is een doorlopend proces

Met de Maatschappelijke Agenda werken we niet toe naar het ideale model voor het sociaal domein maar werken we voortdurend aan het optimaliseren van het proces om onze doelen te bereiken. Transformatie is namelijk geen doel op zich maar een doorlopende beweging is die door het meten, sturen en controleren zichzelf continu verbetert. Deze drie elementen zijn nauw met elkaar verbonden in het totale proces: het college voert uit aan de hand van de door de raad gestelde doelen. De wijze van monitoring wordt weer sterk bepaald door de wijze van uitvoering en zorgt voor sturing op de doelen. Het monitoren geeft ons inzicht in effectiviteit en verbeterpunten. Op basis daarvan en op basis van trends en signalen kunnen we onze doelen of onze instrumenten bijstellen. Dit komt overeen met de Plan, Do, Check, Act-cyclus van Deming.

Discussiepunt 1:
Transformatie is een doorlopend proces zonder einddatum. Jaarlijks stellen we onze doelen en instrumenten bij.

2.2 De basis voor de Maatschappelijke Agenda Sociaal Domein

De Maatschappelijke agenda omvat twee kernelementen:

- *Doelen en financiën*¹: de doelen die we formuleren in het kader van de maatschappelijke opgaven,
- *Monitoren en Sturen*: de wijze waarop we controleren of de doelen behaald zijn (meten) en inzicht in de elementen waarop de moeten aanpassen (sturen).

Het is aan de gemeenteraad om hiervoor kaders en randvoorwaarden aan te geven.

Binnen dit proces speelt een derde element, namelijk de uitvoering. Dit zijn de processen en instrumenten, waaronder het inkoop- en subsidiekader, die we inzetten om de doelen te bereiken. De uitvoering is een verantwoordelijkheid van het college.

¹ Het onderdeel financiën wordt uitgewerkt in het definitieve stuk, de Maatschappelijke Agenda.

2.3 Toelichting op doelen en financiën

2.3.1 Toelichting op de keuze voor de doelenschema's en draagvlak (intern en extern)

Er is gezocht naar een transparante methodiek om alle wetten, taken, doelgroepen en financieringsvormen in één model onder te brengen, met mogelijkheden tot flexibele inzet, ontschotting en integraliteit. Een methodiek die recht doet aan het steeds veranderende takenpakket, de transformatiegedachte van de gemeente en de vraag naar monitoring. De systematiek van de doelenschema's is eerder gebruikt en bleek ook nu goed bruikbaar.

2.3.2 Inhoudelijke toelichting op de doelenschema's

De doelenschema's zijn de basis voor de Maatschappelijke Agenda. De schema's geven een overzicht van alle taken en instrumenten die de gemeente inzet binnen het Sociaal Domein, onafhankelijk van de wijze van uitvoering. Daaronder vallen zowel vrij toegankelijke, als maatwerkvoorzieningen. Er zijn taken en instrumenten die we subsidiëren, taken en instrumenten die we inkopen via aanbesteding (lokaal en regionaal) en taken die we zelf uitvoeren. De schema's moeten een volledig beeld van het sociaal domein bieden, zodat we kunnen vaststellen dat daarmee de basis op orde is.

Discussiepunt 2:
Onderschrijft u dat de doelenschema's een volledig beeld bieden van het sociaal domein en dat daarmee de basis op orde is?

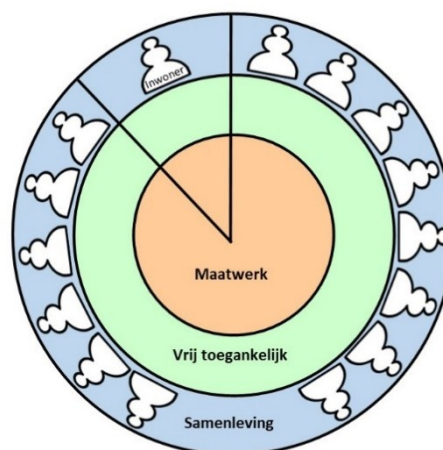
Elk doelschema (B, C en D) gaat uit van een hoofddoelstelling, één voor jeugd en hun ouders/opvoeders, één voor volwassenen en één voor ouderen. Elke hoofddoelstelling kent drie ambitieniveaus:

- Inwoners benutten eigen kracht en de kracht van de samenleving;
- Bij risicogroepen pakken we preventief aan;
- Bij problemen zetten we in op verbetering of stabilisatie.

Elk ambitieniveau is opgesplitst in subdoelen die betrekking kunnen hebben op lichamelijke en geestelijke gezondheid, opbouw sociaal netwerk, financiële onafhankelijkheid, participatie en zelfstandigheid.

Doelenschema A richt zich op alle inwoners van Lansingerland en is bedoeld om de kracht van de samenleving een plek te geven. Het beschrijft het zelf-organiserend vermogen van de samenleving. De hiernaast staande afbeelding laat zien dat ieder individu, welke mate van ondersteuning hij ook nodig heeft, ook altijd onderdeel blijft van de samenleving (de buitenste blauwe schil)

De doelenschema's (zie bijlage 2) zijn voorgelegd aan een breed veld (de toegangspartijen, de Adviesraad Sociaal Domein, Humanitas, MEE, gezinscoaches, jeugd- en jongerenwerk, steunpunt mantelzorg en Zorgimpuls namens de huisartsen). Ook binnen de gemeente is meegedacht door de afdeling publiekszaken (consulenten in de uitvoering van het sociaal domein), de afdeling financiën en de afdeling communicatie. Hierdoor lijkt er een compleet en hanteerbaar overzicht van het gehele sociale domein te liggen.

2.3.3 Aanscherpingen in beleid zijn verwerkt in de doelenschema's

In de doelschema's zijn diverse aanscherpingen gemaakt ten opzichte van het Beleidsplan Sociaal Domein (2014), toen we nog in de voorbereidende fase zaten. Het betreft:

- Een betere aansluiting tussen vrij toegankelijke voorzieningen en maatwerk door de integrale benadering van subsidie- en inkoop. Waar we eerst een verdeling hadden tussen: voor vrij toegankelijk zetten we subsidie in en maatwerk kopen we in via een aanbesteding, wordt nu meer gezocht naar een inkoopvorm die aansluit bij de behoefte. Dit wordt nader uitgewerkt in paragraaf 3.3.
- Het domein Participatie is inmiddels betrokken bij de vrij toegankelijke voorzieningen. Hierdoor is het al in een eerder stadium mogelijk om mensen met een dreigende schuldenlast te ondersteunen met het op orde krijgen van hun financiële huishouding.
- In alle contracten die we sluiten (zowel via subsidie als via inkoop/ aanbesteding) maken we steeds meer eenduidige afspraken over de wijze waarop we monitoren en wanneer. Dit biedt ons meer handvatten om te komen tot de gewenste sturing (zie paragraaf 3.2)

III: Monitoren en sturen

2.4 Toelichting op sturen en monitoring

De transformatie leidt niet tot een 'big bang' waarmee een totaal nieuwe inrichting van het Sociale Domein wordt. Het gaat veel meer om het creëren van een beweging die leidt tot een continu toenemende effectiviteit, efficiëntie en integraliteit van onze inzet. Deze beweging is het uitgangspunt bij het verder vorm geven aan sturing en monitoren.

Aan deze beweging ligt de theoretische benadering via de effectketen van input, uitvoering (throughput /output), outcome en impact ten grondslag. Op de elementen van de effectketen wordt op verschillende niveaus gestuurd door de raad, het college, de inwoner, de casushouder en de aanbieder. De rol van de raad ligt bij het stellen van kaders voor sturen op input en impact.

II: Uitvoering

2.5 Toelichting op de uitvoering

Onder uitvoering verstaan we de instrumenten die we inzetten om de doelen te bereiken. Deze instrumenten bekostigen we via inkoop of subsidie of we voeren zelf uit. Bij het ene type instrument past subsidie beter en bij het andere type instrument past inkoop beter. Om hier een goede afweging in te maken ontwikkelen we een afwegingskader. De criteria voor het afwegingskader worden aangegeven door de raad. Het toepassen van het afwegingskader voor het inkoopproces is een bevoegdheid van het college.

3 Discussiepunten

I: Doelen en financiën

3.1 Doelen en accenten

3.1.1 Bruikbaarheid en volledigheid van de doelensystematiek

De doelen, zoals geformuleerd in de doelenschema's vormen de basis voor de Maatschappelijke Agenda 2018 -2022. Op basis van deze overzichten formuleert de raad beleidsaccenten met de daaraan gekoppelde budgetten, stelt de raad een afwegingskader vast voor de inkoop en stuurt de raad bij op basis van de gegevens uit de monitoring. Daarom is het van groot belang dat de raad van mening is dat de doelenschema's een volledig beeld geven van het sociale domein en dat de raad akkoord is met de gemaakte denkstappen en de gehanteerde hanteerde systematiek.

3.1.2 De eerste aanzet tot beleidsaccenten

Op 27 september hebben we een werksessie gehouden met de leden van de commissie samenleving over doelen en accenten in het sociaal domein. In de werksessie hebben we de doelenschema's nader toegelicht. We hebben daarbij ook gebruik gemaakt van de samenvatting van het document Pijlers voor het Sociaal Domein (over Levensloop, Trendanalyse en Wetten). Vervolgens hebben we de aanwezige raadsleden gevraagd aan te geven, mede op basis van de genoemde documenten, wat voor hen de belangrijkste maatschappelijke vraagstukken zijn waar Lansingerland zich voor gesteld ziet. Tenslotte hebben we een aantal mogelijke beleidsaccenten voorgelegd, met de vraag aan te geven onder welk accent de raadsleden de door hen aangegeven vraagstukken zouden plaatsen en om een weging aan te geven in de voorgelegde beleidsaccenten.

Op 29 september hebben we deze werksessie herhaald met een afvaardiging van de Adviesraad Sociaal Domein. De uitkomsten van de werksessies zijn opgenomen in bijlage 1 van deze notitie.

De weging van de beleidsaccenten is gedaan door middel van stickers in beide sessies. Kanttekening bij onderstaande lijst is dat niet alle fracties vertegenwoordigd waren en dat ieder de vrijheid had om zoveel stickers bij een onderwerp te plakken als gewenst.

3.1.3 Voorstellen voor beleidsaccenten

Op basis van alles wat we onderzocht en opgehaald hebben kunnen we meer richting geven aan onze maatschappelijke opgaven en om antwoord te vinden op de vraag hoe we zo efficiënt mogelijk inzetten binnen het sociaal domein.

De volgende beleidsaccenten komen naar voren:

- Discussiepunten 3a en 3b:**
- Ontbreken er nog accenten?
 - Op welke drie accenten wilt u de nadruk leggen?

1. We vergroten de ontwikkelkansen van kinderen en jongeren in een achterstandsituatie.

Doelgroep	Alle kinderen/jongeren 0-23 jaar uit gezinnen met een lage sociaal economische status (ses)
Toelichting op het accent	Om veilig en gezond te kunnen ontwikkelen tot een zelfredzame inwoner is het leggen van een goede basis erg belangrijk. In de jeugd worden niet alleen tal van (communicatieve, fysieke, emotionele en sociale) vaardigheden ontwikkeld en aangeleerd maar wordt ook de basis gelegd voor waarden als het ontwikkelen van vertrouwen, onafhankelijkheid en het belang van duurzame relaties.

	We vinden het belangrijk om het ontwikkelen van deze vaardigheden te stimuleren en de kansen tot een gezonde en veilige ontwikkeling te vergroten. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen die opgroeien in een gezin met een lage sociaal economische status minder kansen hebben om zich te ontwikkelen tot zelfredzame inwoners. Sociaal economische achterstand leidt vaak tot sociale uitsluiting.
Onderbouwing voor de accentkeuze	Uit onder andere de jaarrapportage 2015 van het Sociaal Cultureel Planbureau komt naar voren dat kinderen uit gezinnen met een lage ses lopen later meer risico op werkloosheid en armoede en hebben moeite met het aangaan van duurzame relaties en het opbouwen van een netwerk. Juist voor die kinderen is het belangrijk dat zij kunnen meedoen, bijvoorbeeld aan sport en culturele activiteiten of dat zij een buddy hebben om mee op te trekken.

2. We vergroten de ontwikkelkansen van kinderen en jongeren in de knel.

Doelgroep	Alle kinderen/jongeren 0-23 jaar die in de knel komen vanwege relationele problemen of onrealistische verwachtingspatronen van hun ouders/verzorgers
Toelichting op het accent	Om veilig en gezond te kunnen ontwikkelen tot een zelfredzame inwoner is het leggen van een goede basis erg belangrijk. In de jeugd worden niet alleen tal van (communicatieve, fysieke, emotionele en sociale) vaardigheden ontwikkeld en aangeleerd maar wordt ook de basis gelegd voor waarden als het ontwikkelen van vertrouwen, onafhankelijkheid en het belang van duurzame relaties. We vinden het belangrijk om het ontwikkelen van deze vaardigheden te stimuleren en de kansen tot een gezonde en veilige ontwikkeling te vergroten. Er kunnen zich in het leven van een jeugdige risico's voordoen die een gezonde ontwikkeling in de weg staan zoals een beperking of een veranderende gezinssituatie.
Onderbouwing voor de accentkeuze	Uit de trendanalyse dat het sociaal economisch klimaat in Lansingerland goed is en dat het relatief goed gaat met onze jeugdigen. We zien tegelijkertijd een aantal risicofactoren die een gezonde ontwikkeling kunnen verstoren, zoals: • Een groot aantal scheidingen, • toenemende signalen over vechtscheidingen, • een groot aantal eenoudergezinnen, • het stellen van hoge verwachtingen van ouders aan hun kinderen, het grote beroep op jeugd-ggz, • de problematiek die statushouders/nieuwkomers kunnen ervaren (de taal niet machtig zijn, besnijdenis of uithuwelijking). We vinden het belangrijk om te investeren in de ontwikkelkansen van kinderen om te zorgen dat zo weinig kinderen in aanraking komen met specialistische jeugdhulp en jeugdbescherming.

3. Het versterken van het opvoedvaardigheden en inzet op vroegsignalering door versterking van de relatie met het onderwijs.

Doelgroep	Primair: Ouders/verzorgers, gezinnen, scholen, Secundair: wijken, buurten, kinderopvang, peuterspeelzalen, (sport)verenigingen, huisartsen en andere vindplaatsen.
Toelichting op het accent	Het is niet voor elke ouder vanzelfsprekend dat een kind veilig en gezond kan opgroeien. De (didactische) vaardigheden die hiervoor nodig zijn kunnen soms te boven gaan aan de capaciteit van ouders. Door ouders hierbij (tijdelijk) te ondersteunen kan hen de juiste vaardigheden en/of vertrouwen worden aangeleverd. Het is belangrijk om deze problemen in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en aan te pakken. Dit voorkomt escalatie en verergering. Hiervoor hebben we ogen en oren nodig in de samenleving. Kinderen worden op veel plekken en door veel anderen dan hun ouders) gezien. We zien in dit verband een prominente rol weggelegd voor het onderwijs. Dat is immers de plek waar kinderen het grootste deel van hun tijd doorbrengen. We vinden het belangrijk dat leerkrachten en anderen rondom het kind toegerust zijn op het signaleren van problematiek van het kind en/of het gezin en hiernaar te kunnen handelen. Door het versterken van de signaleringsfunctie in school en het verbinden van de school met andere vindplaatsen van kinderen kunnen we de keten rondom het kind versterken. Daarnaast is het van belang de signaleringsfunctie van professionals zoals jeugdverpleegkundigen, leerkrachten, pedagogisch medewerkers, (jeugd/huis)artsen, (school)maatschappelijk werkers, jeugd- en jongerenwerkers, maar ook van vrijwilligers op de (sport) verenigingen en anderen in het sociale netwerk te versterken. Zij moeten weten waar zij hun vragen en signalen kunnen neerleggen en hoe zij zelf een bijdrage kunnen leveren in een kind- of gezinssituatie. Hiermee versterken we het pedagogisch klimaat en de keten rondom het kind.
Onderbouwing voor de accentkeuze	We zien in de samenleving dat veel ouders hoge eisen stellen aan zichzelf en hun kinderen. Ze hebben vaak beide een baan en een druk sociaal leven. De onzekerheid over opvoeding neemt toe, juist bij hoger opgeleide ouders. We ontvangen met enige regelmaat dit soort signalen vanuit onze toegangspartners (met name het CJG) en van partners als Humanitas en andere (subsidie) partners. Leerkrachten en anderen die in het onderwijs werkzaam zijn hebben vaak als eerste in de gaten als het niet lekker gaat met een kind. Het oppakken en doorzetten van dit signaal is van groot belang. Uit onderzoek weten we dat de inzet op vroegsignalering escalatie en verergering problemen voorkomt. We zien daarnaast dat er behoefte is aan aansluiting tussen jeugdhulp en passend onderwijs. Zij kunnen elkaar versterken in de keten.

4. Lansingerland is puberproof!

Doelgroep	Alle jongeren 16-23 jaar
Toelichting op het accent	In deze leeftijdscategorie ontwikkelen jongeren zich tot jongvolwassenen. Het ontwikkelen van een eigen persoonlijkheid, eigenwaarde,

	zelfstandigheid, onafhankelijkheid maar ook het kunnen aangaan van duurzame relaties, sociale contacten e.d. Belangrijke leefgebieden voor jongeren zijn school/studie, sociaal netwerk (vrienden), sociale media, vrije tijdsbesteding en de toekomst (huisvesting en werk). Opgroeien gaat niet altijd zonder horten of stoten. Niet voor niets wordt deze leeftijd door ouders, door de omgeving en door professionals vaak als lastig gezin. Het afzetten tegen ouders en school, het hangen op straat, de gevoeligheid voor invloeden die gevaarlijk of ondermijnend kunnen zijn (vroegtijdig schoolverlaten, een verslaving, psychische problematiek, gebrekkige financiële bewustwording of negatieve beïnvloeding van vrienden), dit alles maakt dat inzet op deze doelgroep gewenst is. Immers op deze leeftijd wordt basis gelegd voor de toekomst.
Onderbouwing voor de accentkeuze	De trendanalyse laat zien dat jongeren in onze gemeente over het algemeen hoog opgeleid zijn. Er zijn zeer weinig schoolverlaters en de meeste jongeren bewegen goed (zijn lid van een sportvereniging). Toch zijn er ook minder positieve signalen over bijvoorbeeld hangjongeren en middelengebruik onder jongeren, maar ook van problemen van jongeren om in Lansingerland woonruimte te vinden, waardoor het opbouwen van een zelfstandig bestaan in de gemeente lastig is. We vinden het belangrijk dat jongeren goed zijn voorbereid op hun toekomst en willen we de persoonlijke ontwikkeling van onze jeugdigen faciliteren. Daarnaast zijn er signalen dat het beleid tot nu toe vooral gericht is geweest op het jonge kind. We weten dat het aantal jongeren in de puberleeftijd gaat toenemen en willen ons hierop voorbereiden. Dit heeft betrekking op oa. het ontwikkelen van vaardigheden gericht op de toekomst (arbeidsmarktorientatie, studieloopbaanadvies, zelfstandig huishouden voeren), het creëren van voldoende mogelijkheden voor vrije tijdsbesteding en een passend huisvestingsaanbod (starterswoningen, uitgewerkt in de Woonvisie).

5. Het vergroten van maatschappelijke participatie om een sociaal isolement te voorkomen.

Doelgroep	Volwassenen en Ouderen in (dreigend) isolement
Toelichting op het accent	De samenleving als collectief heeft de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor elkaar, met respect voor elkaar. Op bepaalde momenten kan een individu uit die samenleving een zetje nodig hebben om 'aan boord' te blijven en niet uit beeld te raken. Dit speelt onder inwoners met zware psychische problematiek. Daarnaast speelt dit vooral sterk in de hogere leeftijdsgroep, als fysieke en soms ook geestelijke vermogens afnemen en het sociaal netwerk steeds kleiner wordt. We zien dat vooral bij ouderen die hun naaste verliezen. Het is

	daarom belangrijk deze groep bij de samenleving te betrekken. Het verenigingsleven is onderdeel van de sterke, veerkrachtige samenleving, omdat mensen elkaar daar ontmoeten. Maar ook het buurt- of wijkgevoel kan hierbij een rol spelen.
Onderbouwing voor de accentkeuze	Het percentage inwoners in de leeftijd van 65 jaar en ouder dat zich matig tot (zeer) ernstig eenzaam voelt, is in Lansingerland met 39% lager dan in de regio. Toch is hier sprake van een stijging van 6% ten opzichte van 2008. Met het groeiende aantal ouderen en de steeds hogere levensverwachting is de verwachting dat de problematiek van eenzaamheid toeneemt, vooral ten gevolge van de tendens dat ouderen steeds langer thuis blijven wonen.

6. We bieden inwoners mogelijkheden voor passend wonen

Doelgroep	Aankomende senioren en ouderen
Toelichting op het accent	Wonen in een passende woning en in een passende woonomgeving bevordert de zelfredzaamheid en de participatie. Het gaat om elementen als gebruikersgemak, doorgankelijkheid en toegankelijkheid van de woning of het woongebouw. Ook gaat het om sociale en fysieke veiligheid in de buurt. De combinatie van elementen maken dat de woning zelf passend is. Een passende woonomgeving wil zeggen: medische voorzieningen, vervoersmogelijkheden en ontmoetingsmogelijkheden zijn binnen bereik. We weten dat vermogens afnemen, met name bij mensen van 80 jaar en ouder. Voor die groep moeten er voldoende diensten en producten voorhanden zijn om hen zo lang mogelijk zelfstandig te houden. Aanstaande senioren zijn over het algemeen nog weinig bezig met de voorbereidingen op het ouder worden. Zij genieten vaak juist volop van het leven en van de vrijheid. Toch zouden juist zij zich moeten afvragen: wat bindt mij aan deze gemeente, aan deze wijk, aan deze woning? En daar zouden zij vervolgens hun keuzes op moeten afstemmen.
Onderbouwing voor de accentkeuze	Wonen in een omgeving die biedt wat er nodig is (op sociaal, vervoers- en financieel gebied, qua infrastructuur en op het gebied van ondersteunende diensten) maakt een mens minder afhankelijk van anderen. Als er dan toch afhankelijkheid ontstaat, is het belangrijk een netwerk te hebben om op terug te vallen. Als de focus ligt op de groep die al verminderd zelfredzaam is, zijn we te laat. Daarom richten we ons vooral op de grote groep aankomende senioren (net met pensioen, nog zeer energiek en vaak behoorlijk vermogend). Zij zouden zich goed bewust moeten zijn van de keuzes die ze nu nog hebben, zodat ze geen gedwongen keuzes hoeven te maken als het allemaal niet meer lukt.

7. We waarderen en behouden vrijwilligers en mantelzorgers

Doelgroep	Mantelzorgers en vrijwilligers
Toelichting op het accent	De grotere aanspraak die gedaan wordt op eigen kracht van inwoners leidt tot een groter beroep op vrijwilligers. Daarnaast kan juist het stimuleren van specifieke, soms kwetsbare doelgroepen, om als vrijwilliger te

	participeren, heel doeltreffend zijn: iedereen doet mee in onze samenleving. Vrijwilligers zijn onmisbaar en van grote waarde voor de samenleving. Zij dragen bij aan leefbaarheid en sociale cohesie en worden vaak het cement van de samenleving genoemd. De gemeente zorgt voor de randvoorwaarden om zich enthousiast in te zetten en drempels weg te nemen om actief te worden en te blijven. Mantelzorgers zijn ook onmisbaar, maar dan vooral voor degene voor wie zij zorgen. Mantelzorgers starten niet vanuit een enthousiasme en niet vanuit een keuze, zij zorgen voor een ander vanuit een noodzaak. De gemeente zorgt voor ondersteuning zodat zij hun vaak zware taken kunnen blijven uitvoeren.
Onderbouwing voor de accentkeuze	Lansingerland kent een bloeiend verenigingsleven en heeft daarom een groot aantal actieve vrijwilligers. Deze vrijwilligers zijn niet alleen actief op de sportclub, maar zetten zich ook in voor verschillende ondersteunende taken in het sociaal domein. Het percentage werkende mantelzorgers is in 10 jaar toegenomen van 13% naar 19%. Het aandeel mensen met gecombineerde taken (werk, gezin en mantelzorg) wordt daarmee steeds groter. Dit leidt tot een grotere fysieke en psychische belasting. Het is van groot belang zowel de vrijwillige inzet als de inzet voor naasten te behouden en te verstevigen. Erkenning en waardering spelen hierbij een belangrijke rol.

8. We pakken problematische schulden aan

Doelgroep	Gezinnen met multi-problematiek
Toelichting op het accent	Gezinnen met multi-problematiek hebben vrijwel altijd ook te maken met schulden. Schulden liggen vaak zelfs aan de basis van andere problemen: werkloosheid, huisvesting, oplopende spanningen, huiselijk geweld etc. Deze stapeling van problemen zorgt ervoor dat mensen op achterstand komen in de maatschappij en dat kunnen kansen op participatie en zelfredzaamheid steeds kleiner worden.
Onderbouwing voor de accentkeuze	Een deel van de mensen met schulden kan dat op eigen kracht of met hulp van derden oplossen. Het gaat dan om een tijdelijk lastige situatie. Er zijn echter gezinnen die doorlopend, en vaak zelfs een leven lang, te maken hebben met schulden. Hierdoor verkleinen de ontwikkelkansen voor kinderen en ontwikkelt het gezin steeds minder veerkracht om de problemen op te lossen. In Lansingerland gaat het om een klein aantal gezinnen, maar de complexiteit hiervan is stijgend. Slagkracht en doorzettingsmacht zijn nodig om deze cirkel ten gevolgen van schulden te doorbreken.

9. We intensiveren de preventie van schuldenproblematiek.

Doelgroep	Alle inwoners
Toelichting op het accent	De gemeente heeft de wettelijke taak om schuldhelpverlening te bieden. Daarnaast werken we samen met diverse maatschappelijke partners die

	dienstverlening bieden op het gebied van bijvoorbeeld thuisadministratie en leren omgaan met geld. Er zijn vele activiteiten denkbaar die kunnen bijdragen aan de preventie van schulden. Dit begint al bij voorlichting aan schoolkinderen met bijvoorbeeld workshops waarin jongeren kennis maken met de gevolgen van overbesteding en het stellen van verkeerde financiële prioriteiten. Volwassenen van alle leeftijden kunnen profiteren van activiteiten die bijdragen aan preventie van schulden. Met een proactieve inzet kunnen meer inwoners bereikt worden. Het gaat bijvoorbeeld om een voorzieningencheck (screenen of inwoners van alle mogelijke voorzieningen gebruik maken) en interventies op het gebied van het maken van financiële keuzes, budgetbegeleiding en workshops omgaan met geld.
Onderbouwing voor de accentkeuze	De afgelopen jaren is de problematiek van de armoede in Nederland toegenomen. Door baanverlies of door andere oorzaken is een toenemend aantal mensen in financieel problematische situaties terecht gekomen. In Lansingerland kennen we daarnaast een groot aantal eenoudergezinnen, met vaak een krappere financiële draagkracht. Ondanks het feit dat de economie en de arbeidsmarkt inmiddels weer een positiever beeld laten zien, is het wenselijk om oog te hebben voor deze ontwikkelingen. Preventie van schulden voorkomt dat mensen in een vicieuze cirkel terechtkomen. Ze kunnen actief blijven en ze kunnen maatschappelijk participeren.

3.2 Monitoren en sturen

III: Monitoren en sturen

3.2.1 Visie en uitgangspunten

In de Transformatie Agenda Sociaal Domein 2016-2020 is de visie op sturing als volgt geformuleerd:

“Wij sturen op de effectiviteit van de interventies in combinatie met de efficiënte inzet van middelen om met een integrale aanpak op het niveau van de hulpvrager en de totale populatie een zo goed mogelijk resultaat te bereiken”.

Deze visie laat zien dat het gaat om een keten van doelen, inzet van middelen, meten van resultaten en sturen op beleid. We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

1. Monitoring is een instrument en geen doel op zich/ we meten alleen wat we echt willen weten

In onze visie op sturen willen we duidelijk hebben waarom we bepaalde aspecten monitoren. We kunnen ook onderbouwen waarom we bepaalde aspecten niet monitoren. We waken ervoor dat we gegevens monitoren waar we niets mee doen. We leggen duidelijke relaties tussen doelen, kritische succesfactoren, indicatoren en normen. Op deze manier beperken we de kosten en benodigde tijd voor monitoring en administratie voor zowel onze partners als voor onszelf.

Discussiepunt 4:
Onderschrijft u de vier uitgangspunten op sturing en monitoring?

2. De causaliteit tussen inzet en effect is niet altijd vast te stellen

We weten en accepteren dat de werkelijkheid complex is, dat onderlinge causaliteit niet altijd direct is en niet te bevatten is in een aantal indicatoren.

Kanttekening: over causaliteit en beïnvloedbaarheid

Ondersteuning op maat en integraliteit zijn de kern van ons beleid. Dat vindt zijn weerslag in de ondersteuningsplannen waarin op de verschillende leefdomeinen oplossingen worden gezocht op het niveau van eigen kracht, de kracht van de samenleving en ondersteunende voorzieningen. Hierdoor is het zelfs op individueel moeilijk met zekerheid vast te stellen of er een directe causaliteit bestaat tussen de ingezette ondersteuning en de gerealiseerde outcome. Dit kan ook het gevolg zijn van externe -en dus niet beïnvloedbare- factoren als het krijgen of juist verliezen van een baan of een relatie.

3. Niet alles is te sturen/ we sturen op de meest effectieve resultaten

We brengen een duidelijk onderscheid aan tussen zaken die we wel kunnen sturen en dingen die ons 'overkomen'. We geven voorrang aan het inzichtelijk maken van informatie waarop wij kunnen sturen. Dat betekent dat we in belangrijke mate sturen op sturingsinformatie over de beleidsonderdelen:

- die het meest bepalend zijn voor het eindresultaat ²
- waar de grootste risico's liggen, en
- waar de belangrijkste kansen en opgaven liggen.

4. We gebruiken zoveel mogelijk bestaande gegevens

We zoeken in beschikbare data, instrumenten en indicatoren naar informatie die gebruikt kan worden om onze monitoringsvraag in te vullen. Daarnaast waar leemtes en ruimte voor ontwikkeling zien, steunen we de ontwikkeling van nieuwe instrumenten of nemen deze zelf ter hand. Hierbij gaan wij uit van een ontwikkelmodel, waarin wij periodiek verbeteringen doorvoeren en aansluiten bij landelijke ontwikkelingen.

3.2.2 Toelichting op het theoretische model van de effectketen

Het model van de effectketen bestaat uit causale verbanden (of in ieder geval een hoge correlatie) tussen de onderdelen in de keten ³. Het is echter nog vrijwel niet vast te stellen of er causale verbanden bestaan tussen output en outcome en tussen output en impact omdat er talloze externe factoren zijn die de afgesproken resultaten kunnen beïnvloeden. Het model van de effectketen geeft een beeld van de verschillende niveaus van sturing..

Input	Uitvoering (Throughput)	Uitvoering (Output)	Outcome	Impact
mensen & middelen	Processen, instrumenten	producten	resultaat: 1) individuen 2) de doelgroep	resultaat op gemeenschap
<i>bv. deskundigheid, geld, productieve uren, middelen.</i>	<i>bv. behandelplan, ZRM matrix</i>	<i>bv. activiteiten, traingingen, dagbesteding</i>	<i>bv. (1) minder angst, meer sociale contacten; (2) meer kinderen op regulier PO, vermindering vraag voorzieningen</i>	<i>bv. participatie, zelfredzaamheid</i>

² En dan met name het Pareto-principe/80-20 regel: in veel gevallen kan 80% van de uitkomsten verklaard kan worden door 20% van de oorzaken),

³ Tim Robbe

3.2.3 *Sturen op outcome individueel en op populatieniveau en sturen op impact*

De belangrijkste vraag is: Hoe weten we of we het goede doen? Daarvoor moeten we weten wat we hebben gedaan, wat het heeft gekost en wat we hebben gemeten. We voeren dit uit op het niveau van het individu en op het niveau van de doelgroep (populatieniveau). Voor het sturen op impact maken we een start op basis van bestaande regionale of landelijke rapporten.

a. Outcome op individueel niveau

Bij de individuele outcome kijken we naar de effecten die de inzet van een bepaalde voorziening of combinatie van voorzieningen heeft op het functioneren en welbevinden van een individu.

We kijken vanuit drie invalshoeken: vanuit casushouder voor de voortgang en resultaten van het ondersteuningsplan, vanuit de aanbieder voor de gepleegde inzet en vanuit de inwoner voor het effect van de inzet op zijn participatie en zelfredzaamheid. Deze elementen bij elkaar geven een beeld van de outcome op individueel niveau.

De gewenste resultaten uit het ondersteuningsplan

Tijdens de brede uitvraag onderzoekt de toegangsmedewerker welke knelpunten de inwoner ervaart op één of meerdere levensdomeinen uit de zelfredzaamheidsmatrix (ZRM). Met de inwoner samen brengt de medewerker de gewenste resultaten in beeld en de oplossingen die daarbij het best passen. Ook leggen zij vast wie de casushouder is. De casus ziet toe op de uitvoering van het ondersteuningsplan, monitort de voortgang en de resultaten. Het gewenste resultaat is ofwel een verbetering ofwel een stabilisering van de situatie van de inwoner.

- Bij de verbetering van de situatie van de inwoner gaat het om interventies die gericht zijn oplossen van een probleem, of het voorkomen dat een probleem ontstaat/escaleert. Deze voorzieningen hebben in principe een begin- en een eindpunt en een duidelijk omschreven doelstelling.
- Bij het stabiliseren van de situatie gaat het om ondersteunende voorzieningen die niet zozeer gericht zijn op het veranderen van de bestaande situatie, maar om deze *manageable* te houden. Een voorbeeld hiervan is de sociale werkvoorziening voor mensen met een verstandelijke handicap

Wij ontwikkelen een format waarmee de casushouder de voortgang en de behaalde resultaten kan bijhouden.

De inzet van de aanbieder

Wij hebben een start gemaakt met het opnemen van kwaliteitsindicatoren in de overeenkomsten met onze partners en met de monitoring hiervan. Er valt echter nog veel te winnen met de doorontwikkeling en verdere operationaliseren hiervan. Een belangrijk onderdeel de bovenstaande kwaliteitsindicatoren zijn de **cliënttevredenheid en de klachten(procedures)**. In samenwerking met onze zorgpartners zullen wij in beeld brengen op welke wijze wij verder invulling kunnen geven aan de monitoring van en de sturing op de outcome individueel.

De ervaring van de inwoner

In het kader van de decentralisatie zijn alle gemeenten in Nederland sinds 2016 wettelijk verplicht om jaarlijks **cliëntervaringsonderzoeken** (CEO's) uit te voeren op het gebied van Jeugdhulp en taken in het kader van de Wmo. Hierbij onderzoeken wij hoe de cliënten de toegankelijkheid en de kwaliteit van de voorzieningen ervaren en welk effect ze ervan ondervinden.

Een innovatieve manier van monitoring is **storytelling**. Dit is een interactieve methodiek waarbij door het vertellen van verhalen en het schetsen van plaatjes ervaringen gedeeld worden en veranderingen voorgesteld kunnen worden. Het herontwerpen van processen kan daarmee veel concreter gebeuren. Als vertegenwoordiger van onze cliënten zien wij een rol weggelegd voor de **ASD** bij het in beeld brengen en monitoren van de cliëntervaring en effectiviteit van verschillende interventies. Wij gaan met de ASD in gesprek hoe wij de inzichten en ervaringen van de cliënten via de ASD kunnen gebruiken bij het uitwerken van dit element.

b. Outcome op populatieniveau

Bij de outcome populatieniveau wordt gekeken naar de effecten die de inzet van een bepaalde voorziening of combinatie van voorzieningen heeft op het bereiken van beleidsdoelen van de gehele doelgroep. Het gaat bijvoorbeeld om alle inwoners die een uitkering hebben of alle jeugdigen met jeugdbescherming.

Outcome populatieniveau versus individuele outcome

Deze vorm van outcome is niet geheel los te zien van de outcome op individueel niveau: het effect van individuele resultaten is voor een belangrijk deel verantwoordelijk voor het effect op de totale doelgroep. Er zitten echter belangrijke verschillen tussen de beide soorten outcome.

Bij outcome op populatieniveau kijken we naar het bereiken van (objectieve) beleidsdoelstellingen, bij outcome op individueel niveau naar het effect van de ondersteuning voor het individu.

Een voorbeeld: een inwoner met een verstandelijke beperking die door inzet van training bij het zelfstandig reizen een verbeterde zelfredzaamheid heeft, dan is dat de outcome op individueel niveau. Als veel inwoners uit deze doelgroep zelfstandig leren reizen, heeft dat invloed op de outcome op populatieniveau.

Outcome populatieniveau is input voor sturing

Het monitoren van outcome op populatieniveau is belangrijk voor het signaleren van trends en ontwikkelingen waarop wij actie op willen ondernemen om bij te sturen op beleidsdoelstellingen. Het periodiek meten van de outcome op populatieniveau biedt ons de mogelijkheid om een vergelijking maken met voorgaande jaren en met andere gemeenten in Nederland. Zo krijgen we een beter beeld van de effectiviteit van ons beleid.

c. Impact

De impact staat voor het hoogste doel van het beleid: de mate waarin onze inzet effect sorteert voor de gehele gemeenschap. De bovengenoemde outcome draagt daar slechts in beperkte mate aan bij, aangezien we alleen monitoren onder de doelgroep die gebruik maakt van een gemeentelijke voorziening. Daarom sluiten we hiervoor vooralsnog aan bij de regionale en landelijke rapporten als waarstaatjegemeente.nl en de gezondheidsmonitor van de GGD.

3.2.4 Sturingsniveaus: Wie stuurt waarop?

Binnen de effectketen wordt op verschillende niveaus gestuurd: niveau van de raad het college, inwoner, casushouder en aanbieder.

Sturingsniveau raad

De raad stelt elk jaar de begroting, en hiermee de budgettaire kaders per programma vast. Ook stelt zij periodiek beleidskaders vast. Het college maakt vervolgens afspraken met diverse organisaties om invulling te geven aan de beleidsdoelstellingen binnen het budgettaire kader. De middelen die beschikbaar worden gesteld vormen hier de input. Wat uiteindelijk bereikt wordt met deze input is een resultaat op de gemeenschap. Dit noemen we de impact.

Sturingsniveau inwoner, casushouder en aanbieder

Op basis van het ondersteuningsplan wordt deskundigheid ingezet van een aanbieder om het gewenste resultaat te bereiken. Ook de inzet van de inwoner zelf is nodig om het gewenste effect te behalen. De processen en instrumenten die ingezet worden om een resultaat te behalen vormen hier de throughput /output (uitvoering). Welke instrument het beste ingezet kan worden bij welke ondersteuningsvraag is een afweging die door de cliënt, de casushouder en de aanbieder gezamenlijk wordt gemaakt. De casushouder, cliënt en aanbieder sturen gezamenlijk op het resultaat op individueel niveau.

Sturingsniveau college

De resultaten van inwoners met eenzelfde ondersteuningsvraag vormen het resultaat op populatieniveau. Het college monitort of de inzet van de partijen die zij heeft gecontracteerd/gesubsidieerd (input) leidt tot het gewenste resultaat op populatieniveau (outcome op populatieniveau) en stuurt hier waar nodig op bij.

Schematisch kan dit als volgt worden weergegeven:

Discussiepunt 5:
Sluiten de sturingsniveaus aan bij uw sturingsambitie als raad?

Wie stuurt	Waarop			
	Input	Uitvoering (Throughput/ Output)	Outcome	Impact
Raad	Budgettaire kader, beleidskaders	-	-	Resultaat op de gemeenschap
College	Contracteren/ subsidiëren aanbieders	-	Resultaat op populatie niveau	-
Casushouder	-	Ondersteunings plan	Resultaat op individueel niveau	-
Aanbieder	-	Inzet deskundigheid	Resultaat op individueel niveau	-
Cliënt	-	Ondersteunings plan	Resultaat op individueel niveau	-

II: Uitvoering

3.3 Kaders voor de uitvoering

Onder uitvoering verstaan we de instrumenten die we inzetten om de doelen te bereiken. Dit betreft onder andere het inkoop- en subsidieproces. Niet op alle elementen binnen dat proces heeft de gemeente dezelfde invloed.

3.3.1 Beperkingen aan de wijze van inkoop

Soms is een bepaalde manier van inkopen/subsidiëren uitgesloten vanwege wettelijke bepalingen. Zo is bijvoorbeeld bij wet bepaald dat een gemeente geen subsidie mag verstekken aan een commerciële organisatie.

Daarnaast heeft een gemeente beperkte invloed als er gewerkt wordt binnen een gemeenschappelijke regeling. Het gaat dan bijvoorbeeld om de gemeenschappelijke regeling voor het uitvoeren van de Wet publieke gezondheid door de GGD en de Gemeenschappelijke regeling Jeugd. Binnen deze regelingen worden gemeenschappelijke afspraken gemaakt over de financiering. De invloed van de gemeente is hier dus redelijk beperkt.

Er zijn meerdere inkoop, subsidie- en bekostigingsmodellen die van elkaar verschillen en elk hun eigen kenmerken hebben. Om ervoor te zorgen dat de wijze waarop we onze instrumenten inkopen

Discussiepunt 6:
De raad stelt de criteria voor het afwegingskader vast. Het college stelt het afwegingskader op en past dit toe. Onderschrijft u dit?

past bij de doelen en de visie op sturing en monitoring, wordt een afwegingskader opgesteld.

3.3.2 *Criteria voor het afwegingskader*

De criteria voor het afwegingskader voor de inkoop worden bepaald door de raad. Het toepassen van het afwegingskader is een bevoegdheid van het college.

Criteria voor het afwegingskader zijn bijvoorbeeld:

- Keuzevrijheid van inwoners: de mate waarin er behoefte is aan de keuze uit meerdere aanbieders
- Borging in de lokale structuur van Lansingerland: de mate waarin een partij geworteld is de lokale samenleving en daarmee een bijdrage levert aan leefbaarheid, ontmoetingsmogelijkheden, vrijwillige inzet en laagdrempelige voorzieningen voor een brede doelgroep.
- Professionaliteit en kwaliteit: de mate waarin een partij werkt met gespecialiseerd/ hoog opgeleid personeel en met erkende methodieken, bijvoorbeeld bij gespecialiseerde begeleiding.
- Bereik: de mate waarin we een product of dienst vrij toegankelijk beschikbaar willen laten zijn voor een brede doelgroep, bijvoorbeeld bij vrij toegankelijke dagbesteding
- Ruimte: de mate waarin ruimte is voor nieuwe initiatieven en kleine ondernemingen.

4 Vervolgstappen

Na de discussie in de Commissie Samenleving van 10 november 2016 worden de fracties in de gelegenheid gesteld om schriftelijk te reageren op de discussienotitie. Dit kunnen zij tot 20 november 2016 doen via een reactieformulier dat door het college beschikbaar wordt gesteld. De opmerkingen van de Commissie Samenleving op de discussienotitie worden gewogen door het college en meegenomen bij het opstellen van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022. Ook het advies van de Adviesraad Sociaal Domein en de opmerkingen van diverse veldpartijen worden hierin meegenomen.

Na verwerking van alle opmerkingen en adviezen, wordt de Maatschappelijke Agenda 2018-2022 in januari 2017 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Ook de Algemene Subsidieverordening 2018 wordt op dat moment ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Begin 2017, na besluitvorming door de gemeenteraad, starten we met de uitvoering van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022.

De uitvoering van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022: subsidies

Uiterlijk in het tweede kwartaal van 2017 stellen we de Subsidiebeleidsregels Sociaal Domein voor het subsidiejaar 2018 vast. Vervolgens kunnen partijen tot medio 2017 een subsidieaanvraag voor dat subsidiejaar indienen. In het vierde kwartaal van 2017 beoordeelt het college de subsidieaanvragen en kent deze, waar mogelijk, toe.

De uitvoering van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022: inkoop

Het college start in het derde kwartaal van 2017 met de inkoop volgens de Maatschappelijke Agenda 2018-2022. Dit doen we door enerzijds lopende contracten te verlengen en/of dusdanig aan te passen dat dit in lijn is met de Maatschappelijke Agenda. Anderzijds doen we dit door nieuwe contracten af te sluiten op basis van de uitgangspunten van de Maatschappelijke Agenda.

De uitvoering van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022: Verordening en beleidsregels Sociaal Domein

Ook de Verordening en Beleidsregels Sociaal Domein moeten worden aangepast op de nieuwe Maatschappelijke Agenda 2018-2022. De Verordening Sociaal Domein wordt naar verwachting eind 2017 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Het college kan vervolgens eind 2017 de Beleidsregels Sociaal Domein vaststellen.

De uitvoering van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022: Monitoring

Vanaf 2018 gaat het college monitoren hoe de uitvoering verloopt. Dit doet het college op basis van de kaders die zijn vastgesteld in de Maatschappelijke Agenda 2018-2022.

De uitvoering van de Maatschappelijke Agenda 2018-2022: Vertaling naar de programmabegroting

De verdeling van de middelen in het sociaal domein, vertalen we naar de programmabegroting. Dit werken we verder uit in samenwerking met de afdeling Financiën.

Bijlage I: Uitkomsten van de werksessies met gemeenteraad en Adviesraad Sociaal Domein

Bijeenkomsten op 27 en 29 september 2016.

Kinderen worden in hun ontwikkeling niet beperkt door armoede:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 2. Compensatie van huishoudens met hoge zorgkosten (die leiden tot zorg mijden en sociale isolatie) (PvdA)
- 6. Aandacht voor jeugdsport- en -cultuurfonds (L3B)
- 5. Lagere inkomens ondersteuning (L3B)
- 4. Cultuurbeleid (L3B)
- 8. Armoedeproblematiek en beschikbaarheid arbeid (PvdA)
- 1. Meer integrale verordening sociaal domein (PvdA)

Totaal: 10 stickers (8 geplakt door gemeenteraad, 2 door ASD)

Samenwerken en verbinden:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 2. Voorkomen van eenzaamheid (CDA)
- 2. Psychische problematiek en vereenzaming (PvdA)
- 2. Relaties (tussen volwassenen)

Opmerkingen ASD:

- 1. Waardering van vrijwilligers (Domien)
- 2. Belasting van vrijwilligers (Domien)
- 4. Waardering mantelzorgers (Nick)

Totaal: 9 stickers (6 stickers geplakt door gemeenteraad, 3 door ASD)

Vroeg-signalering voorkomt verergering van problemen:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 1. Preventie/signaleren (VVD)
- 1. Inzet op preventie jeugd gezien recente budgetbesparingen (D66)
- 4. Minder inzet specialistische zorg (VVD)
- 7. Toegankelijkheid systeem: bureaucratische noodzaak van cliëntondersteuning (PvdA)
- 1. Beheersing van de Nederlandse taal

Opmerkingen ASD:

- 2. Waardering vrijwilligers (Nick)
- 2. Problematiek voorlopers / afstromers in het onderwijs → rol ouders (Dick)
- 1. Hangjongeren, mogelijk radicalisering (veiligheid omgeving, verval in criminaliteit of niet zelfredzaam) (Dick)

Totaal: 9 stickers (6 geplakt door gemeenteraad, 3 door ASD)

Jongeren zijn goed voorbereid op hun toekomst:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 7. (Hang)jongeren (VVD)
- 2. HV (huisvesting) problematiek voor starters - wonen, huur/koop (CDA)
- 3. Breng mensen in bepaalde leeftijd bijeen met een attractief programma (CDA)

- 5. Inzet op ouder wordende jeugd
- 3. Participatie van jongeren - uitdagende vrijetijdsbesteding en maatschappelijk taken (PvdA)

Opmerkingen ASD:

- 3. Voorzieningen jeugd (Nick)
- 3. Betere integratie basisonderwijs / passend onderwijs (Dick)

Totaal 8 stickers (6 geplakt door gemeenteraad, 2 door ASD)

Kinderen groeien op in een veilige, stabiele omgeving:

Opmerkingen gemeenteraad

- 2. Lokale inzet / ondersteuning (VVD)
- 3. 17.000 jongeren voorzieningen visie ontwikkeling (PvdA)

Totaal: 8 stickers (5 geplakt door gemeenteraad, 3 door ASD)

Woningen voor alle doelgroepen / intergenerationele huisvesting:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 2. Wmo voorzieningen zelfstandig wonen, gezien populatie verloop (D66)
- 5. Starterswoningen voor jeugd (L3B)
- 4. Meer starterswoningen. Maak ze waar mogelijk levensloop bestendig, zodat ook ouderen hun sociaal konvooi op orde houden
- 3. Wonen voor jongeren, zodat zorg in de buurt mogelijk blijft (L3B)
- 1. Langer zelfstandig wonen voor ouderen leidt tot grote druk in verpleeghuizen (CDA)
- 1. Meer woningen voor lage inkomens (ook kleine huishoudens) (PvdA)
- 6. Voldoende toekomstbestendige woningen voor diverse inkomens (PvdA)
- 2. Woningen voor senioren (L3B)

Opmerkingen ASD:

- 5. Huisvesting voor ouderen. Behouden van zelfstandigheid (Nick)

Totaal: 8 stickers (8 geplakt door gemeenteraad, 0 door ASD)

Hulp of ondersteuning is passend bij de vraag:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 2. Ouderenzorg (L3B)
- 6. Out of the box maatwerk (VVD)
- 8. Professionele, onafhankelijke cliëntondersteuning (PvdA)
- 5. Innovatie (VVD)
- 3. Goede bereikbare voorliggende overgeschikte voorzieningen, ook wanneer geen beroep op middelen wordt gedaan (CDA)
- 4. Geen onderscheid in bejegening tussen verschillende domeinen (participatie) (PvdA)
- 6. Voer de woonzorg cirkels weer in, fysiek dichtbij (CDA)

Opmerkingen ASD:

- 5. Toename dementerenden (Domien)
- 2. Zorgmijden door hoogte eigen bijdrage (Marry)
- 3. Eigen bijdrage Wmo (Nick)
- 4. Financiële zekerheid voor het volgen van opleidingen t/m 18 jaar, bijvoorbeeld aanschaf schoolspullen (Dick)
- 6. Informatie, automatisering (Dick)

Totaal: 7 stickers (4 geplakt door gemeenteraad, 3 door ASD)

In Lansingerland zijn inwoners niet eenzaam:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 3. Eenzaamheid voorkomen (L3B)
- 4. Eenzaamheid (CDA)
- 7. Voorkomen dat mensen met hoge zorgkosten kunnen blijven participeren (L3B)
- 3. Inwoners 67+ inzet op netwerk ontwikkelingen, continuïteit in aanbod bevorderen (D66)
- 5. Goede toegankelijkheid van winkelcentra etc (PvdA)

Opmerkingen ASD:

- 6. Meer cultuur (Nick)

Totaal: 7 stickers (4 geplakt door gemeenteraad, 3 door ASD)

Inwoners zijn (problematische) schuldevrij:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 6. Cumulatie eigen bijdrage (PvdA)
- Extra geschreven: zorgstapeling

Opmerkingen ASD:

- 3. Financiële ondersteuning van ondernemers met schulden (Domien)
- 4. (schuld)hulpverlening aan inwoners die buiten schuldhulpverlening vallen (plm 60%)

Totaal: 6 stickers (2 geplakt door gemeenteraad, 4 door ASD)

Mantelzorgers in Lansingerland zijn voldoende toegerust:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 4. Niet onnodig / te lang mantelzorgers belasten (PvdA)
- 8. Mantelzorg voorzieningen voor mensen die hulpbehoevend zijn onder de aandacht houden (L3B)

Opmerkingen ASD:

- 1. Mantelzorgwaardering naast ondersteuning (Marry)

Totaal: 4 stickers (2 geplakt door gemeenteraad, 2 door ASD)

Iedereen in de bijstand doet iets:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 3. Arbeidsparticipatie, inwoners grote afstand tot de arbeidsmarkt en statushouders (VVD)
- 9. Integratieaanpak werkt matig (PvdA)
- 7. Minder sancties in participatiebeleid, positievere benadering (PvdA)

Totaal: 3 stickers (3 geplakt door gemeenteraad, 0 door ASD)

Begeleiding van asielgerechtigden:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 3. Werkloosheid voorkomen

Opmerkingen ASD:

- 7. Asielgerechtigden (breed, van wonen tot werk) (Domien)

- 4. Asielgerechtigden, huisvesting bij gezinshereniging (Marry)

Totaal: 2 stickers (0 geplakt door gemeenteraad, 2 door ASD)

Meer aandacht voor jongeren 16-22 jaar:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 5. De belangrijkheid van dingen in de openbare ruimte onder de aandacht brengen (CDA)
- 1. Kennis opdoen van en in de natuur (CDA)
- 1. Jongeren beleid (hangjongeren) (L3B, Leon)

Totaal: 2 stickers (2 geplakt door gemeenteraad, 0 door ASD)

Inwoners hebben een ondersteunend netwerk:

Opmerkingen gemeenteraad:

- 4. Onder de aandacht brengen van situaties die opvallen en mogelijk aandacht nodig heeft (CDA)
- 8. Zo lang mogelijk zelfstandig wonen (VVD)
- 1. Wmo voorzieningen voor senioren (L3B)

Opmerkingen ASD:

- 6. Vervoersregelingen voor ouderen buiten gemeente Lansingerland (Marry)
- 6. Digitale toegankelijkheid (Domien)

Totaal: 1 sticker (1 geplakt door gemeenteraad, 0 door ASD)

Overige opmerkingen:

- 8. Instellen ombudsman (Nick)
- 1. Toegankelijkheid gemeente (Nick)
- 5. Veiligheid (Nick)
- 7. Onderhoud wegen (Nick)
- 8. Sturing op kwaliteit ipv kwantiteit (Domien)

Totaal: 1 sticker (0 geplakt door gemeenteraad, 1 door ASD)

Bijlage II: Doelenboom

Toelichting op het schema Ambities, maatschappelijke resultaten, doelen en budgetten

Onderstaande schema's bieden een overzicht van ambities, de maatschappelijke resultaten en de doelen waarop de gemeente wil inzetten voor de periode van 2018 tot 2022. Per doel is aangegeven wat het budget is per doel. Dit budget is gebaseerd op een optelling van kosten van de instrumenten die wij op dit moment inzetten. Daarbij is geen onderscheid gemaakt tussen de vrij toegankelijke en de maatwerkvoorzieningen en is ook geen rekening gehouden met de financieringsvorm (subsidie of inkoop).

Onderdeel A is gericht op de maatschappelijke omgeving en geeft inzicht in de instrumenten die wij inzetten om te eigen kracht optimaal te benutten en om de omgeving van inwoners met een ondersteuningsvraag toe te rusten om optimaal aan bij te dragen aan die ondersteuningsvraag.

De onderdelen B,C en D geven een overzicht per leeftijdscategorie, Jeugd, Wmo en Participatie.

De maatschappelijke resultaten en de doelen laten de opbouw zien van de inzet van eigen kracht tot en met maatwerk.

Onderdeel A: de Samenleving

Hoofddoelstelling	Ambitieniveau	Doel	Budget per doel
De samenleving is in staat om inwoners zo gezond, veilig en zelfstandig als mogelijk te laten participeren.	1. Inwoners benutten de eigen kracht en de kracht van de samenleving	1. Het verhogen van de onderlinge betrokkenheid en leefbaarheid	
	2. De omgeving van de inwoner met ondersteuning is toegerust	1. Het vergroten van de vrijwillige inzet	
		2. Het versterken van de omgeving	
		3. Het ontlasten van ouders/verzorgers en mantelzorgers	
	3. Inwoners krijgen de ondersteuning die passend is bij hun vraag.	1. De vraag van inwoner wordt verhelderd en meest passende hulp wordt ingezet en de voortgang wordt gemonitord.	
TOTAAL			

Onderdeel B: Jeugdigen van 0 tot 23 jaar en hun ouders/verzorgers			
0-23 jarigen ontwikkelen zich veilig en gezond tot zelfredzame inwoners	1. Kinderen (en hun ouders/verzorgers) benutten de eigen kracht.	1. Het bevorderen, beschermen en beveiligen van de gezondheid en de lichamelijk en geestelijke ontwikkeling, zowel individueel als op populatieniveau	
		2. Het ontwikkelen van opvoedingsvaardigheden	
		3. Het ontwikkelen van vaardigheden om relaties aan te gaan en een netwerk op te bouwen	
		4. Het ontwikkelen van een gezonde leefstijl	
		5. Het ontwikkelen van creatieve en taalkundige vaardigheden	
		6. Het ontwikkelen van vaardigheden om een zelfstandig huishouden te voeren.	
	2. Voorkomen van (escalatie van) problemen bij risicogroepen	1. Tijdig signaleren en toeleiden naar passende ondersteuning	
	3. Verbeteren/stabiliseren van de situatie van jongeren en/of hun ouders/verzorgers met problematiek en verdere escalatie is voorkomen.	1. Enkelvoudige of lichte problematiek verbeteren of stabiliseren door <i>laagdrempelige en/of kortdurende inzet</i>	
		2. Meervoudige- of onderliggende problematiek verbeteren of stabiliseren met <i>doorlopende ondersteuning of een eenmalige interventie</i>	
		3. Intensieve en/of complexe problematiek verbeteren of stabiliseren door <i>langdurige, gespecialiseerde of intensieve ondersteuning en indien noodzakelijk met overname van regie of verantwoordelijkheid</i>	
TOTAAL			

Onderdeel C: Volwassenen (18 - 67 jaar)

Hoofddoel	Ambitieniveau	Doel	Budget per doel
18-67 jarigen zijn financieel en zorgzelfstandig door arbeids / maatschappelijke participatie	1. Inwoners benutten de eigen kracht en de kracht van de samenleving	1. Bewaken van gezondheidsaspecten	
	2. Voorkomen van (escalatie van) problemen bij risicogroepen*	1. Tijdig signaleren en toeleiden naar passende ondersteuning	
		2. Het ontwikkelen van een gezonde leefstijl	
	3. Verbeteren/stabiliseren van de situatie van de inwoner met problematiek en verdere escalatie is voorkomen.	1. Enkelvoudige of lichte problematiek verbeteren of stabiliseren door <i>laagdrempelige en/of kortdurende inzet</i>	
		2. Meervoudige- of onderliggende problematiek verbeteren of stabiliseren met <i>doorlopende ondersteuning of een eenmalige interventie</i>	
		3. Intensieve en/of complexe problematiek verbeteren of stabiliseren door <i>langdurige, gespecialiseerde of intensieve ondersteuning en indien noodzakelijk met overname van regie of verantwoordelijkheid</i>	
TOTAAL			

*Onder risicogroepen vallen: mensen buiten beeld, asielgerechtigden, inwoners met psychiatrische problematiek, huishoudens met lage sociaal economische status

Onderdeel D: Ouderen (67 jaar en ouder)

Hoofddoel	Ambitieniveau	Doel	Budget per doel
Inwoners van 67 jaar en ouder blijven zo zelfstandig als mogelijk functioneren, wonen en participeren	1. Inwoners benutten de eigen kracht en de kracht van de samenleving	1. Het behouden van zelfstandigheid	
		2. Het behouden of uitbreiden van het sociaal netwerk	
		3. Het bewaken van gezondheidsaspecten	
		4. Het behouden van een gezonde leefstijl	
	2. Voorkomen van (escalatie van) problemen bij risicogroepen*	1. Tijdig signaleren en toeleiden naar passende ondersteuning	
	3. Verbeteren/stabiliseren van de situatie van inwoners met problematiek en verdere escalatie is voorkomen.	1. Enkelvoudige of lichte problematiek verbeteren of stabiliseren door <i>laagdrempelige en/of kortdurende inzet</i>	
		2. Meervoudige- of onderliggende problematiek verbeteren of stabiliseren met <i>doorlopende ondersteuning of een eenmalige interventie</i>	
		3. Intensieve en/of complexe problematiek verbeteren of stabiliseren door <i>langdurige, gespecialiseerde of intensieve ondersteuning en indien noodzakelijk met overname van regie of verantwoordelijkheid</i>	
TOTAAL			

*Onder risicogroepen vallen: mensen buiten beeld (sociaal isolement), mensen met geheugenproblematiek, huishoudens met lage sociaal economische status

Bijlage III: Samenvatting Pijlers Sociaal Domein

Onderstaand een samenvatting van de levensloop, de trendanalyse en de wetten, als pijlers voor het sociaal domein.

Inwoners van 0 tot 23 jaar

Document	Highlights
Levensloop:	De ontwikkeling van een jeugdige (0 tot 23 jaar): - Ontwikkeling van communicatieve, fysieke, emotionele en sociale vaardigheden. - Ontwikkeling van vertrouwen, onafhankelijkheid en duurzame relaties - Ontwikkeling tot lichamelijke groei en psychologische en sociale rijpheid. - Ontwikkeling eigenwaarde, het stellen van grenzen en zelfstandigheid. - Ontwikkeling van kennis, vaardigheden en talenten - Ontwikkeling vaardigheden tot studie- en beroepskeuze
	Mogelijke verstoringen van een gezonde ontwikkeling: - Een (aangeboren) fysieke of verstandelijke beperking - Ouders zijn niet in staat een veilige gezinssituatie te creëren - Ouders spreken geen of gebrekkig Nederlands - Echtscheiding binnen het gezin - Emotionele of fysieke verwaarlozing - Een beperkt sociaal netwerk - Het beperkt stimuleren van het kind - Het ontbreken van een match tussen school en het kind - Verslavingen (middelen, social media, gamen) - Gebrekkige financiële bewustwording - Negatieve beïnvloeding door sociaal netwerk (vrienden) - Afbreken studie of opleiding - Opbouw van schulden, - Huisvestingsproblematiek - Werkloosheid - Psychische problematiek - Radicalisering
Trendanalyse	Trends in Lansingerland: - Gemiddelde sociaal economische status is hoog - Relatief weinig gebruik jeugd- en gezinscoaching en relatief hoog gebruik jeugd-ggz. Signalen van hoge verwachtingen door hoog opleidingsniveau ouders - Gemiddeld aantal echtscheidingen, signalen over vechtscheidingen - Toenemend aantal kinderen in eenoudergezinnen - Gemiddeld gebruik middelen. Signalen over hoger alcoholgebruik dan uit cijfers blijkt - Laag aantal tienermoeders - Relatief laag aantal jongeren met jeugd bescherming of jeugdreclassering - Veel jongeren met hogere opleiding, zeer weinig voortijdig schoolverlaters en zeer klein gedeelte heeft achterstand
Wetten: (Jeugdwet, Wmo en Wpg)	Gemeentelijke taken - Het voorkomen en de vroege signalering van en vroege interventie bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen; - Het versterken van het opvoedkundige klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen, kinderopvang en peuterspeelzalen; - Het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders, opdat zij in staat zijn

	hun verantwoordelijkheid te dragen voor de opvoeding en het opgroeien van jeugdigen; - Het inschakelen, herstellen en versterken van de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige en zijn ouders - Het bevorderen van de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie - Integrale hulp aan de jeugdige en zijn ouders bij multiproblematiek - Het tot stand brengen en uitvoeren van familiegroepsplannen - Zorgdragen voor de jeugdgezondheidszorg
--	---

Inwoners 18 tot 67 jaar

Document	Highlights
Levensloop	Reguliere ontwikkeling van volwassenen (18 tot 67 jaar): - Ontwikkeling persoonlijke levenscyclus in beroep en in persoonlijk leven - Ontwikkeling financiële onafhankelijkheid: werken aan inkomen en carrière - Uitbouwen duurzame relaties: kiezen en opbouwen relatie met samenlevingspartner en verduurzaming netwerk/vriendenkring - Ontwikkelen van gezinsleven: Starten van een gezin en opvoeden van kinderen - Ontwikkeling vrije tijdsbesteding: sport, hobby's en vrijwilligerswerk - Mogelijk extra zorgtaken voor bijvoorbeeld ouders
	Mogelijke verstoringen van een reguliere ontwikkeling: - Een (al dan niet aangeboren) fysieke of verstandelijke beperking - Gezondheidsklachten - Overbelasting door werkdruk - Werkloosheid - Schuldenproblematiek - Problemen in de gezinssituatie (wijziging samenstelling, problemen met kinderen, overlijden binnen familie) - Verbreken relatie / echtscheiding - Arbeidsongeschiktheid - Minder gezonde levensstijl - Combinatie verschillende zorgtaken (kinderen en ouders) - Verslaving
Trendanalyse	Trends in Lansingerland: - Hoge arbeidsparticipatie, weinig banen, hoog opleidingsniveau, hoog besteedbaar inkomen - Geen grote gezondheidsproblematiek - Relatief laag aantal bijstandsuitkeringen - Verjonging bijstandsbestand - Kortere duur uitkering - Dalend aantal schuldhelpverleners trajecten maar wel zwaardere problematiek - Hoge druk op mantelzorgers
Wetten	Gemeentelijke taken: - Bewaken gezondheidsaspecten, technische hygiënezorg, infectieziektenbestrijding, hulp bij rampen en calamiteiten - Bieden van maatschappelijke ondersteuning door: - o bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, de veiligheid en leefbaarheid en voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld - o ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving, - o bieden van beschermd wonen en opvang; - Ondersteunen bij arbeidsinschakeling van wettelijk omschreven groep - Bijstand verlenen om in noodzakelijke kosten van levensonderhoud te voorzien - Bieden schuldhelpverlening: ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing voor de aflossing van schulden - Bieden van antidiscriminatievoorziening

Inwoners van 67 jaar en ouder

Document	Highlights
Levensloop	Reguliere ontwikkeling ouderen (67 jaar en ouder) - Stoppen met deelname aan arbeidsproces - Tijd voor hobby's, reizen kleinkinderen 80 jaar en ouder: - Toename gezondheidsproblemen - Afname mobiliteit - Toename geheugenproblematiek - Kleiner worden sociaal netwerk met risico op isolement
	Verstoringen van de ontwikkeling: - Afname van zelfstandigheid en zelfredzaamheid - Afname maatschappelijke participatie
Trendanalyse	Trends in Lansingerland: - Aantal tweepersoonshuishoudens onder ouderen stijgt - Sociaal isolement, maar minder dan in deelgemeenten - Ouderen doen relatief veel vrijwilligerswerk - Ouderen ervaren de gezondheid doorgaans als goed - Tevredenheid met leven is relatief hoog - Aantal dementerenden stijgt mee met landelijke cijfers
Wetten	Gemeentelijke taken: - Zie volwassenen Plus: - Zorgdragen voor de ouderengezondheidszorg door monitoring en signalering van gezondheidsproblemen - Geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding

Raadsvoorstel

Datum Raad
24 november 2016

Portefeuillehouder
Ankie van Tatenhove,
Jeroen Heuvelink

Registratienummer
BR1600100

Onderwerp
Verordening Sociaal domein 2017

Gevraagde beslissing

De Verordening Sociaal Domein 2017 (T16.09310) en de Toelichting Verordening Sociaal Domein 2017 (T16.09311) vast te stellen.

Samenvatting

Met ingang van 1 januari 2015 heeft Lansingerland één verordening voor zowel Wmo, jeugdzorg als participatie. Jaarlijks passen we deze verordening aan wegens bijvoorbeeld wijzigingen in ons beleid, onduidelijkheden of wetwijzigingen.

Financiële consequenties

De voorgestelde wijzigingen in de verordening hebben geen (grote) financiële consequenties.

Verdere procedure

Na een positief besluit door de gemeenteraad publiceren we de verordening.

Juridische aspecten

De gemeenteraad heeft op grond van artikel 147 van de Gemeentewet de bevoegdheid om gemeentelijke verordeningen vast te stellen.

Extern draagvlak/burgerparticipatie

De Adviesraad Sociaal Domein heeft een advies uitgebracht over de voorgestelde aanpassingen in de verordening. Het college van B&W heeft op dit advies gereageerd. Het advies en de bestuurlijke reactie zijn bijgevoegd bij dit raadsvoorstel.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Bijlagen

- Conceptverordening Sociaal Domein 2017, T16.09310
- Toelichting op de Conceptverordening Sociaal Domein 2017, T16.09311
- Wijzigingsdocument bij de Verordening Sociaal Domein 2017, T16.09312
- Advies van de ASD, I16.35874
- Reactie op het advies van de ASD, U16.10896

Toelichting

Inleiding

Met ingang van 1 januari 2015 heeft Lansingerland één verordening voor zowel Wmo, jeugdzorg als participatie. Jaarlijks passen we deze verordening aan wegens bijvoorbeeld wijzigingen in ons beleid, onduidelijkheden of wetswijzigingen.

Beoogd maatschappelijk effect

De gemeentelijke verordening voor het sociaal domein is actueel en compleet.

De kernargumenten en kanttekeningen

De verordening moet worden aangepast

Sommige onderdelen van de verordening passen we aan wegens een wijziging van ons beleid of onze uitvoering. Andere onderdelen blijken tekstueel onduidelijk of niet meer actueel wegens bijvoorbeeld wetswijzigingen. Zie voor een onderbouwing per wijziging het wijzigingsdocument, T16.09312.

Raadsbesluit

Datum Raad
24 november 2016
Registratienummer
BR1600100

Onderwerp
Verordening Sociaal domein 2017

De raad van de gemeente Lansingerland;

Overwegende dat

- de verordening Sociaal Domein 2016 op onderdelen dient te worden aangepast, conform het wijzigingsdocument T16.09312.

Gelet op

- artikel 147 van de Gemeentewet, waarin de gemeenteraad de bevoegdheid krijgt gemeentelijke verordeningen vast te stellen.

Besluit(en)

De Verordening Sociaal Domein 2017 (T16.09310) en de Toelichting Verordening Sociaal Domein 2017 (T16.09311) vast te stellen.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 24 november 2016,

de griffier,

drs. Marijke Walhout

Verordening Sociaal Domein 2017 gemeente Lansingerland

Afdeling: Team Sociaal Domein & Cultuur

Versienummer: 1.0

Datum: 1 augustus 2016

Corsanummer: T16.09310

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen.....	3
Hoofdstuk 3. Cliëntenparticipatie	7
Hoofdstuk 4. Maatschappelijke ondersteuning	10
Paragraaf 4.1 Algemene bepalingen	10
Paragraaf 4.2. Procedure.....	10
Paragraaf 4.3 Bijdrage in de kosten	13
Paragraaf 4.4 Kwaliteit en veiligheid.....	13
Paragraaf 4.5 Waardering en ondersteuning van mantelzorgers	14
Paragraaf 4.6 Klachten, medezeggenschap en inspraak.....	14
Paragraaf 4.7 Slotbepalingen	15
Hoofdstuk 5. Jeugdhulp	16
Hoofdstuk 6. Werk, re-integratie en tegenprestatie	21
Onderdeel 6.1 Werk en re-integratie.....	21
Paragraaf 6.1.1 Algemene bepalingen	21
Paragraaf 6.1.2 Beleid en financiën	21
Paragraaf 6.1.3 Voorzieningen.....	21
Paragraaf 6.1.4 Slotbepalingen	24
Paragraaf 6.2.1 Algemene bepalingen	25
Paragraaf 6.2.2 Beleid	25
Paragraaf 6.2.3 Tegenprestatie naar vermogen	25
Onderdeel 6.3 Loonkostensubsidie.....	27
Hoofdstuk 7. Inkomen	28
Onderdeel 7.1 Individuele inkomenstoelage.....	28
Onderdeel 7.2 Individuele studietoelage.....	29
Onderdeel 7.3 Afstemming.....	30
Paragraaf 7.3.1 Algemene bepalingen	30
Paragraaf 7.3.2 Niet nakomen van de niet-geüniformeerde verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling.....	31
Paragraaf 7.3.3 Niet nakomen van de geüniformeerde verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling.....	34
Paragraaf 7.3.4 Overige gedragingen die leiden tot een verlaging	34
Paragraaf 7.3.5 Samenloop en recidive	35
Paragraaf 7.3.6 Blijvende of tijdelijke weigering IOAW/IOAZ	36
Hoofdstuk 8. Slotbepalingen.....	37

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Begrippen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lansingerland;
- b. inwoner: iemand met een woonadres in Lansingerland, met inbegrip van diens wettelijk vertegenwoordiger;
- c. ondersteuningsplan:
 - *Professioneel ondersteuningsplan*: een plan met de inventarisatie van de knelpunten, de te behalen resultaten en de meest passende oplossingen dat is opgesteld door een toegangspartij samen met de inwoner dan wel met diens vertegenwoordiger;
 - *Persoonlijk ondersteuningsplan*: een plan met de inventarisatie van de knelpunten, de te behalen resultaten en de meest passende oplossingen dat is opgesteld door de inwoner dan wel diens vertegenwoordiger, Het persoonlijk plan wordt betrokken bij het onderzoek zoals bedoeld onder d;
 - *Een familie-ondersteuningsplan*: een plan van aanpak opgesteld door de ouders, samen met bloedverwanten, of anderen die tot de sociale omgeving van de jeugdige behoren. Het familie-ondersteuningsplan wordt betrokken bij het onderzoek zoals bedoeld onder d van deze begrippenlijst;
- d. onderzoek: een onderzoek door of namens het college naar de behoeften, persoonskernmerken en de voorkeuren van een inwoner met een ondersteuningsvraag. Het onderzoek start met een gesprek tussen de inwoner en een toegangspartij;
- e. PGB: persoonsgebonden budget is een bedrag waarmee de inwoner met een ondersteuningsbehoefte zelf een individuele of maatwerkvoorziening kan inkopen;
- f. sociaal netwerk: personen uit de huiselijke kring of andere personen met wie de inwoner een sociale relatie onderhoudt;
- g. toegangspartij: een gemeentelijk consulent jeugd, Wmo of participatie of een door het college gecontracteerde partij die namens het college een onderzoek kan verrichten zoals bedoeld onder d;
- h. voorzieningen:
 - *algemene, overige of vrij toegankelijke voorziening*: aanbod van diensten of activiteiten om de zelfredzaamheid of de participatie te verbeteren of te voorzien in een behoefte aan opvang. Algemene of vrij toegankelijke voorzieningen zijn toegankelijk zonder beschikking.
 - *individuele of maatwerkvoorziening*: voorzieningen om de zelfredzaamheid of de participatie te verbeteren of om te voorzien in de behoefte aan beschermd wonen of opvang zoals bedoeld in de Jeugdwet en de Wmo en een uitkering of bemiddeling naar werk, zoals bedoeld in de Participatiewet. Voor deze voorzieningen wordt een beschikking door de gemeente afgegeven.
 - *voorliggende voorziening*: een voorziening buiten de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet waarop de inwoner aanspraak kan maken, dan wel een beroep kan doen met het oog op zijn hulpvraag.

Artikel 1:2 Strijd met de wet

Indien de uitvoering van een bepaling van deze verordening in voorkomende gevallen in strijd is met de wet, dan geldt de bepaling uit deze verordening in dat geval niet.

Artikel 1:3 Klachtenreglement

Al het handelen van het medewerkers van het college in het kader van uitvoering van de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wmo, en de gemeentelijke regelgeving zoals omschreven in deze verordening en de beleidsregels Sociaal Domein valt onder het geldende gemeentelijk klachtenreglement.

Hoofdstuk 2. Toegang

Artikel 2:1 Begrippen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. expertteam: door het college aangewezen deskundigen die, in het geval dat een individuele of maatwerkvoorziening wordt overwogen, kunnen adviseren over de effectiviteit van de voorziening, dat wil zeggen de mate waarin de voorziening bijdraagt aan het gewenste resultaat;
- b. melding: de meldingsdatum is het startmoment van het onderzoek. De datum van het eerste gesprek met de toegangspartij geldt als de datum van melding en is dus het moment waarop het onderzoek start;
- c. ondersteuningsvraag: de behoefte van een inwoner aan maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp, een uitkering met bemiddeling naar werk of inkomensondersteuning;
- d. spoedprocedure: een directe verstrekking van een tijdelijke individuele of maatwerkvoorziening in een onvoorziene situatie die geen uitstel verdraagt. Het onderzoek zoals bedoeld onder b. vindt daarna plaats.

Artikel 2:2 Verzoek tot ondersteuning

1. Inwoners kunnen hun ondersteuningsvraag vormvrij (digitaal telefonisch en fysiek) stellen bij een toegangspartij.
2. De toegangspartij bevestigt de ontvangst door het aanmaken van een dossier en door het zo spoedig mogelijk maken van een afspraak voor een gesprek als start van het onderzoek.
3. De toegangspartij wijst de inwoner voorafgaande aan het gesprek op de mogelijkheid gebruik te maken van kosteloze cliëntondersteuning.
4. De toegangspartij wijst de inwoner voorafgaand aan het gesprek op de mogelijkheid van het indienen van een persoonlijk of familie-ondersteuningsplan.
5. In spoedeisende gevallen biedt het college zo spoedig mogelijk een passende tijdelijke voorziening, of vraagt het college een spoedmachtiging gesloten jeugdhulp als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Jeugdwet.

Artikel 2:3 Het onderzoek

1. Het onderzoek start met een gesprek tussen de inwoner dan wel diens vertegenwoordiger en een toegangspartij.
2. De toegangspartij informeert de inwoner over het doel en de procedure van het gesprek en zijn rechten en plichten en vraagt hem toestemming om de persoonsgegevens te verwerken.
3. De toegangspartij onderzoekt in een gesprek of indien nodig meerdere gesprekken met de inwoner:
 - a. de behoefte, persoonskenmerken en voorkeuren, van de inwoner met een ondersteuningsvraag;
 - b. het gewenste resultaat van het verzoek tot ondersteuning om zijn zelfredzaamheid of zijn participatie te verbeteren of te voorzien in zijn behoefte aan beschermd wonen of opvang;
 - c. de mogelijkheden om op eigen kracht of met gebruikelijke hulp het gewenste resultaat te bereiken;
 - d. de mogelijkheden om met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk het gewenste resultaat te bereiken;
 - e. de behoefte aan maatregelen ter ondersteuning van de mantelzorger van de inwoner;
 - f. de mogelijkheden om met inzet van algemene of vrij toegankelijke voorzieningen om het gewenste resultaat te bereiken;
 - g. de mogelijkheden om met een individuele of maatwerkvoorziening de gewenste resultaten te bereiken;
 - h. de mogelijkheden om door middel van samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders als bedoeld in de Zorgverzekeringswet en met partijen op het gebied van

- publieke gezondheid, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen, te komen tot een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening met het oog op de gewenste resultaten;
- i. hoe bij de keuze van voorzieningen rekening kan worden gehouden met de culturele achtergrond, godsdienstige gezindheid en de levensovertuiging van de inwoner.
 4. De toegangspartij informeert de inwoners over de hoogte van de bijdrage in de kosten dan wel de ouderbijdrage die de inwoner verschuldigd zal zijn en de wijze waarop deze bijdrage wordt geïnd.
 5. De toegangspartij informeert de inwoner over de mogelijkheden om te kiezen voor de verstrekking van een PGB.
 6. De inwoner dan wel diens vertegenwoordiger verschaft het college de gegevens en bescheiden die voor het onderzoek nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs kan beschikken.
 7. Bij het onderzoek stelt de toegangspartij de identiteit van de inwoner vast aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.

Artikel 2:4 Het ondersteuningsplan

1. De toegangspartij legt het resultaat van het gesprek zoals bedoeld in artikel 2.3 sub 3 a t/ m j vast in een ondersteuningsplan.
2. In het ondersteuningsplan staat beschreven welke afspraken er tussen de inwoner en de toegangspartij zijn gemaakt om de zelfredzaamheid of de participatie te verbeteren of om in de behoefte aan beschermd wonen of opvang te voorzien. In het plan is rekening gehouden met de afstemming van het totaal van de voorzieningen.
3. Binnen de in het gesprek afgesproken termijn verstrekt de toegangspartij aan de inwoner een verslag van de uitkomsten van het onderzoek in de vorm van een ondersteuningsplan.
4. Opmerkingen of latere aanvullingen van de inwoner worden aan het verslag toegevoegd.
5. Uitsluitend het college kan in het kader van zorgvuldigheid gebruik maken van de bevoegdheid om van belang zijnde en toegankelijke gegevens over de inwoner en zijn situatie ten behoeve van het onderzoek te verzamelen.

Artikel 2:5 De aanvraag voor een individuele of maatwerkvoorziening

1. De inwoner kan een aanvraag om een individuele voorziening middels een door het college vastgesteld aanvraagformulier schriftelijk of digitaal indienen bij het college.
2. Een aanvraag voor een Wmo voorziening kan niet eerder worden gedaan dan nadat het onderzoek is uitgevoerd.
3. Indien het onderzoek niet binnen de gestelde termijn van zes weken kan worden uitgevoerd, heeft de inwoner de mogelijkheid om een aanvraag in te dienen voor een Wmo voorziening terwijl het onderzoek nog niet is afgerond (Wmo: art. 2.3.2 lid 9).
4. In afwijking van het eerste lid kan het college een voor akkoord ondertekend ondersteuningsplan als bedoeld in artikel 2:4 als een complete aanvraag voor een individuele of maatwerkvoorziening beschouwen, tenzij het gesprek langer dan drie maanden geleden heeft plaatsgevonden.

Artikel 2:6 De beoordeling van de aanvraag

1. De aanvraag voor een individuele of maatwerkvoorziening kan uitsluitend door het college behandeld worden.
2. Afhankelijk van de aard en omvang van de ondersteuningsvraag kan het college een deskundige uit het expertteam raadplegen.
3. Het college is bevoegd de beslistermijn op te schorten indien voor de beoordeling van de aanvraag voor een individuele of maatwerkvoorziening een advies van een deskundige uit het expertteam nodig is.
4. Het college merkt een aanvraag vergezeld van een ondersteuningsplan, dat naar oordeel van het college gedateerde informatie bevat, aan als een melding.

Artikel 2:7 Expertteam

Het college kan om advies van het expertteam vragen indien:

1. het college dit van belang vindt voor de beoordeling van de aanvraag voor een individuele voorziening;
2. het college een deskundig advies over de effectiviteit van aangevraagde voorziening nodig acht;
3. het college dat om een andere reden gewenst vindt.

Hoofdstuk 3. Cliëntenparticipatie

Artikel 3:1 Begrippen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. Adviesraad: Adviesraad Sociaal Domein;
- b. Adviesraad Sociaal domein: een onafhankelijk orgaan bestaande uit personen die vanuit de belangen en ervaringen van de verschillende doelgroepen het college adviseert over de voorbereiding en uitvoering van het beleid op het sociaal domein;
- c. De gemeenteraad van de gemeente Lansingerland, bestaande uit raadsleden en commissieleden;
- d. sociaal domein: jeugd, gezin en welzijn, zorg en wonen, werk en inkomen.

Artikel 3:2 Adviesraad Sociaal Domein

Er is een Adviesraad Sociaal Domein Lansingerland.

Artikel 3:3 Taak

1. De Adviesraad heeft tot taak het college gevraagd en ongevraagd te informeren en te adviseren over onderwerpen die de vorming van het gemeentelijk beleid ten aanzien van het sociale domein betreffen. Tevens adviseert de Adviesraad over de uitvoering van het beleid. Alle adviezen van de Adviesraad aan het college worden ook onverkort ter kennisname aan de gemeenteraad verstrekt, doch niet eerder dan wanneer het betreffende stuk vanuit het college naar de Adviesraad is verstuurd.
2. De Adviesraad is alert op ontwikkelingen en knelpunten binnen het sociale domein en verzamelt op een actieve wijze zoveel mogelijk relevante informatie om de genoemde Adviesfunctie zo goed mogelijk uit te kunnen voeren.
3. In het kader van haar adviesfunctie onderhoudt de Adviesraad een relatie met diverse organisaties en doelgroepen.

Artikel 3:4 Benoeming

1. Werving van nieuwe leden vindt plaats door de Adviesraad.
2. De leden van de Adviesraad en de voorzitter worden na een transparante sollicitatieprocedure en op voordracht van de Adviesraad benoemd door het college. Selectie vindt plaats door de Adviesraad Sociaal Domein. Het Dagelijks Bestuur van de Adviesraad motiveert de voordracht van kandidaat-leden aan het college.
3. Wanneer het college besluit de benoeming van een voorgedragen lid van de Adviesraad niet over te nemen, zal zij dit schriftelijk motiveren aan het dagelijks bestuur van de Adviesraad.
4. Benoemingsdatum; Leden kunnen op twee momenten per jaar benoemd worden, op 1 januari en op 1 juli van elk kalenderjaar.
5. De zittingsduur van de leden bedraagt 4 jaar. Een lid kan slechts één keer worden herbenoemd voor een periode van 4 jaar.

Artikel 3:5 Aftreden

1. Het lidmaatschap van de Adviesraad eindigt:
 - a. op eigen verzoek;
 - b. bij verhuizing buiten de gemeente Lansingerland;
 - c. bij overlijden;
 - d. na het verstrijken van de zittingsduur van de periode van 4 jaar behoudens herbenoeming
 - e. bij toetreding tot de gemeenteraad en/of toetreding tot de commissie als (plaatsvervangend) commissielid, of het college dan wel wanneer het lid werkzaam zal worden bij de gemeente Lansingerland of bij een instelling die actief is op het terrein van het sociaal domein;
 - f. na een ontslagbesluit van het college.

2. Een lid van de Adviesraad sociaal domein kan zijn lidmaatschap tussentijds, middels een schriftelijke kennisgeving aan het college, beëindigen met een opzegtermijn van twee maanden.
3. Bij disfunctioneren of langdurig ziekteverzuim van een van de leden kan het dagelijks bestuur van de adviesraad een daartoe strekkend voorstel doen bij het college om het lidmaatschap van het lid op te zeggen.
4. De Adviesraad draagt zorg voor een rooster van aftreden. Dit rooster is zodanig dat er voldoende basiskennis geborgd blijft om de continuïteit van het functioneren van de Adviesraad te waarborgen. Dit rooster van aftreden wordt opgenomen in het huishoudelijk reglement.
5. De Adviesraad draagt een kandidaat voor een tussentijds opgevallende plaats uiterlijk een maand voor de beoogde benoemingsdatum door het college voor.

Artikel 3:6 Samenstelling Adviesraad

1. De Adviesraad bestaat uit **gemiddeld twaalf leden en een voorzitter**.
2. De Adviesraad heeft een dagelijks bestuur dat bestaat uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester, waarvan de voorzitter door het college wordt benoemd.
3. De Adviesraad dient zoveel mogelijk evenredig te zijn samengesteld uit de specialismen die het sociaal domein vraagt, onderverdeeld in de drie hoofddomeinen Jeugd Gezin en Welzijn, Werk en Inkomen, Zorg en Wonen. Leden moeten affiniteit **en/of ervaring** hebben met één of meer specifieke doelgroepen en/of beleidsterreinen op het gebied van het sociaal domein.
4. Leden zijn inwoner van de gemeente Lansingerland. Er wordt gestreefd naar een evenredige verdeling van leden naar afkomst uit de verschillende dorpskernen van de gemeente.
5. Leden nemen zitting in de Adviesraad op persoonlijke titel en niet als vertegenwoordiger van een organisatie.
6. Het lidmaatschap van de Adviesraad is onverenigbaar met het lidmaatschap van de gemeenteraad, de commissies van de gemeenteraad, of van het college.
7. De Adviesraad stelt een huishoudelijk reglement vast waarin het praktisch functioneren wordt geregeld.

Artikel 3:7 Openbaarheid vergaderingen

1. De **ASD vergadert** in principe minimaal zes keer per jaar en het dagelijks bestuur van de ASD vergadert minimaal zes keer per jaar. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn in principe niet openbaar. De vergaderingen van de **ASD zijn wel openbaar**. De deuren worden gesloten wanneer tenminste drie van de aanwezige leden daarom verzoeken of de voorzitter dit als nodig oordeelt. De Adviesraad besluit vervolgens of met gesloten deuren zal worden vergaderd.
2. Ten minste twee maal per jaar vindt een overlegvergadering plaats met de portefeuillehouder(s) van het sociaal domein. Deze overlegvergadering wordt voorgezeten door de voorzitter van de Adviesraad.

Artikel 3:8 Advisering

1. De Adviesraad wordt door het college voorzien van alle gemeentelijke informatie die nodig is voor zijn functioneren en wordt in een vroegtijdig stadium betrokken bij de ontwikkeling van nieuw beleid.
2. De in het eerste lid bedoelde informatie wordt verstrekt onder de verplichting tot geheimhouding door de Adviesraad. Deze verplichting tot geheimhouding eindigt wanneer de betreffende informatie openbaar wordt gemaakt.
3. Het college kan onderwerpen middels een schriftelijke adviesaanvraag voorleggen aan de Adviesraad. In de aanvraag wordt expliciet vermeld over welke punten advies wordt gevraagd.
4. De Adviesraad brengt binnen drie weken na ontvangst van de Adviesaanvraag schriftelijk advies uit aan het college. Dit advies uitbrengen kan, na overleg met de gemeente, met maximaal een week worden uitgesteld indien het om een beleidsvraag van grotere omvang gaat.
5. Voorafgaande aan het uitbrengen van advies kan op verzoek van de Adviesraad overleg plaatsvinden met de inhoudelijk betrokken ambtenaar of ambtenaren.

6. Wanneer het college afwijkt van het advies van de Adviesraad, wordt dit, indien het een voorstel aan de gemeenteraad betreft in het voorstel verwerkt, waarbij tevens is aangegeven waarom en op welke onderdelen van het advies wordt afgeweken.
7. Indien het college het advies van de Adviesraad niet overneemt, deelt het college dat schriftelijk en gemotiveerd mee aan de Adviesraad.

Artikel 3:9 Budget en faciliteiten

1. Voor het uitvoeren van de taken van de Adviesraad vraagt de adviesraad subsidie aan bij de gemeente. Subsidie is bedoeld voor:
 - a. het faciliteren van de adviesfunctie;
 - b. de kosten van deskundigheidsbevordering;
 - c. de kosten voor onderzoek en raadpleging;
 - d. het inhuren van secretariële ondersteuning en/of verslaglegging.
2. De subsidie is inclusief de vacatiegelden van de leden, welke door de penningmeester aan de leden wordt uitbetaald.
3. Over de besteding van het subsidie als bedoeld in het eerste lid onder a t/m d wordt jaarlijks door de Adviesraad voor 1 juni verantwoording afgelegd in een financieel jaarverslag. In het jaarverslag wordt tevens aandacht besteed aan het functioneren van de Adviesraad.
4. Vergaderzalen in het gemeentehuis worden kosteloos ter beschikking gesteld voor vergaderingen van de Adviesraad binnen de gebruikelijke openingstijden van het gemeentehuis.
5. Indien er subsidiegeld overblijft wordt dit teruggevorderd door de gemeente, of verrekend met de subsidie van het daaropvolgende jaar.

Artikel 3:10 Overige bepalingen

De Adviesraad behandelt geen klachten die op individuen betrekking hebben.

Artikel 3:11 Onvoorziene gevallen

In gevallen waarin dit hoofdstuk niet voorziet, beslist het college, na daartoe advies te hebben ingewonnen van de Adviesraad.

Artikel 3:12 Slotbepalingen.

1. Opheffing van de adviesraad kan slechts geschieden bij besluit van burgemeester en wethouders, na het horen van de adviesraad.
2. Aanvullingen of wijzigingen van deze verordening adviesraad worden vastgesteld door burgemeester en wethouders, de adviesraad gehoord.
3. Deze verordening kan worden aangehaald als Verordening Adviesraad sociaal Domein Lansingerland 2015.

Hoofdstuk 4. Maatschappelijke ondersteuning

Paragraaf 4.1 Algemene bepalingen

Artikel 4:1 Begrippen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. algemeen gebruikelijke voorziening: een voorziening waarvan, gelet op de omstandigheden, aannemelijk is dat de inwoner daarover, ook als hij geen beperkingen had, zou (hebben kunnen) beschikken;
- b. bijdrage in de kosten: bijdrage als bedoeld in artikel 2.1.4, eerste lid, van de wet;
- c. maatwerkvoorziening: op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen:
 - a. ten behoeve van zelfredzaamheid, daaronder begrepen kortdurend verblijf in een instelling ter ontlasting van de mantelzorger, het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen,
 - b. ten behoeve van participatie, daaronder begrepen het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen en andere maatregelen,
 - c. ten behoeve van beschermd wonen en opvang;
- d. meerkosten: kosten die uitgaan boven de kosten die als algemeen gebruikelijk zijn te beschouwen;
- e. uitvoeringsbesluit: Uitvoeringsbesluit Wmo;
- f. wet: Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

Artikel 4:2 Overige

Alle begrippen die in dit hoofdstuk worden gebruikt en niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Wet maatschappelijke ondersteuning, het Uitvoeringsbesluit maatschappelijke ondersteuning en de Algemene wet bestuursrecht.

Paragraaf 4.2. Procedure

Artikel 4:3 Criteria voor maatwerkvoorziening

1. Een inwoner komt in aanmerking voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid of participatie:
 - a. ter compensatie van de beperkingen, chronische, psychische, fysieke of psychosociale problemen, als gevolg waarvan de inwoner niet voldoende in staat is tot zelfredzaamheid of participatie en voor zover de inwoner deze beperkingen naar het oordeel van het college niet kan verminderen of wegnemen;
 - b. als de maatwerkvoorziening, rekening houdend met de uitkomsten van het in het hoofdstuk twee bedoelde onderzoek, een passende bijdrage levert aan het realiseren van een situatie waarin de inwoner in staat wordt gesteld tot zelfredzaamheid of participatie en zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven.
2. Een inwoner komt in aanmerking voor een maatwerkvoorziening beschermd wonen of opvang:
 - a. vanwege risico's voor zijn veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, of omdat de inwoner zich niet kan handhaven in de samenleving vanwege fysieke, psychische beperkingen en/of psychosociale problemen, en de inwoner deze problemen naar het oordeel van het college niet kan verminderen of wegnemen;
 - b. als de maatwerkvoorziening, rekening houdend met de uitkomsten van het in het in hoofdstuk twee bedoelde onderzoek, een passende bijdrage levert aan het voorzien in de behoefte van de inwoner aan beschermd wonen of opvang en aan het realiseren van een situatie waarin de

inwoner in staat wordt gesteld zich zo snel mogelijk weer op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

3. Tijdens een onderzoek naar de inzet van een maatwerkvoorziening wordt eerst onderzocht of de gewenste resultaten behaald kunnen worden
 - a. op eigen kracht;
 - b. met gebruikelijke hulp;
 - c. met mantelzorg;
 - d. met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk;
 - e. met gebruikmaking van algemeen gebruikelijke voorzieningen;
 - f. met gebruikmaking van algemene voorzieningen;
 - g. met gebruikmaking van andere voorzieningen.
4. Voorzieningen die worden verstrekt dienen de goedkoopst passende voorziening te zijn.
5. Een inwoner komt in aanmerking voor een maatwerkvoorziening voor de periode die noodzakelijk is om het gewenste resultaat te bereiken.

Artikel 4:4 Voorwaarden en weigeringsgronden

1. Geen maatwerkvoorziening wordt verstrekt:
 - a. indien de hulpvrager geen inwoner is van de gemeente Lansingerland; een uitzondering hierop vormen inwoners die hun laatste woonadres in Lansingerland hebben, maar (tijdelijk) gebruik maken van vrouwenopvang of een vorm van maatschappelijke opvang;
 - b. voor zover voor de noodzaak tot ondersteuning een voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling bestaat;
 - c. voor zover de inwoner op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk de beperkingen kan wegnemen;
 - d. voor zover de inwoner met gebruikmaking van algemene voorzieningen de beperkingen kan wegnemen;
 - e. indien de voorziening algemeen gebruikelijk is;
 - f. indien er een voorliggende voorziening is;
 - g. indien het een voorziening betreft waarover de inwoner al beschikt of kan beschikken vóór de melding;
 - h. indien de gevraagde voorziening al eerder op grond van een wettelijke bepaling of regeling is verstrekt en de afschrijftermijn nog niet verstreken is;
 - i. indien de inwoner, na onderzoek, nalatigheid en onverantwoordelijk handelen kan worden verweten, in het gebruik van een geboden voorziening.
2. Geen maatwerkvoorziening in de vorm van een woonvoorziening wordt verstrekt:
 - a. voor zover de beperkingen voortvloeien uit de aard van de in de woning gebruikte materialen;
 - b. ten behoeve van hotels/pensions, trekkerswoonwagens, kloosters, tweede woningen, vakantie- en recreatiewoningen, ADL-clusterwoningen en gehuurde kamers, met uitzondering van een voorziening voor verhuizing en inrichting;
 - c. voor zover het voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten betreft, anders dan voorzieningen ten behoeve van de toegankelijkheid van deze ruimte;
 - d. indien de noodzaak het gevolg is van een verhuizing waarvoor geen aanleiding bestaat op grond van beperkingen bij de zelfredzaamheid of participatie en er geen belangrijke reden voor verhuizing aanwezig is;
 - e. indien de inwoner niet is verhuisd naar de voor zijn of haar beperkingen op dat moment meest geschikte woning, tenzij daarvoor vooraf schriftelijk toestemming is verleend door het college;
 - f. Indien de aanvraag voorzienbaar was op basis van de beperking die inwoner ondervindt.

Artikel 4:5 Oproep personen

Het college is bevoegd om ten behoeve van het onderzoek de inwoner of bij gebruikelijke hulp de personen die tot de leefeenheid van de inwoner behoren:

- a. uit te nodigen in persoon te verschijnen op een door het college te bepalen plaats en tijdstip en hem te bevragen;
- b. op een door het college te bepalen plaats en tijdstip door één of meer daartoe aangewezen deskundigen te doen bevragen;

voor zover dit van belang is voor de beoordeling van de aanspraak op een maatwerkvoorziening,

Artikel 4:6 Beschikking

1. In de beschikking tot verstrekking van een maatwerkvoorziening, wordt aangegeven of deze als voorziening in natura of als persoonsgebonden budget wordt verstrekt en op welke wijze bezwaar tegen de beschikking kan worden gemaakt.
2. Bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening in natura vermeldt de beschikking in ieder geval:
 - a. welke maatwerkvoorziening verstrekt wordt en wat het beoogde resultaat daarvan is;
 - b. de ingangsdatum, de omvang en duur van de verstrekking;
 - c. of een bijdrage in de kosten verschuldigd is.
3. Bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening in de vorm van persoonsgebonden budget vermeldt de beschikking in ieder geval:
 - a. aan welk resultaat het persoonsgebonden budget kan worden besteed;
 - b. welke kwaliteitseisen gelden voor de besteding van het persoonsgebonden budget;
 - c. wat de hoogte van het persoonsgebonden budget is en hoe dit tot stand is gekomen;
 - d. de ingangsdatum, de omvang en duur van de verstrekking;
 - e. de wijze van verantwoording van de besteding van het persoonsgebonden budget, en
 - f. of een bijdrage in de kosten verschuldigd is.

Artikel 4:7 Persoonsgebonden budget

1. Om voor een PGB in aanmerking te komen dient de inwoner in een persoonlijk PGB-plan toe te lichten dat een maatwerkvoorziening in de vorm van een PGB aantoonbaar tot een betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is dan zorg in natura.
2. Indien voldaan wordt aan de voorwaarden onder lid 1 kan het PGB aangewend worden als beloning aan iemand in het sociale netwerk indien de zorg de gebruikelijke hulp overstijgt.
3. Het PGB kan niet worden aangewend voor de beloning voor huishoudelijke werkzaamheden door aan- of bloedverwanten.
4. Het tarief voor een pgb:
 - a. is gebaseerd op de frequentie van de in te zetten ondersteuning en/of het resultaat, en hangt af van de uitvoering. Er wordt rekening gehouden met een verschil tussen professionele inzet (beroepsmatig) en niet-professionele inzet (informele hulp);
 - b. is toereikend om effectieve en kwalitatief goede ondersteuning in te kopen, en;
 - c. bedraagt ten hoogste de kostprijs van de in de betreffende situatie goedkoopst passende maatwerkvoorziening in natura.
5. In het geval de maatwerkvoorziening een hulpmiddel betreft wordt het bedrag aangevuld met een bedrag voor het onderhoud gedurende de duur van de verstrekking.
6. De hoogte van het persoonsgebonden budget voor dienstverlening is opgebouwd uit verschillende kostencomponenten zoals salaris, vervanging tijdens vakantie, verzekeringen en reiskosten;
7. Een inwoner ten behoeve van wie een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, kan diensten, onder de volgende voorwaarden betreffende het tarief betrekken van een persoon die behoort tot het sociale netwerk:
 - a. De persoon krijgt een lager tarief betaald voor zijn diensten als deze persoon niet
 - b. professioneel werkzaam is op het gebied van de te leveren dienst. Dit lagere tarief
 - c. wordt door het college in de beleidsregels verder uitgewerkt;

- d. tussenpersonen of belangenbehartigers mogen niet uit het persoonsgebonden budget e. worden betaald.
- 8. Een persoonsgebonden budget dient door de inwoner binnen drie maanden na toekenning te worden aangewend ten behoeve van het resultaat waarvoor het is verstrekt.
- 9. Het college stelt in de beleidsregels nadere regels over de hoogte van het persoonsgebonden budget.

Artikel 4:8 Controle

- 1. Het college onderzoekt, al dan niet steekproefsgewijs, of de verstrekte voorzieningen worden gebruikt of besteed ten behoeve van het doel waarvoor ze verstrekt zijn.
- 2. Het college stelt in de beleidsregels nadere regels met betrekking tot de controle op de besteding.
- 3. Het college stelt in de beleidsregels nadere regels met betrekking tot het intrekken of herzien van een maatwerkvoorziening en het terugvorderen indien de voorziening niet gebruikt of besteed is ten behoeve van het doel waarvoor ze verstrekt zijn.

Paragraaf 4.3 Bijdrage in de kosten

Artikel 4:9 Bijdrage in de kosten

- 1. Een inwoner is een bijdrage in de kosten verschuldigd:
 - a. voor het gebruik van een deel van de algemene voorzieningen, niet zijnde cliëntondersteuning;
 - b. voor een maatwerkvoorziening in natura dan wel een persoonsgebonden budget.
- 2. De bijdrage in de kosten overstijgt niet de kostprijs van de voorziening.
- 3. De kostprijs van een maatwerkvoorziening in natura is bepaald door de contractuele afspraken tussen de gemeente en de aanbieder.
- 4. De kostprijs van een persoonsgebonden budget is gelijk aan het verstrekte bedrag.
- 5. De bedragen en percentages die gelden voor een bijdrage in de kosten zijn gelijk aan de bedragen en percentages opgenomen in het Uitvoeringsbesluit Wmo.
- 6. De bijdragen in de kosten voor Beschermd wonen worden door de aanbieder vastgesteld en geïnd.
- 7. Als een maatwerkvoorziening in natura of een persoonsgebonden budget wordt verstrekt ten behoeve van een woningaanpassing voor een minderjarige inwoner is de bijdrage in de kosten verschuldigd door:
 - a. de onderhoudsplichtige ouders, daaronder begrepen degene tegen wie een op artikel 394 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek gegrond verzoek is toegewezen, en
 - b. degene die anders dan als ouder samen met de ouder het gezag uitoefent over een cliënt.
- 8. In afwijking van het vorige lid is in ieder geval geen bijdrage verschuldigd indien de ouders van het gezag over de inwoner zijn ontheven of ontzet.

Paragraaf 4.4 Kwaliteit en veiligheid

Artikel 4:10 Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

- 1. Aanbieders zorgen voor een goede kwaliteit van voorzieningen door:
 - a. voldoende deskundigheid van beroepskrachten;
 - b. Afstemming van de ondersteuning op de persoonlijke situatie van de cliënt;
 - c. afstemming van de ondersteuning op andere vormen van zorg en hulp;
 - d. erop toe te zien dat beroepskrachten tijdens hun werkzaamheden handelen in overeenstemming met de professionele standaard.

2. Het college kan nadere regels stellen over verdere eisen aan de kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen.
3. Onverminderd andere handhavingsbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van deze eisen door periodieke overleggen met de aanbieders, een jaarlijks klantvaringsonderzoek en het zo nodig in overleg met de inwoner ter plaatse controleren van de geleverde voorzieningen.

Artikel 4:11 Verhouding prijs en kwaliteit levering voorziening door derden

1. Het college houdt in het belang van een goede prijs-kwaliteitverhouding bij de vaststelling van de tarieven die het hanteert voor door derden te leveren diensten, in ieder geval rekening met:
 - a. de aard en omvang van de te verrichten taken;
 - b. de voor de sector toepasselijke CAO-schalen in relatie tot de zwaarte van de functie;
 - c. een redelijke toeslag voor overheadkosten;
 - d. een voor de sector reële mate van non-productiviteit van het personeel als gevolg van verlof, ziekte, scholing en werkoverleg; en
 - e. kosten voor bijscholing van personeel.
2. Het college houdt in het belang van een goede prijs-kwaliteitverhouding bij de vaststelling van de tarieven die het hanteert voor door derden te leveren overige voorzieningen, in ieder geval rekening met:
 - a. de marktprijs van de voorziening, en
 - b. de eventuele extra taken die in verband met de voorziening van de leverancier worden gevraagd, zoals:
 - 1) aanmeten, leveren en plaatsen van de voorziening;
 - 2) instructie over het gebruik van de voorziening;
 - 3) onderhoud van de voorziening, en
 - 4) verplichte deelname in bepaalde samenwerkingsverbanden.

Artikel 4:12 Meldingsregeling calamiteiten en geweld

1. Het college treft een regeling voor het melden van calamiteiten en geweldsincidenten bij de levering van een voorziening door een aanbieder en heeft daartoe een toezichthouder als bedoeld in artikel 6.1 van de wet aangewezen.
2. Aanbieders melden iedere calamiteit en ieder geweldsincident dat zich heeft voorgedaan bij de verstrekking van een voorziening onverwijld aan de toezichthouder.
3. De toezichthouder doet onderzoek naar de calamiteiten en geweldsincidenten en adviseert het college over het voorkomen van verdere calamiteiten en het bestrijden van geweld.

Paragraaf 4.5 Waardering en ondersteuning van mantelzorgers

Artikel 4:13 Waardering en ondersteuning mantelzorgers

Het college draagt zorg voor een periodieke blijk van waardering voor mantelzorgers en voor de ondersteuning van mantelzorgers ter voorkoming van overbelasting, bijvoorbeeld door ondersteunende diensten, respijtzorg en emotionele steun.

Paragraaf 4.6 Klachten, medezeggenschap en inspraak

Artikel 4:14 Klachtregeling

1. Aanbieders dienen te beschikken over een regeling voor de afhandeling van klachten van inwoners ten aanzien van maatwerkvoorzieningen.
2. Onverminderd andere handhavingsbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van deze eisen door periodieke overleggen met de aanbieders en een jaarlijks cliëntvaringsonderzoek.

Artikel 4:15 Medezeggenschap

1. Aanbieders dienen te beschikken over een regeling voor de medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder die voor de gebruikers van belang zijn ten aanzien van maatwerkvoorzieningen.
2. Onverminderd andere handhavingsbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van deze eisen door periodieke overleggen met de aanbieders en een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek.

Paragraaf 4.7 Slotbepalingen**Artikel 4:16 Nadere regels en hardheidsclausule**

1. In gevallen, de uitvoering van deze verordening betreffend, waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college.
2. Het college kan nadere regels stellen over de uitvoering van deze verordening.
3. Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de inwoner afwijken van de bepalingen van deze verordening indien toepassing van de verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Hoofdstuk 5. Jeugdhulp

Artikel 5:1 Begrippen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. hulpvraag: behoefte van een jeugdige of zijn ouders aan jeugdhulp in verband met opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen, als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, van de Jeugdwet;
- b. ouder: ouder, stiefouder of een ander die een jeugdige als behorend tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, niet zijnde een pleegouder;
- c. wet: Jeugdwet.

Artikel 5:2 Vormen van jeugdhulp

1. De volgende overige voorzieningen zijn beschikbaar:
 - a. preventieve diensten ten behoeve van opgroeien en opvoeden, zoals:
 - 1) informatie, advies en training
 - 2) jeugdgezondheidszorg
 - 3) opvoedondersteuning
 - b. ambulante jeugd- en opvoedhulp tot en met maximaal 5 contactmomenten
2. De volgende individuele voorzieningen zijn beschikbaar:
 - a. begeleiding, behandeling, verzorging en verblijf van (licht)verstandelijk beperkte jeugd, jeugd met een lichamelijke handicap, jeugd met langdurige GGZ
 - b. ambulante jeugd- en opvoedhulp meer dan 5 contactmomenten
 - c. gespecialiseerde ambulante jeugdhulp
 - d. residentiële jeugdhulp
 - e. pleegzorg
 - f. crisisopvang
 - g. jeugdbescherming
 - h. jeugdreclassering
 - i. gesloten jeugdhulp
 - j. forensische jeugdhulp
 - k. gespecialiseerde Jeugd GGZ
 - l. ambulante generalistische basis Jeugd GGZ
 - m. vervoer

Artikel 5:3 Toegang Jeugdhulp via de huisarts, medisch specialist of jeugdarts

1. Het college draagt zorg voor de inzet van jeugdhulp na een verwijzing door de huisarts, medisch specialist en jeugdarts naar een jeugdhulpaanbieder, als en voor zover genoemde jeugdhulpaanbieder van oordeel is dat inzet van jeugdhulp nodig is.
2. Het college informeert huisartsen, medisch specialisten en jeugdartsen welke jeugdhulp bij welke aanbieder gecontracteerd is dan wel waar deze informatie beschikbaar is.

Artikel 5:4 Voorwaarden voor het toekennen van individuele voorzieningen

Het college kent een individuele voorziening toe voor zover in het verslag of familiegroepsplan als bedoeld in artikel 2:7 wordt vastgesteld dat de jeugdige of zijn ouders:

- a. op eigen kracht of met andere personen uit zijn naaste omgeving geen oplossing voor zijn hulpvraag kan vinden;
- b. geen oplossing kan vinden voor zijn hulpvraag door, al dan niet gedeeltelijk, gebruik te maken van een overige voorziening, of
- c. geen oplossing kan vinden voor zijn hulpvraag door, al dan niet gedeeltelijk, gebruik te maken van een andere voorziening.

Artikel 5:4a Afgifte beschikking

1. Het college legt de te verlenen individuele voorziening, dan wel het afwijzen daarvan, in alle gevallen vast in een beschikking aan de jeugdige of zijn ouders als bedoeld in artikel 5:5.
2. In uitzondering op lid 1 geeft het college enkel een beschikking af als de jeugdige of zijn ouders hierom verzoekt, wanneer de inzet van jeugdhulp plaatsvindt na verwijzing door de huisarts, medisch specialist of jeugdarts.

Artikel 5:5 Inhoud beschikking

1. In de beschikking tot verstrekking van een individuele voorziening wordt in ieder geval aangegeven of de voorziening in natura of als PGB wordt verstrekt en wordt tevens aangegeven hoe bezwaar tegen de beschikking kan worden gemaakt.
2. Bij het verstrekken van een voorziening in natura wordt in de beschikking vastgelegd:
 - a. welke de te verstrekken voorziening is;
 - b. wat de ingangsdatum, omvang en duur van de verstrekking is;
 - c. welke gecontracteerde of gesubsidieerde aanbieder van jeugdhulp de voorziening verstrekt, en indien van toepassing, en
 - d. welke andere voorzieningen relevant zijn of kunnen zijn.
3. Bij het verstrekken van een voorziening in de vorm van een PGB wordt in de beschikking vastgelegd:
 - a. voor welk resultaat het PGB kan worden aangewend;
 - b. welke kwaliteitseisen gelden voor de besteding van het PGB;
 - c. wat de hoogte van het PGB is en hoe deze is berekend;
 - d. wat de duur is van de verstrekking waarvoor het PGB is bedoeld;
 - e. de wijze van verantwoording van de besteding van het PGB, en
 - f. dat de jeugdige of zijn ouders op verzoek of onverwijld uit eigen beweging aan het college mededeling doet van gewijzigde feiten en/of omstandigheden.
4. Als sprake is van een te betalen ouderbijdrage worden de jeugdige of zijn ouders daarover in de beschikking geïnformeerd.

Artikel 5:6 Regels voor persoonsgebonden budget

1. Indien de jeugdige of zijn ouders dit wenst, verstrekt het college hun een persoonsgebonden budget (PGB) dat hem in staat stelt de jeugdhulp die tot de individuele voorziening behoort van derden te betrekken.
2. Conform artikel 8.1.1 van de Jeugdwet verstrekt het college aan de jeugdige of zijn ouders alleen een PGB, indien:
 - a. de jeugdige of zijn ouders naar het oordeel van het college op eigen kracht voldoende in staat is tot een redelijke waardering van de belangen ter zake dan wel met hulp uit hun sociale netwerk dan wel een curator, bewindvoerder, mentor of gemachtigde, in staat zijn de aan een persoonsgebonden budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren;
 - b. naar het oordeel van het college de jeugdige of zijn ouders zich gemotiveerd op het standpunt stelt dat hij de individuele voorziening die wordt geleverd door een aanbieder, niet passend acht; en
 - c. naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de jeugdhulp die tot de individuele voorziening behoort en die de inwoner van het budget wil betrekken, van goede kwaliteit is en bijdraagt aan het beoogde resultaat.
3. Het college stelt in de beleidsregels nadere regels over de hoogte van het PGB tarief.
4. Het college stelt het tarief voor het PGB vast op basis van het door de jeugdige of zijn ouders ingediende plan met begroting over hoe hij het PGB gaat besteden.
5. Degene aan wie een PGB wordt verstrekt, kan de individuele voorziening uitsluitend betrekken van een persoon die behoort tot zijn sociale netwerk:

- a. indien deze persoon een lager tarief krijgt betaald voor zijn diensten dan het ingevolge het derde lid vastgestelde tarief;
- b. indien deze persoon niet heeft aangegeven dat de zorg aan de ontvanger van de PGB hem te zwaar valt;
- c. indien het PGB niet zal worden gebruikt voor de betaling van tussenpersonen of belangenbehartigers;
- d. indien deze persoon op geen enkele wijze druk op de ontvanger heeft uitgeoefend bij diens beslissing en;
- e. indien het geen dienst is die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep.

Artikel 5:7 Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

1. Onverminderd artikel 8.1.2 van de Jeugdwet doen een jeugdige of zijn ouders op verzoek of onverwijld uit eigen beweging aan het college mededeling van alle feiten en omstandigheden, waarvan hun redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze aanleiding kunnen zijn tot heroverweging van een beslissing aangaande een individuele voorziening.
2. Onverminderd artikel 8.1.4 van de Jeugdwet kan het college een beslissing aangaande een individuele voorziening in natura of PGB herzien dan wel intrekken als het college vaststelt dat:
 - a. de jeugdige of zijn ouders onjuiste of onvolledige gegevens hebben verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beslissing zou hebben geleid;
 - b. de jeugdige of zijn ouders niet langer op de individuele voorziening in natura of op het PGB zijn aangewezen;
 - c. de individuele voorziening in natura of het PGB niet meer toereikend is te achten;
 - d. de jeugdige of zijn ouders niet voldoen aan de voorwaarden van de individuele voorziening in natura of het PGB, of
 - e. de jeugdige of zijn ouders de individuele voorziening in natura of het PGB niet of voor een ander doel gebruikt dan waarvoor het is bestemd.
3. Als het college een beslissing op grond van het tweede lid, onder a, heeft ingetrokken en de verstrekking van de onjuiste of onvolledige gegevens opzettelijk heeft plaatsgevonden, kan het college van degene die opzettelijk onjuiste of onvolledige gegevens heeft verschaft geheel of gedeeltelijk de geldswaarde vorderen van de ten onrechte genoten individuele voorziening in natura of het ten onrechte genoten PGB.
4. Een beslissing tot verlening van een PGB kan worden ingetrokken als blijkt dat het PGB binnen drie maanden na toekenning niet is aangewend voor de bekostiging van de voorziening waarvoor de verlening heeft plaatsgevonden.
5. Het college onderzoekt uit het oogpunt van kwaliteit van de geleverde zorg, al dan niet steekproefsgewijs, de bestedingen van PGB's.

Artikel 5:8 Verhouding prijs en kwaliteit aanbieders jeugdhulp en uitvoerders kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering

Het college houdt in het belang van een goede prijs-kwaliteitverhouding bij de vaststelling van de tarieven die het hanteert voor door derden te leveren jeugdhulp of uit te voeren kinderbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering, rekening met:

- a. de aard en omvang van de te verrichten taken;
- b. de voor de sector toepasselijke CAO-schalen in relatie tot de zwaarte van de functie;
- c. een redelijke toeslag voor overheadkosten;
- d. een voor de sector reële mate van non-productiviteit van het personeel als gevolg van verlof, ziekte, scholing en werkoverleg; en
- e. kosten voor bijscholing van het personeel.

Artikel 5:9 Vertrouwenspersoon

1. Het college zorgt ervoor dat inwoners een beroep kunnen doen op een onafhankelijke vertrouwenspersoon.
2. Het college wijst inwoners erop dat zij zich desgewenst kunnen laten bijstaan door een onafhankelijke vertrouwenspersoon.

Artikel 5:10 Klachtregeling

Het college ziet er op toe dat jeugdhulpaanbieders over een klachtenregeling beschikken en ziet toe op de naleving van de klachtenregelingen van aanbieders door periodieke overleggen met de aanbieders en een jaarlijks klanttevredenheid onderzoek.

Artikel 5:11 Betrekken van ingezetenen bij het beleid

1. Het college betreft de inwoners van de gemeente bij de voorbereiding van het beleid betreffende jeugdhulp overeenkomstig de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet gestelde regels met betrekking tot de wijze waarop inspraak wordt verleend.
2. Het college stelt cliënten en vertegenwoordigers van cliëntgroepen vroegtijdig in de gelegenheid voorstellen voor het beleid betreffende jeugdhulp te doen, advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen betreffende jeugdhulp en voorziet hen van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.
3. Het college zorgt ervoor dat ingezetenen kunnen deelnemen aan periodiek overleg, waarbij zij onderwerpen voor de agenda kunnen aanmelden, en dat zij worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie en ondersteuning.
4. Het college stelt nadere regels vast ter uitvoering van het tweede en derde lid.

Artikel 5:12 Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de inwoner afwijken van de bepalingen in deze verordening, als toepassing van deze verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Hoofdstuk 6. Werk, re-integratie en tegenprestatie

Onderdeel 6.1 Werk en re-integratie

Paragraaf 6.1.1 Algemene bepalingen

Artikel 6:1 Begrippen

In dit onderdeel wordt verstaan onder:

- b. doelgroep: personen als bedoeld in artikel 7, eerste lid, sub a, van de Participatiewet;
- c. grote afstand tot de arbeidsmarkt: deelname aan de arbeidsmarkt is redelijkerwijs niet mogelijk binnen een half jaar;
- d. korte afstand tot de arbeidsmarkt: deelname aan de arbeidsmarkt is redelijkerwijs mogelijk binnen een half jaar.

Paragraaf 6.1.2 Beleid en financiën

Artikel 6:2 Evenwichtige verdeling en financiering

1. Het college kan de voorziening bedoeld in artikelen 6:5, 6:7, 6:8 en 6:12 aanbieden aan personen die behoren tot de doelgroep met een korte afstand tot de arbeidsmarkt.
2. Het college kan de voorzieningen bedoeld in de artikelen 6:5, 6:6, 6:8, 6:9, 6:11 en 6:12 aanbieden aan personen die behoren tot de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
3. Het college houdt bij het aanbieden van de in deze verordening opgenomen voorzieningen rekening met de omstandigheden en functionele beperkingen van een persoon. De omstandigheden hebben in ieder geval betrekking op zorgtaken van die persoon en de mogelijkheid dat hij behoort tot de doelgroep loonkostensubsidie of gebruik maakt van de voorziening beschut werk. Onder zorgtaken wordt in ieder geval verstaan:
 - a. de opvang van ten laste komende kinderen tot vijf jaar, en
 - b. de noodzakelijkheid van het verrichten van mantelzorg.
4. Het college zendt elke vier jaar aan de gemeenteraad een verslag over de doeltreffendheid van het beleid. Het verslag bevat in ieder geval het oordeel van de Adviesraad Sociaal Domein.

Artikel 6:3 Budget- en subsidieplafonds

1. Het college kan in beleidsregels een of meer subsidie- of budgetplafonds vaststellen voor de verschillende voorzieningen die in dit onderdeel worden genoemd. Een door het college ingesteld subsidie- of budgetplafond vormt een weigeringsgrond bij de aanspraak op een specifieke voorziening.
2. Het college kan een plafond instellen voor het aantal personen dat in aanmerking komt voor een specifieke voorziening.

Paragraaf 6.1.3 Voorzieningen

Artikel 6:4 Algemene bepalingen over voorzieningen

1. Het college stelt ter nadere uitvoering van deze verordening een beleidsplan vast waarin wordt vastgelegd welke voorzieningen, waaronder ondersteunende voorzieningen, het college in ieder geval kan aanbieden en de voorwaarden die daarbij gelden voor zover daarover in dit onderdeel geen nadere bepalingen zijn opgenomen.
2. Het college kan een voorziening beëindigen als:
 - a. de persoon die aan de voorziening deelneemt zijn verplichting als bedoeld in de artikelen 9 en 17 van de Participatiewet, de artikelen 13 en 37 van de Wet inkomens-

voorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of de artikelen 13 en 37 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen niet nakomt;

- b. de persoon die aan de voorziening deelneemt niet meer behoort tot de doelgroep;
- c. de persoon die aan de voorziening deelneemt algemeen geaccepteerde arbeid aanvaardt waarbij geen gebruik wordt gemaakt van een in dit onderdeel genoemde voorzieningen, tenzij het betreft een persoon als bedoeld in artikel 7, eerste lid, sub a, onder 2 van de Participatiewet;
- d. naar het oordeel van het college de voorziening onvoldoende bijdraagt aan een snelle arbeidsinschakeling;
- e. de voorziening naar het oordeel van het college niet meer geschikt is voor de persoon die gebruik maakt van de voorziening;
- f. de persoon die aan de voorziening deelneemt niet naar behoren gebruik maakt van de aangeboden voorziening;
- g. de persoon die aan de voorziening deelneemt niet meer voldoet aan de voorwaarden die in dit onderdeel worden gesteld om in aanmerking te komen voor die voorziening.

Artikel 6:5 Werkstage

1. Het college kan een persoon een werkstage gericht op arbeidsinschakeling aanbieden als deze behoort tot de doelgroep.
2. Het doel van een werkstage is het opdoen van werkervaring of het leren functioneren in een arbeidsrelatie.
3. Het college plaatst de persoon uitsluitend als hierdoor de concurrentieverhoudingen niet onverantwoord worden beïnvloed en er geen verdringing op de arbeidsmarkt plaatsvindt.
4. In een schriftelijke overeenkomst wordt in ieder geval vastgelegd:
 - a. het doel van de werkstage, en
 - b. de wijze waarop de begeleiding plaatsvindt.

Artikel 6:6 Sociale activering

1. Het college kan een persoon die behoort tot de doelgroep activiteiten aanbieden in het kader van sociale activering voor zover de mogelijkheid bestaat dat hij op enig moment algemeen geaccepteerde arbeid kan verkrijgen waarbij geen gebruik wordt gemaakt van een voorziening.
2. Het college stemt de duur van de in het eerste lid bedoelde activiteiten af op de mogelijkheden en capaciteiten van die persoon.
3. Het college stelt in beleidsregels nadere voorwaarden op voor het aanbieden van sociale activering voor zover daarover in deze verordening geen nadere bepalingen zijn opgenomen.

Artikel 6:7 Detacheringsbaan

1. Het college kan zorgen voor toeleiding van een persoon die behoort tot de doelgroep naar een dienstverband met een werkgever, gericht op arbeidsinschakeling.
2. De werknemer wordt voor het verrichten van arbeid gedetacheerd bij een onderneming. De detachering wordt vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst tussen zowel de werkgever en inlenende organisatie als tussen de werknemer en inlenende organisatie.
3. Een werknemer wordt uitsluitend geplaatst als hierdoor de concurrentieverhoudingen niet onverantwoord worden beïnvloed en er geen verdringing op de arbeidsmarkt plaatsvindt.

Artikel 6:8 Scholing en training

1. Het college kan een persoon die behoort tot de doelgroep een scholings- of trainingstraject aanbieden.
2. Een scholing- of trainingstraject voldoet in ieder geval aan de volgende eisen:
 - a. De ingezette scholing of training moet resulteren in een reële verhoging van de kansen op de arbeidsmarkt;

- b. De scholing of training is noodzakelijk om algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden; en
 - c. Scholing of training wordt niet ingezet indien een persoon in de twee jaar voorafgaand aan het verzoek om scholing of training al met succes een beroepsgerichte scholing heeft afgerond.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op personen als bedoeld in artikel 7, derde lid, sub a, van de Participatiewet.

Artikel 6:9 Participatieplaats

1. Het college kan een persoon van 27 jaar of ouder met recht op algemene bijstand overeenkomstig artikel 10a van de Participatiewet onbeloonde additionele werkzaamheden laten verrichten.
2. Het college zorgt ervoor dat de te verrichten additionele werkzaamheden worden vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst die wordt ondertekend door het college, de werkgever en de persoon die de additionele werkzaamheden gaat verrichten.
3. De premie, bedoeld in artikel 10a, zesde lid, van de Participatiewet bedraagt € 100,- per zes maanden, mits in die zes maanden voldoende is meegewerkt aan het vergroten van de kans op inschakeling in het arbeidsproces.

Artikel 6:10 Participatievoorziening beschut werk

1. Het college kan de voorziening beschut werk aanbieden aan een persoon uit de doelgroep die door een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding op en aanpassingen van de werkplek nodig heeft dat van een reguliere werkgever redelijkerwijs niet kan worden verwacht dat hij deze persoon in dienst neemt.
2. Het college maakt uit de personen uit de doelgroep een voorselectie en wint daarna bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen advies in voor de beoordeling of zij uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben. Het college selecteert voor deze beoordeling uitsluitend personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
3. Om de in artikel 10b, eerste lid, van de Participatiewet, bedoelde werkzaamheden mogelijk te maken zet het college de volgende ondersteunende voorzieningen in: fysieke aanpassingen van de werkplek of de werkomgeving, uitsplitsing van taken of aanpassingen in de wijze van werkbegeleiding, werktempo of arbeidsduur.
4. Het college bepaalt de omvang van het aanbod beschut werk en legt vast hoeveel plekken voor beschut werk de gemeente beschikbaar stelt. In verband hiermee overlegt het college met het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, aan de gemeente gelieerde bedrijven en andere reguliere werkgevers.

Artikel 6:11 Ondersteuning bij leer-werktraject

Het college kan ondersteuning aanbieden aan een persoon uit de doelgroep ten aanzien van wie het college van oordeel is dat een leer-werktraject nodig is, voor zover deze ondersteuning nodig is voor het volgen van een leer-werktraject en het personen betreft:

- a. van zestien of zeventien jaar van wie de leerplicht of de kwalificatieplicht, bedoeld in de Leerplichtwet 1969, nog niet is geëindigd, of
- b. van 18 tot 27 jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald.

Artikel 6:12 Persoonlijke ondersteuning

Aan een persoon die behoort tot de doelgroep kan het college persoonlijke ondersteuning bij het verrichten van de aan die persoon opgedragen taken aanbieden in de vorm van tijdelijke, langdurige of structurele begeleiding als hij zonder persoonlijke ondersteuning niet in staat is de aan hem opgedragen taken te verrichten.

Artikel 6:13 No-riskpolis

1. Het college kan werkgevers de kosten van een no-riskpolis vergoeden als:
 - a. de werkgever voor tenminste de duur van twaalf maanden een arbeidsovereenkomst aangaat met een werknemer;
 - b. de werknemer voorafgaande aan de aanvang van de arbeid behoort tot de doelgroep;
 - c. de werknemer een structurele functionele of andere beperking heeft of de werkgever ten behoeve van de werknemer een loonkostensubsidie als bedoeld in artikel 10d van de wet ontvangt;
 - d. artikel 29b van de Ziektewet niet van toepassing is, en
 - e. de werknemer zijn woonplaats heeft binnen de gemeente.
2. Voor vergoeding komt uitsluitend in aanmerking een no-riskpolis die ten hoogste vergoedt:
 - a. het loon van de werknemer tot 120% van het minimumloon, en
 - b. 15% boven de dekking voor extra werkgeverslasten.
3. Het college vergoedt de no-riskpolis tot en met twaalf maanden na indiensttreding van de werknemer bij de werkgever.

Artikel 6:14 Werkgeverscheque

1. Het college kan een vergoeding in de vorm van een werkgeverscheque verstrekken aan een werkgever die met een werknemer met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een arbeidsovereenkomst sluit.
2. De werkgeverscheque wordt uitsluitend verstrekt als hierdoor de concurrentieverhoudingen niet onverantwoord worden beïnvloed en er geen verdringing plaatsvindt.
3. De werkgeverscheque wordt niet verstrekt als de werkgever op grond van een andere regeling aanspraak maakt op financiële tegemoetkomingen in verband met de indiensttreding van de werknemer.
4. Het college legt de hoogte van de werkgeverscheque en verdere voorwaarden vast in beleidsregels.

Artikel 6:15 Uitstroompremie

1. Het college kan eenmalig een uitstroompremie toekennen aan een langdurig werkloze die duurzaam uitstroomt naar algemeen geaccepteerde arbeid en daardoor niet langer recht heeft op algemene bijstand.
2. Een langdurig werkloze in de zin van het eerste lid is een persoon die gedurende een aaneengesloten periode van twaalf maanden of langer op een uitkering aangewezen is of is geweest.
3. Onder duurzaam in de zin van het eerste lid wordt verstaan een dienstverband van tenminste zes aaneengesloten maanden.

*Paragraaf 6.1.4 Slotbepalingen***Artikel 6:16 Hardheidsclausule**

Indien hiervoor gegronde redenen zijn, kan het college ten gunste van een persoon uit de doelgroep afwijken van de bepalingen in dit onderdeel.

Artikel 6:17 Overgangsrecht

Dit artikel is komen te vervallen.

Onderdeel 6.2 Tegenprestatie

Paragraaf 6.2.1 Algemene bepalingen

Artikel 6:18 Begrippen

In dit onderdeel wordt verstaan onder:

- a. grote afstand tot de arbeidsmarkt: deelname aan de arbeidsmarkt is redelijkerwijs niet mogelijk binnen een half jaar;
- b. korte afstand tot de arbeidsmarkt: deelname aan de arbeidsmarkt is redelijkerwijs mogelijk binnen een half jaar;
- c. mantelzorg: langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt;
- d. belanghebbende: iemand die een uitkering ontvangt op grond van de Participatiewet, IOAW of IOAZ.

Paragraaf 6.2.2 Beleid

Artikel 6:19 Verslag over beleid

1. Het college zendt elke vier jaar aan de gemeenteraad een verslag over de doeltreffendheid van het beleid.
2. Het verslag, zoals bedoeld in het eerste lid, bevat het oordeel van de Adviesraad Sociaal Domein.

Paragraaf 6.2.3 Tegenprestatie naar vermogen

Artikel 6:20 Inhoud van een tegenprestatie

1. Het college kan onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden, die additioneel van aard zijn, inzetten als tegenprestatie voor zover die werkzaamheden:
 - a. naar hun aard niet zijn gericht op toeleiding tot de arbeidsmarkt;
 - b. niet zijn bedoeld als re-integratie-instrument;
 - c. worden verricht naast of in aanvulling op reguliere arbeid in de organisatie waarin ze worden verricht; en
 - d. niet leiden tot verdringing.
2. Het college stelt ter nadere uitvoering van deze verordening een beleidsplan vast waarin wordt vastgelegd welke aanvullende werkzaamheden het college in ieder geval kan aanbieden en de voorwaarden die daarbij gelden voor zover daarover in deze verordening geen nadere bepalingen zijn opgenomen.

Artikel 6:21 Het opdragen van een tegenprestatie

1. Het college kan een belanghebbende met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een tegenprestatie opdragen.
2. Het college kan een belanghebbende met een korte afstand tot de arbeidsmarkt uitsluitend een tegenprestatie opdragen indien bijzondere omstandigheden dat rechtvaardigen
3. Bij het opdragen van een tegenprestatie houdt het college rekening met de volgende factoren:
 - a. de tegenprestatie moet naar vermogen kunnen worden verricht door een belanghebbende;
 - b. de persoonlijke situatie en individuele omstandigheden van een belanghebbende moeten in aanmerking worden genomen.

Artikel 6:22 Duur en omvang van een tegenprestatie

1. De tegenprestatie wordt opgedragen voor de maximale duur van dertien weken.
2. De tegenprestatie wordt opgedragen voor maximaal twintig uur per week.
3. De tegenprestatie kan binnen een periode van twaalf maanden slechts twee keer worden opgedragen.

Artikel 6:23 Uitzonderingen

1. Het college draagt geen tegenprestatie op indien een belanghebbende minimaal 14 uur per week mantelzorg verricht voor zover het verrichten van mantelzorg naar het oordeel van het college redelijkerwijs noodzakelijk is.
2. Het college draagt geen tegenprestatie op indien een belanghebbende minimaal 16 uur per week vrijwilligerswerk verricht. Het college beoordeelt of er sprake is van verricht vrijwilligerswerk.
3. Het college draagt geen tegenprestatie op indien een belanghebbende gedurende minimaal 16 uur per week een re-integratietraject volgt.
4. Het college draagt geen tegenprestatie op indien een belanghebbende twee of meer van de in het eerste tot en met het derde lid genoemde activiteiten uitvoert, indien de totale tijdsbesteding voor deze activiteiten minimaal 16 uur per week bedraagt.

Artikel 6:24 Geen werkzaamheden voorhanden

1. Het college draagt geen tegenprestatie op indien geen werkzaamheden voorhanden zijn die kunnen worden ingezet als tegenprestatie.
2. Indien het college geen tegenprestatie opdraagt omdat geen werkzaamheden voorhanden zijn, beoordeelt het college binnen vier maanden of op dat moment wel werkzaamheden voorhanden zijn die kunnen worden ingezet als tegenprestatie.

Onderdeel 6.3 Loonkostensubsidie

Artikel 6:25 Vaststelling wie tot doelgroep loonkostensubsidie behoort

1. Het college kan vaststellen of een persoon behoort tot de doelgroep loonkostensubsidie.
2. Hierbij neemt het college de volgende criteria in acht:
 - a. een persoon moet behoren tot de doelgroep zoals omschreven in artikel 7, eerste lid, sub a, van de Participatiewet;
 - b. die persoon is niet in staat met voltijdse arbeid het wettelijk minimumloon te verdienen, en
 - c. die persoon heeft mogelijkheden tot arbeidsparticipatie.
3. Voorafgaand aan de vaststelling zoals bedoeld in het eerste lid, kan het college een voormeting uitvoeren.
4. Het college kan een derde inschakelen die het college adviseert met betrekking tot het oordeel of een persoon tot de doelgroep loonkostensubsidie behoort. Deze derde neemt daarbij de in het tweede lid neergelegde criteria in acht.

Artikel 6:26 Vaststelling loonwaarde

1. Het college gebruikt de in de bijlage omschreven wijze om de loonwaarde van een persoon vast te stellen.
2. Het college kan een derde inschakelen die het college adviseert met betrekking tot de vaststelling van de loonwaarde van een persoon. Deze derde neemt daarbij de in de toelichting van deze verordening omschreven methode in acht.

Hoofdstuk 7. Inkomen

Onderdeel 7.1 Individuele inkomenstoelag

Artikel 7:1 Begrippen

In dit onderdeel wordt verstaan onder:

- a. inkomen: totaal van het inkomen, bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet, en de algemene bijstand;
- b. peildatum: datum waarop een persoon individuele inkomenstoelag aanvraagt;
- c. referteperiode: periode van drie jaar voorafgaand aan de peildatum.

Artikel 7:2 Indienen verzoek

Een verzoek als bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet, wordt ingediend middels een door het college vastgesteld formulier.

Artikel 7:3 Langdurig laag inkomen

Een persoon heeft een langdurig laag inkomen als bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet als gedurende de referteperiode het in aanmerking te nemen inkomen niet hoger is dan 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm.

Artikel 7:4 Hoogte individuele inkomenstoelag

1. Een individuele inkomenstoelag bedraagt per kalenderjaar:
 - a. € 376,- voor een alleenstaande;
 - b. € 479,- voor een alleenstaande ouder;
 - c. € 536,- voor gehuwden;
2. Als één van de gehuwden is uitgesloten van het recht op individuele inkomenstoelag ingevolge de artikelen 11 of 13, eerste lid, van de Participatiewet, komt de rechthebbende echtgenoot in aanmerking voor een individuele inkomenstoelag naar de hoogte die voor hem als alleenstaande of alleenstaande ouder zou gelden.
3. Voor toepassing van het eerste en tweede lid is de situatie op de peildatum bepalend.
4. De bedragen genoemd in het eerste lid worden jaarlijks geïndexeerd overeenkomstig de ontwikkelingen van de consumentenprijsindex volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek. De bedragen worden naar boven afgerond op hele euro's.

Artikel 7:5 Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de belanghebbende afwijken van de bepalingen in dit onderdeel, indien toepassing daarvan leidt tot onbillijkheden van overwegende aard.

Onderdeel 7.2 Individuele studietoelage

Artikel 7:6 Indienen verzoek

Een verzoek als bedoeld in artikel 36b, eerste lid, van de Participatiewet, wordt ingediend middels een door het college vastgesteld formulier.

Artikel 7:7 Dringende redenen

Naast de in artikel 36 van de Participatiewet genoemde voorwaarden dient er sprake te zijn van dringende redenen op grond waarvan verlening van de individuele studietoelage noodzakelijk is.

Artikel 7:8 Eenmaal per periode individuele studietoelage verlenen

Een persoon kan slechts eenmaal binnen een periode van zes maanden in aanmerking komen voor een individuele studietoelage.

Artikel 7:9 Hoogte individuele studietoelage

1. Een individuele studietoelage bedraagt € 900,-.
2. Het bedrag genoemd in het eerste lid wordt jaarlijks geïndexeerd conform de ontwikkelingen van de consumentenprijsindex volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek. De bedragen worden naar boven afgerond op hele euro's.

Artikel 7:10 Betaling individuele studietoelage

Een individuele studietoelage wordt eenmalig als één bedrag uitbetaald.

Onderdeel 7.3 Afstemming

Paragraaf 7.3.1 Algemene bepalingen

Artikel 7:11 Begrippen

In dit onderdeel wordt verstaan onder:

- a. benadelingsbedrag: netto-uitkering waarop eerder, langer of tot een hoger bedrag een beroep wordt of is gedaan ten gevolge van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan;
- b. bijstandsnorm:
 - 1) toepasselijke bijstandsnorm als bedoeld in artikel 5, sub c, van de Participatiewet, of
 - 2) grondslag van de uitkering als bedoeld in artikel 5 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of artikel 5 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen voor zover sprake is van een uitkering op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
- c. uitkering: algemene bijstand op grond van de Participatiewet of een uitkering op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen.

Artikel 7:12 Het handhavingsbeleid

1. Het college biedt iedere vier jaar een beleidsplan handhaving aan de gemeenteraad aan met daarin het te voeren beleid op het gebied van handhaving, bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van de Participatiewet en de te verwachten resultaten en rapporteert hierover jaarlijks aan de gemeenteraad.
2. Indien de gemeenteraad of het college daartoe aanleiding ziet, kan besloten worden tot het eerder aanpassen van het handhavingsplan.

Artikel 7:13 Het besluit tot opleggen van een verlaging

In het besluit tot het opleggen van een verlaging van de uitkering als bedoeld in artikel 18, tweede, vijfde en zesde lid, van de Participatiewet, de artikelen 20 en 38, twaalfde lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de artikelen 20 en 38, twaalfde lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen worden in ieder geval vermeld:

- a. de reden van de verlaging;
- b. de duur van de verlaging;
- d. het bedrag of percentage waarmee de uitkering wordt verlaagd, en
- e. indien van toepassing, de reden om af te wijken van de standaardverlaging.

Artikel 7:14 Horen van belanghebbende

1. Voordat een verlaging wordt opgelegd wordt een belanghebbende in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen.
2. Het horen van een belanghebbende kan achterwege blijven als:
 - a. de vereiste spoed zich daartegen verzet;
 - b. belanghebbende al eerder in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen en zich sindsdien geen nieuwe feiten of omstandigheden hebben voorgedaan;
 - c. het college het horen niet nodig acht voor het vaststellen van de ernst van de gedraging of de mate van verwijtbaarheid, of
 - d. belanghebbende aangeeft hiervan geen gebruik te willen maken.

Artikel 7:15 Afzien van verlaging

1. Het college ziet af van een verlaging als:
 - a. elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, of
 - b. de gedraging meer dan één jaar voor constatering daarvan door het college heeft plaatsgevonden.
2. Het college kan afzien van een verlaging als het daarvoor dringende redenen aanwezig acht.
3. Als het college afziet van een verlaging op grond van dringende redenen, wordt een belanghebbende hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.

Artikel 7:16 Ingangsdatum en tijdvak van een verlaging

1. Een verlaging wordt toegepast op de uitkering of bijzondere bijstand die is verleend met toepassing van artikel 12 van de Participatiewet over de kalendermaand volgend op de maand waarin het besluit tot het opleggen van de verlaging aan een belanghebbende is bekendgemaakt. Daarbij wordt uitgegaan van de op dat tijdstip voor die belanghebbende geldende bijstandsnorm.
2. Een verlaging kan met terugwerkende kracht worden toegepast op de uitkering over de periode waarop de gedraging betrekking heeft gehad of over de periode waarin de gedraging heeft plaatsgevonden als een verlaging overeenkomstig het eerste lid niet mogelijk is omdat de uitkering is beëindigd of ingetrokken of als de uitkering over die periode nog niet is uitbetaald.
3. Als een verlaging niet of niet geheel ten uitvoer kan worden gelegd als gevolg van de beëindiging of intrekking van de uitkering, wordt de verlaging of dat deel van de verlaging dat nog niet is uitgevoerd, alsnog opgelegd als belanghebbende binnen de termijn, bedoeld in artikel 7:15, eerste lid, sub b, opnieuw een uitkering ontvangt.

Artikel 7:17 Berekeningsgrondslag

1. Een verlaging wordt berekend over de bijstandsnorm.
2. In afwijking van het eerste lid kan een verlaging worden toegepast op de bijzondere bijstand als:
 - a. aan belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 van de Participatiewet, of
 - b. de verwijtbare gedraging van belanghebbende in relatie met zijn recht op bijzondere bijstand daartoe aanleiding geeft.
3. Bij toepassing van het tweede lid, sub a, moet in de paragrafen 6.1.2, 6.1.3 en 6.1.4 van deze verordening 'bijstandsnorm' worden gelezen als 'bijstandsnorm inclusief de op grond van artikel 12 van de Participatiewet verleende bijzondere bijstand'.
4. Bij toepassing van het tweede lid, sub b, moet in de paragrafen 6.1.2, 6.1.3 en 6.1.4 van deze verordening 'bijstandsnorm' worden gelezen als 'de verleende bijzondere bijstand'.

Paragraaf 7.3.2 Niet nakomen van de niet-geüniformeerde verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling

Artikel 7:18 Gedragingen Participatiewet

Gedragingen van een belanghebbende waardoor algemeen geaccepteerde arbeid niet wordt verkregen of een verplichting op grond van de artikelen 9 en 9a van de Participatiewet niet of onvoldoende wordt nagekomen, worden onderscheiden in de volgende categorieën:

- a. eerste categorie:
 - 1) het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie;
- b. tweede categorie:
 - 1) het onvoldoende nakomen van verplichtingen als bedoeld in de artikelen 9, eerste lid, of 55 van de Participatiewet, voor zover het gaat om een belanghebbende jonger dan 27 jaar, gedurende vier weken na een melding als bedoeld in artikel 43, vierde en vijfde lid, van de Participatiewet, voor zover deze verplichtingen niet worden genoemd in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet.

- c. derde categorie:
 - 1) het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen voor zover dit niet voortvloeit uit een gedraging als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet;
 - 2) het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken verplichtingen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, sub b, van de Participatiewet niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder, bedoeld in artikel 9a, eerste lid, van de Participatiewet;
 - 3) het niet of onvoldoende verrichten van een door het college opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, sub c, van de Participatiewet.
 - 4) het niet of onvoldoende meewerken aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak als bedoeld in artikel 44a van de Participatiewet
 - 5) Het niet of onvoldoende meewerken aan een door het college aangeboden voorziening gericht op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt, zoals bijvoorbeeld een groepsworkshop of een werkervaringsplaats.

Artikel 7:19 Gedragingen IOAW en IOAZ

Gedragingen van een belanghebbende waardoor algemeen geaccepteerde arbeid niet wordt verkregen of een verplichting op grond van de artikelen 37 en 38 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of de artikelen 37 en 38 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen niet of onvoldoende wordt nagekomen, worden onderscheiden in de volgende categorieën:

- a. eerste categorie:
 - 1) het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie;
- b. tweede categorie:
 - 1) het niet of in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling;
 - 2) het niet of onvoldoende gebruik maken van een door het college aangeboden voorziening als bedoeld in de artikelen 36, eerste lid, en 37, eerste lid, sub e, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of de artikelen 36, eerste lid, en artikel 37, eerste lid, sub e, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, voor zover dit niet heeft geleid tot het geen doorgang vinden of tot voortijdige beëindiging van die voorziening;
 - 3) het niet dan wel niet tijdig voldoen aan een oproep om, in verband met de arbeidsinschakeling, op een aangegeven plaats en tijd te verschijnen.
- c. derde categorie:
 - 1) het niet of onvoldoende verrichten van een door het college opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, sub f, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of artikel 37, eerste lid, sub f, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
 - 2) het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken de verplichtingen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, sub e, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of artikel 37, eerste lid, sub e, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder als bedoeld in artikel 38, eerste lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of artikel 38, eerste lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;

- 3) gedragingen die de arbeidsinschakeling belemmeren;
- 4) Het niet of onvoldoende meewerken aan een door het college aangeboden voorziening gericht op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt, zoals bijvoorbeeld een groepswerkshop of een werkervaringsplaats.
- d. vierde categorie:
 - 1) het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen;
 - 2) het niet aanvaarden van algemeen geaccepteerde arbeid;
 - 3) het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid;
 - 4) het niet of onvoldoende gebruik maken van een door het college aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling als bedoeld in de artikelen 36, eerste lid, en 37, eerste lid, sub e, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de artikelen 36, eerste lid, en 37, eerste lid, sub e, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, voor zover dit heeft geleid tot het geen doorgang vinden of tot voortijdige beëindiging van die voorziening.

Artikel 7:20 Hoogte en duur van de verlaging

De verlaging, bij gedragingen als bedoeld in de artikelen 7:18 en 7:19, wordt vastgesteld op:

- a. 10% van de bijstandsnorm gedurende één maand bij gedragingen van de eerste categorie;
- b. 30% van de bijstandsnorm gedurende één maand bij gedragingen van de tweede categorie;
- c. 50% van de bijstandsnorm gedurende één maand bij gedragingen van de derde categorie;
- d. 100% van de bijstandsnorm gedurende één maand bij gedragingen van de vierde categorie.

Paragraaf 7.3.3 Niet nakomen van de geüniformeerde verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling

Artikel 7:21 Duur verlaging bij schending geüniformeerde arbeidsverplichting

Als een belanghebbende een verplichting als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet niet of onvoldoende nakomt, bedraagt de verlaging 100% van de bijstandsnorm gedurende één maand.

Artikel 7:22 Verrekenen verlaging

- 1. Het bedrag van de verlaging, bedoeld in artikel 7:21, wordt toegepast over de maand van oplegging van de afstemming en de volgende twee maanden.
- 2. Als sprake is van een verlaging op grond van artikel 18, vierde lid, sub a, van de Participatiewet, vindt geen verrekening als bedoeld in het eerste lid plaats.

Paragraaf 7.3.4 Overige gedragingen die leiden tot een verlaging

Artikel 7:23 Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

- 1. Een verlaging wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de Participatiewet, **artikel 20, tweede lid IOAW of artikel 20, eerste lid IOAZ** wordt afgestemd op het benadelingsbedrag.
- 2. De verlaging wordt vastgesteld op:
 - a. 30% van de bijstandsnorm gedurende één maand als het benadelingsbedrag niet is vast te stellen;
 - b. 30% van de bijstandsnorm gedurende één maand bij een benadelingsbedrag tot € 2.000,-;
 - c. 50% van de bijstandsnorm gedurende één maand bij een benadelingsbedrag vanaf € 2.000,- tot € 4.000,-;
 - d. 100% van de bijstandsnorm gedurende één maand bij een benadelingsbedrag van € 4.000,- of hoger.

3. In afwijking van het eerste en tweede lid wordt bijzondere bijstand verlaagd met een bedrag gelijk aan de noodzakelijke kosten, wanneer de noodzaak voor het verlenen van bijzondere bijstand wordt veroorzaakt door tekortschietend besef van verantwoordelijkheid in de voorziening in het bestaan door belanghebbende.

Artikel 7:24 Zeer ernstige misdragingen

Als een belanghebbende zich zeer ernstig misdraagt tegenover personen en instanties die zijn belast met de uitvoering van de Participatiewet als bedoeld in artikel 9, zesde lid, van die wet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen kan een verlaging worden opgelegd van:

- a. 60% van de bijstandsnorm gedurende één maand, bij het uitoefenen van verbaal geweld tegen de in het eerste lid genoemde personen;
- b. 100% van de bijstandsnorm gedurende één maand, bij het uitoefenen van fysiek geweld tegen materiële zaken en bij mondelinge of schriftelijke bedreigingen gericht tegen de in het eerste lid genoemde personen;
- c. 100% van de bijstandsnorm gedurende één maand, bij het uitoefenen van fysiek geweld tegen de in het eerste lid genoemde personen.

Artikel 7:25 Niet nakomen van overige verplichtingen

Als een belanghebbende een door het college opgelegde verplichting als bedoeld in artikel 55 van de Participatiewet niet of onvoldoende nakomt, wordt een verlaging toegepast. De verlaging wordt vastgesteld op:

- a. 20% van de bijstandsnorm gedurende één maand bij het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen die strekken tot arbeidsinschakeling;
- b. 20% van de bijstandsnorm gedurende één maand bij het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen die verband houden met de aard en het doel van een bepaalde vorm van bijstand;
- c. 40% van de bijstandsnorm gedurende één maand bij het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen die strekken tot vermindering van de bijstand;
- d. 100% van de bijstandsnorm gedurende één maand bij het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen die strekken tot beëindiging van de bijstand.

Paragraaf 7.3.5 Samenloop en recidive

Artikel 7:26 Samenloop van gedragingen

1. Als sprake is van één gedraging die schending oplevert van meerdere in dit onderdeel of artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet genoemde verplichtingen, wordt één verlaging opgelegd. Voor het bepalen van de hoogte en duur van de verlaging wordt uitgegaan van de gedraging waarop de hoogste verlaging is gesteld.
2. Als sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van één of meerdere in dit onderdeel of artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet genoemde verplichtingen, wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging opgelegd. Deze verlagingen worden gelijktijdig opgelegd, tenzij dit gelet op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van de belanghebbende niet verantwoord is.
3. Als sprake is van één gedraging die schending oplevert van zowel een in dit onderdeel of artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet genoemde verplichting als een in artikel 17, eerste lid, van de Participatiewet genoemde verplichting, wordt geen verlaging opgelegd, voor zover voor die schending een bestuurlijke boete wordt opgelegd.
4. Als sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van zowel een in dit onderdeel of artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet genoemde verplichting als een in artikel 17,

eerste lid, van de Participatiewet genoemde verplichting, waarvoor een bestuurlijke boete kan worden opgelegd, wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging opgelegd, tenzij dit gelet op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van de belanghebbende niet verantwoord is.

Artikel 7:27 Recidive

1. Als een belanghebbende zich binnen 24 maanden na bekendmaking van een besluit waarmee een verlaging is toegepast vanwege een gedraging als bedoeld in de artikelen 7:18, 7:19, 7:23, 7:24 of 7:25 opnieuw schuldig maakt aan een verwijtbare gedraging van dezelfde of hogere categorie, wordt telkens de duur van de verlaging verdubbeld.
2. Als een belanghebbende zich binnen twaalf maanden na bekendmaking van een besluit waarmee een verlaging is toegepast vanwege een gedraging als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet, opnieuw schuldig maakt aan een verwijtbare gedraging als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet, bedraagt de verlaging honderd procent van de bijstandsnorm gedurende twee maanden.

Paragraaf 7.3.6 Blijvende of tijdelijke weigering IOAW/IOAZ

Artikel 7:28 Samenloop bij weigeren uitkering IOAW/IOAZ

Als het college de uitkering op grond van artikel 20, eerste lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers of artikel 20, tweede lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen blijvend of tijdelijk weigert en de gedraging die tot deze weigering heeft geleid tevens op grond van deze verordening tot een verlaging zou kunnen leiden, blijft een verlaging ter zake van die gedraging achterwege.

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

Artikel 8:1 Nadere regels

Voor zover noodzakelijk voor de uitvoering van deze verordening, kan het college nadere regels vaststellen.

Artikel 8:2 Evaluatie

Het door het gemeentebestuur gevoerde beleid wordt eenmaal per jaar geëvalueerd. Het college zendt hiertoe elk jaar na de inwerkingtreding van de verordening aan de gemeenteraad een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van de verordening in de praktijk.

Artikel 8:3 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2017.

Artikel 8:4 Intrekken oude verordeningen

De volgende verordeningen worden met de inwerkingtreding van deze verordening ingetrokken:

- Verordening Sociaal Domein 2017, zoals vastgesteld op 17 december 2015.

Artikel 8:5 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: “Verordening Sociaal Domein 2017”.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in de openbare raadsvergadering van 24 november 2016.

De griffier,

drs. Marijke Walhout

Toelichting Verordening Sociaal Domein 2017 gemeente Lansingerland

Afdeling: Team Sociaal Domein & Cultuur

Versienummer: 1.0

Datum: 1 augustus 2016

Corsanummer: T16.09311

Inhoud

<u>1</u>	<u>Algemene bepalingen</u>	3
<u>2</u>	<u>Toegang</u>	4
<u>3</u>	<u>Cliëntenparticipatie</u>	6
<u>4</u>	<u>Maatschappelijke ondersteuning</u>	7
<u>5</u>	<u>Jeugd</u>	13
5.1	<u>Algemene toelichting</u>	13
5.2	<u>Artikelsgewijze toelichting</u>	15
<u>6</u>	<u>Werk, re-integratie en tegenprestatie</u>	21
6.1	<u>Werk en re-integratie</u>	21
6.2	<u>Tegenprestatie</u>	29
6.2.1	<u>Algemene toelichting</u>	29
6.2.2	<u>Artikelsgewijze toelichting</u>	33
6.3	<u>Loonkostensubsidie</u>	39
6.3.1	<u>Artikelsgewijze toelichting</u>	39
6.3.2	<u>Bijlage bij artikel 6:25 - wijze waarop loonwaarde wordt vastgesteld</u>	40
<u>7</u>	<u>Inkomen</u>	41
7.1	<u>Individuele inkomenstoelage</u>	41
7.1.1	<u>Algemeen</u>	41
7.1.2	<u>Artikelsgewijze toelichting</u>	42
7.2	<u>Individuele studietoelage</u>	45
7.2.1	<u>Algemene toelichting</u>	45
7.2.2	<u>Artikelsgewijze toelichting</u>	46
7.3	<u>Afstemming</u>	48
7.3.1	<u>Algemene toelichting</u>	48
7.3.2	<u>Artikelsgewijze toelichting</u>	49
7.4	<u>Verrekening bestuurlijke boete bij recidive</u>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
7.4.1	<u>Algemeen deel</u>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
7.4.2	<u>Artikelsgewijze toelichting</u>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<u>8</u>	<u>Slotbepalingen</u>	59

1 Algemene bepalingen

De bepalingen in dit hoofdstuk spreken voor zich.

2 Toegang

Artikel 2:1 Begrippen

De definitie van melding is nodig omdat dit begrip niet of verschillend gedefinieerd is in de drie wetten. In de Participatiewet is het moment van melding van belang voor de aanvraag van de uitkering. In de Wmo is het moment van melding het moment waarop het onderzoek start. Aangezien de toegang zoals in dit hoofdstuk gedefinieerd de toegang betreft voor het totale sociale domein is de definiëring van de melding in de toegang van groot belang.

Uit het eerste contact tussen een inwoner en een toegangspartij moet blijken of er sprake is van een informatieve vraag of dat een onderzoek nodig is om de ondersteuningsvraag helder te krijgen. In dat laatste geval maakt de toegangspartij een afspraak voor het gesprek. De datum van het (eerste) gesprek geldt als de melding van de ondersteuningsvraag en de start van het onderzoek. Het gesprek zal in veel gevallen meerdere gesprekken omvatten, omdat complexe situaties niet in één gesprek te doorgronden zijn. Die situaties vragen om een dieper onderzoek naar 'de vraag achter de vraag'.

In de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) staan een aantal definitiebepalingen die voor deze verordening van belang zijn, zoals: 'aanvraag' (artikel 1:3, derde lid, van de Awb) en 'beschikking' (artikel 1:2 van de Awb).

Artikel 2:2 Verzoek tot ondersteuning

Dit artikel regelt een zorgvuldige en uniforme werkwijze voor de toegang tot ondersteuning, ongeacht of de inwoner zich tot een door de gemeente aangewezen toegangspartij of tot de gemeente zelf wendt. De gemeente zelf is tijdens het onderzoek ook een toegangspartij. De inwoner kan met een verzoek tot ondersteuning terecht bij één van de toegangspartijen. Dit eerste contact kan digitaal, aan een loket of telefonisch plaatsvinden. Het verzoek kan door of namens de inwoner worden gedaan, wat betekent dat ook iemand uit de omgeving van de inwoner als vertegenwoordiger kan optreden.

Een inwoner die een verzoek om een uitkering wil doen, moet zich rechtstreeks bij de gemeente melden. Dit is vastgelegd in de beleidsregels.

De toegangspartij is wettelijk verplicht de inwoner te wijzen op de mogelijkheid om een persoonlijk plan in te leveren. Dit plan zal dan betrokken worden bij het onderzoek. De toegangspartij dient de inwoner ook te wijzen om voor het onderzoek gebruik te maken van gratis cliëntondersteuning.

Ten behoeve van een zorgvuldige dossiervorming maakt de toegangspartij een dossier aan in het eigen systeem en maakt een afspraak met de inwoner voor het gesprek. Tijdens het gesprek doet de toegangspartij onderzoek naar de situatie van de inwoner op basis van de leefdomeinen uit de landelijke zelfredzaamheidsmeter.

Artikel 2:4 Het onderzoek

In dit artikel is bepaald hoe het onderzoek is opgebouwd en wat daarbij van de toegangspartij en van de inwoner gevraagd wordt. Ook alle informatie die voor een zorgvuldig onderzoek noodzakelijk is, zoals gebruikmaking van algemene voorzieningen, de voorkeuren van de inwoner en de mogelijkheid tot een PGB komt aan de orde. Tenslotte is de identificatieplicht opgenomen, omdat de wet vereist dat de identiteit van de inwoner met een ondersteuningsvraag wordt vastgesteld.

De regels met betrekking tot de privacy van betrokkenen en gegevensuitwisseling die gelden op grond van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning en de Wet bescherming persoonsgegevens zijn toepassing op de gehele onderzoeksprocedure. Tijdens het onderzoek wordt de inwoner gevraagd naar toestemming voor het delen van informatie met derden voor zover dat nodig is voor de ondersteuning.

Artikel 2:4 Het ondersteuningsplan

Deze bepaling is opgenomen in het belang van een zorgvuldige dossiervorming en een zorgvuldige procedure. De invulling van deze verslagplicht is vormvrij. Het ondersteuningsplan kan gezien worden als een verslag omdat hierin inventarisatie van alle knelpunten, gewenste resultaten en oplossingen zijn opgenomen. Het ondersteuningsplan is een integraal plan waarin rekening gehouden wordt met het totale pakket aan voorzieningen. Er is ruimte voor de inwoner om ook op een later moment in het onderzoek zijn eigen inbreng naar voren te brengen.

In lid 5 is toegevoegd dat uitsluitend het college gebruik kan maken van de wettelijke bevoegdheid om gegevens ten behoeve van het onderzoek te verzamelen. In de praktijk zal hier alleen gebruik gemaakt worden bij een aanvraag voor een maatwerkvoorziening, bij voorkeur met toestemming van de inwoner. De niet-gemeentelijke toegangspartijen hebben deze bevoegdheid niet en zullen daarvoor dus altijd toestemming van de inwoner nodig hebben.

Artikel 2:6 De aanvraag

Een aanvraag is nodig om een beschikking voor een individuele of maatwerkvoorziening te verkrijgen. Het college is op grond van de Awb artikel 4.1 bevoegd tot het beslissen op een aanvraag. Een ondertekend ondersteuningsplan niet ouder dan drie maanden kan gelden als een aanvraag. Een aanvraag in het kader van de Participatiewet en de Jeugdwet kan via een aanvraagformulier gedaan worden. In de Wmo 2015 is bepaald dat op een aanvraag altijd een onderzoek voorafgegaan moet zijn.

Beslistermijnen Awb

In de verordening is geen termijn opgenomen om te beslissen op een aanvraag. De regeling in de Awb geldt onverkort voor aanvragen in het kader van de Jeugdwet en de Participatiewet. In artikel 4:13 van de Awb is bepaald dat een beschikking dient te worden gegeven binnen een redelijke termijn van acht weken na ontvangst van de aanvraag. Indien een beschikking niet binnen acht weken kan worden gegeven, dient het bestuursorgaan dit binnen deze termijn aan de aanvrager mede te delen en daarbij een redelijk termijn te noemen waarbinnen de beschikking wel tegemoet kan worden gezien (artikel 4:14, derde lid, van de Awb).

In de Wmo 2015 is, in afwijking van de Awb, bepaald dat er op een Wmo aanvraag een beslistermijn van twee weken geldt. De termijn wordt voorafgegaan door een onderzoekstermijn van maximaal zes weken.

De termijnen zijn maximumtermijnen. Indien nodig kan op een verzoek tot ondersteuning binnen enkele dagen een individuele of maatwerk voorziening worden verstrekt (spoedprocedure). Het onderzoek volgt dan achteraf. In complexe situaties kan in het belang van een zorgvuldig onderzoek een langere termijn nodig zijn. Bijvoorbeeld als een advies van een deskundige van belang is om de meest passende ondersteuning te kunnen inzetten.

Artikel 2:7 Expertteam

De Algemene wet bestuursrecht geeft enige algemene bepalingen over (externe) advisering. In artikel 3:5 lid 1 staat dat onder adviseur verstaan wordt: een persoon of college, bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het adviseren inzake door een bestuursorgaan te nemen besluiten en niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van dat bestuursorgaan.

Het college dient één of meer adviseurs aan te wijzen om in het kader van de wetten advies uit te brengen. In de verordening wordt niet opgenomen wie de adviseur is. Men kan immers meer adviseurs in verschillende, zelfs wisselende situaties hebben, wat een eenduidige vermelding onmogelijk maakt.

3 *Cliëntenparticipatie*

Artikel 3:1 Inspraak en medezeggenschap

In dit artikel zijn bepalingen opgenomen over inspraak en medezeggenschap bij de gemeente. De mogelijkheid tot inspraak en medezeggenschap tegenover de aanbieder is al geregeld in artikel 4.2.4 e.v. van de Jeugdwet.

Regeling van de inspraak en medezeggenschap is verplicht op grond van artikel 2.10 van de wet in samenhang met artikel 2.1.3, derde lid, van de Wmo 2015. In artikel 2.10 (in de redactie van de Nota van wijziging op het wetsvoorstel Wmo 2015 van 12 maart 2014, kamerstukken II 22841, nr. 35) worden de artikelen 2.1.3, derde lid, en 2.5.1 (jaarlijks klantentevredenheid onderzoek) van de Wmo 2015 van overeenkomstige toepassing verklaard. Ingevolge artikel 2.1.3, derde lid, van de Wmo 2015 dient bij verordening te worden bepaald op welke wijze ingezetenen worden betrokken bij de uitvoering van deze wet.

In het eerste lid is verwezen naar de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet vastgestelde inspraakverordening. Op deze manier wordt gewaarborgd dat eenzelfde inspraakprocedure geldt voor meerdere terreinen. De inspraak geldt voor alle inwoners. Dit is uitdrukkelijk de bedoeling van de wetgever, omdat iedereen op enig moment aangewezen kan raken op ondersteuning. Met het vierde lid wordt het aan het college overgelaten om de exacte invulling van de medezeggenschap vorm te geven.

4 Maatschappelijke ondersteuning

Artikel 4:1 Begrippen

Ad. a Algemeen gebruikelijke voorziening

Het is niet de bedoeling dat de gemeentelijke overheid voorzieningen verstrekt, waarvan gelet op de omstandigheden van de inwoner, aannemelijk is te achten dat deze daarover, ook als hij of zij geen beperkingen had, zou (hebben kunnen) beschikken (zie o.a. CRvB 03-07-2001, nr. 00/764 WVG, CRvB 16-04-2008, nr. 06/4668 WVG, CRvB 14-07-2010, nr. 09/562 WVG en Rechtbank Arnhem 16-08-2012, nr. AWB 11/5564).

De beoordeling of sprake is van een algemeen gebruikelijke voorziening voor de inwoner ziet op het beantwoorden van de vraag of de inwoner over de voorziening zou (hebben kunnen) beschikken als hij geen beperkingen zou hebben gehad. Bij die beoordeling kunnen, zo blijkt uit de jurisprudentie, de volgende criteria een rol spelen:

- Is de voorziening gewoon te koop?
- Is de prijs van de voorziening vergelijkbaar met soortgelijke producten die algemeen gebruikelijk worden geacht?
- Is de voorziening specifiek voor personen met een beperking ontworpen?

Ad. b Bijdrage in de kosten

Uit artikel 2.1.4 van de wet vloeit de bevoegdheid voort tot het vragen van een bijdrage in de kosten. Inwoners betalen in veel gevallen een bijdrage voor hun ondersteuning. Dat is niet altijd het geval bij algemene vrij toegankelijke voorzieningen. Zo zal een mantelzorger geen bijdrage betalen voor mantelzorgondersteuning. Als wel een bijdrage voor een algemene voorziening wordt gevraagd, dan is deze niet inkomensafhankelijk. Voor onafhankelijke clientondersteuning mag nooit een eigen bijdrage worden geheven.

Als het een maatwerkvoorziening betreft wordt de bijdrage afhankelijk gesteld van het inkomen, de gezinssamenstelling en het vermogen. Op grond van artikel 2.1.4 lid 4 van de wet zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur nadere regels (Uitvoeringsbesluit Wmo 2015) gesteld. Daarin is bepaald wat de ruimte is die de gemeenteraad (het college bij delegatie door de gemeenteraad) heeft voor het bepalen van de omvang van de eigen bijdrage.

Artikel 4:3 Criteria voor maatwerkvoorziening

In dit artikel is het algemene afwegingskader dat in deze Wmo centraal staat nogmaals uiteengezet. De nadruk ligt, nog meer dan onder de Wmo 2007, op de eigen kracht en hulp van anderen. De maatwerkvoorziening vormt slechts het sluitstuk van de maatschappelijke ondersteuning.

In artikel 2.1.3 lid 2 sub a van de wet is bepaald dat de raad bij verordening moet aangeven op basis van welke criteria het college kan vaststellen of een inwoner voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt. In de memorie van toelichting op deze bepaling (TK 2013-2014, 33 841, nr. 3, blz. 134) wordt aangegeven dat het bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening op maatwerk aankomt. Gemeentelijke vrijheid is nodig omdat de behoeften van inwoners per gemeente kunnen verschillen en de sociale en fysieke infrastructuur per gemeente anders is. Ook het aanbod van algemene voorzieningen is niet in iedere gemeente gelijk. Het is daarom niet mogelijk of wenselijk dat in de verordening limitatief wordt geregeld welke maatwerkvoorzieningen zullen worden verstrekt. De gemeente moet wel aan de hand van geschikte en toepasbare

criteria meer in detail en concreet nader afbakenen in welke gevallen iemand een maatwerkvoorziening kan krijgen. In dit artikel is deze verplichting uitgewerkt.

In lid 3 van dit artikel is de volgorde van inzet van de verschillende ondersteuningsmogelijkheden bepaald. Een maatwerkvoorziening zal pas ingezet worden als de ondersteuning niet op een andere manier kan worden gerealiseerd.

In lid 4 is bepaald dat het college kan volstaan met de goedkoopst passende voorziening. De voorziening die wordt verstrekt hoeft niet de goedkoopste voorziening te zijn.

De gemeente onderzoekt in de eerste plaats welke voorzieningen het meest passend zijn en daarna welke het goedkoopst. Met nadruk wordt hierbij gesteld dat met het begrip passe bedoeld wordt: volgens objectieve maatstaven nog toereikend. Eigenschappen die kostenverhogend werken zonder dat zij de voorziening passender maken, komen in principe niet voor vergoeding in aanmerking. Daarbij kan een overweging zijn dat de bruikbaarheid van een voorziening niet alleen door technische en functionele aspecten bepaald wordt. Tevens is het denkbaar dat een product dat duurder is dan een vergelijkbaar product, langer meegaat en dus uiteindelijk goedkoper is. Wat betreft het kwaliteitsniveau waarvan uitgegaan kan worden, moge het duidelijk zijn dat bij een verantwoord, maar ook niet meer dan dat, niveau dient te worden aangesloten. Ter verduidelijking een voorbeeld: als een rolstoel de meest passende voorziening voor een inwoner is, heeft die inwoner soms aanvullende wensen omtrent kleur of uitvoering. Deze aanvullende wensen maken de voorziening niet passender of doelmatiger, maar brengen meestal extra kosten met zich mee. Deze extra kosten komen in dat geval voor rekening van de inwoner.

Lid 5 is met name in het licht van een maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning of begeleiding toegevoegd. De maatwerkvoorziening wordt ingezet om de gewenste resultaten uit het ondersteuningsplan te behalen. Daarnaast wordt bepaald wanneer het resultaat behaald zou kunnen worden. Op dat moment eindigt de ondersteuning of zal een nieuw ondersteuningsplan worden opgesteld. In de beschikking is de duur van het ondersteuningstraject opgenomen. Dit kan maximaal voor 5 jaar zijn.

Artikel 4:4 Voorwaarden en weigeringsgronden

In rechtbankjurisprudentie is inmiddels herhaaldelijk bepaald dat afwijzingsgronden, wil er een beroep op kunnen worden gedaan, een grondslag in de verordening moeten hebben. Zie bijvoorbeeld Rechtbank Gelderland 8-11-2013, nr. ZUT 12/1823. Ook in het kader van rechtszekerheid is hier iets voor te zeggen: bij het ontbreken van afwijzingsgronden of het hanteren van zeer ruime afwijzingsgronden is het voor de inwoner niet mogelijk om zijn rechtspositie te bepalen of te voorzien. Bovendien is met dit artikel invulling gegeven aan de verplichting van artikel 2.1.3, tweede lid sub a van de wet, omdat is aangegeven op grond van welke criteria iemand voor een maatwerkvoorziening in aanmerking kan komen.

Lid 1 sub b: Het is van belang om een duidelijke afbakening te hebben met andere wetten, zoals de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg. Als voor het opheffen van een beperking of het bereiken van een gewenst resultaat een voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling bestaat, wordt er geen maatwerkvoorziening Wmo toegekend.

Lid 1 sub f: Uit de jurisprudentie tot stand gekomen ten tijde van de Wmo 2007 volgt dat de inwoner aanspraak moet hebben op de voorziening, om te kunnen spreken van een voorliggende voorziening (CRvB 09-11-2011, nr. 11/3583 WMO en CRvB 28-09-2011, nr. 10/2587 WMO). Dat wil niet zeggen dat de inwoner de voorziening daadwerkelijk moet hebben, maar dat hij daarop aanspraak heeft. Er is geen sprake van een voorliggende voorziening indien de voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling is afgewezen (CRvB 03-08-2011, nr. 11/517 WMO) of indien vaststaat dat inwoner daarvoor niet in aanmerking komt (CRvB 19-04-2010, nr. 09/1082 WMO).

Indien de voorziening op grond van een andere specifieke wettelijke regeling slechts gedeeltelijk voor vergoeding in aanmerking komt, is er sprake van een voorliggende voorziening (CRvB 22-05-2013, nr.

10/6782 WMO). De inwoner kan dan niet voor het overige gedeelte van de kosten een beroep doen op de Wmo.

In lid 1 sub h wordt bedoeld op de situatie dat de inwoner een voorziening aanvraagt nadat deze reeds door de inwoner gerealiseerd of aangekocht is. Omdat het college dan geen mogelijkheden meer heeft de voorziening volgens het vastgestelde beleid te verstrekken, noch anderszins invloed heeft op de te verstrekken voorziening, kan in deze situatie de voorziening worden geweigerd. Door deze regeling wordt voorkomen dat een voorziening waar vroegtijdig mee is begonnen uiteindelijk niet overeenstemt met hetgeen het college als goedkoopst passende voorziening beschouwt.

Ad. i

De eigen verantwoordelijkheid van inwoner speelt een prominentere rol in de Wmo, getuige bijvoorbeeld CRvB 21-5-2012, nr. 11/5321 WMO. Onderdeel h is optioneel opgenomen om de eigen verantwoordelijkheid daadwerkelijk weer te geven in de verordening zodat het kan dienen als beoordelings- en afwijzingsgrond. De CRvB heeft echter herhaaldelijk (zo ook in de hier genoemde uitspraak) geoordeeld dat de eigen verantwoordelijkheid binnen de Wmo een grote rol speelt, zodat een grondslag niet expliciet nodig lijkt te zijn.

In lid 2 zijn enkele afwijzingsgronden opgenomen die specifiek een maatwerkvoorziening in de vorm van een woonvoorziening betreffen. Een woonvoorziening is vaak een woninggebonden voorziening, die verplaatst kan worden, bijvoorbeeld bij een verhuizing. De afwijzingsgronden zijn bedoeld om onnodige kosten te voorkomen. Hier is ook de term voorzienbaarheid ondergebracht om een woningaanpassing te toetsen aan voorzienbaarheid.

Artikel 4:5 Oproep personen

Lid 1 van dit artikel bepaalt dat het college bevoegd is om in het belang van het onderzoek degene door of namens wie een verzoek tot ondersteuning is gedaan of door of namens wie een aanvraag is ingediend, alsmede diens huisgenoten op te roepen in persoon te verschijnen. Ook is het college bevoegd de inwoner te laten onderzoeken en/of bevragen door een of meer daartoe aangewezen deskundigen. Dit alles met de beperking dat dit in het belang moet zijn van de beoordeling van de aanvraag.

Artikel 4:6 Beschikking

De inwoner moet op basis van de beschikking die hij ontvangt de informatie krijgen die nodig is om zijn rechtspositie te bepalen en te begrijpen. Hiervoor is nodig dat de beschikking de inwoner goed en volledig informeert. In dit artikel staat omschreven welke elementen in ieder geval in de beschikking moeten worden opgenomen, zowel als het om een maatwerkvoorziening in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget gaat.

Artikel 4:7 Persoonsgebonden budget

Het college kan op grond van artikel 2.3.6 van de wet een maatwerkvoorziening in de vorm van een pgb verstrekken. Van belang is dat een pgb alleen wordt verstrekt als de inwoner met een PGB plan kan aantonen dat hij met het PGB in staat is om kwalitatief goede en effectievere ondersteuning te realiseren.

In dit artikel wordt het tarief toegelicht. De hoogte van het PGB is afhankelijk van het aantal uren of dagdelen dat noodzakelijk is voor het bereiken van het gewenste resultaat en van de professionaliteit van degene die de ondersteuning biedt. Voor professionele inzet is het tarief maximaal de hoogte van het tarief voor zorg in natura. Voor ondersteuning door iemand die dit niet doet in het kader van een hulpverlenend beroep, bijvoorbeeld iemand uit het eigen netwerk, ligt het tarief lager. Deze tarieven worden nader uitgewerkt in de beleidsregels (lid 9).

Lid 2 geeft aan dat als er een PGB wordt verstrekt ten behoeve van een hulpmiddel, er een aanvullend bedrag wordt verstrekt voor het onderhoud van het hulpmiddel. Dit bedrag is bedoeld voor het onderhoud gedurende de gehele looptijd van de verstrekking. Deze is maximaal gelijk aan de levensduur van het hulpmiddel.

Ten aanzien van lid 4 is het van belang dat in de nota naar aanleiding van het verslag (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 34) de regering heeft aangegeven dat onder het sociale netwerk ook mantelzorgers kunnen vallen. Wel is de regering van mening dat de beloning van het sociale netwerk in elk geval beperkt moet blijven tot die gevallen waarin het de gebruikelijke hulp overstijgt en dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is.

In lid 5 is geconcretiseerd welke termijn is verbonden aan de besteding van het persoonsgebonden budget. Dit dient de rechtszekerheid en voorkomt de situatie waarin het recht oneindig open zou moeten staan.

Artikel 4:8 Controle

Op grond van artikel 2.3.6 vierde lid dienen in de verordening regels te worden gesteld over de bestrijding van ten onrechte ontvangen van maatwerkvoorzieningen of persoonsgebonden budget alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet. Essentieel daarbij is dat het college periodiek controles uitvoert naar het gebruik en de besteding van voorzieningen op grond van deze wet.

Artikel 4:9 Bijdrage in de kosten

De gemeente mag van inwoner een bijdrage in de kosten vragen voor maatwerkvoorzieningen in natura en in de vorm van een persoonsgebonden budget alsmede voor algemene voorzieningen.

In lid 2 is het uitgangspunt benadrukt dat de bijdrage de kostprijs van de voorziening niet mag overstijgen: de gemeente mag geen winst maken op de bijdragen.

In lid 3 en 4 is uiteengezet hoe de kostprijs tot stand komt.

In lid 5 zijn de bedragen en percentages van het uitvoeringsbesluit van overeenkomstige toepassing verklaard. In lid 6 is gevolg gegeven aan artikel 2.1.4, zevende lid, waar is bepaald dat in de verordening wordt bepaald welke instantie de bijdrage voor een maatwerkvoorziening in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget voor opvang vaststelt en int. In lid 7 en lid 8 is de mogelijkheid van artikel 2.1.5, om de bijdrage ook aan de ouders van minderjarige inwoner op te leggen, benut.

In lid 6 wordt de uitzondering met betrekking tot Beschermd wonen bepaald. Dit is omdat er in de kostprijs een wooncomponent zit, waar de gemeente geen zeggenschap over heeft. Dat maakt dat de prijs voor beschermd wonen variabel is.

Artikel 4:10 Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

Deze bepaling betreft een uitwerking van de verordeningsplicht in artikel 2.1.3, tweede lid, onder c, van de wet, waarin is bepaald dat in de verordening in ieder geval wordt bepaald welke eisen worden gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten daaronder begrepen.

De regering legt de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van voorzieningen bij de gemeente en de aanbieder. Het is aan de gemeente om in de verordening te bepalen welke kwaliteitseisen worden gesteld aan aanbieders van voorzieningen. Die eisen zullen ook betrekking kunnen hebben op de deskundigheid van het in te schakelen personeel. De regering benadrukt in de memorie van toelichting op artikel 2.1.3, tweede lid, onder c, van de wet (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3) dat de kwaliteitseisen die zijn vervat in de artikelen 3.1 e.v. van de wet en die zich rechtstreeks tot aanbieders

richten, daarbij uitgangspunt zijn. De eis dat een voorziening van goede kwaliteit wordt verleend, biedt veel ruimte voor de gemeenten om in overleg met organisaties van inwoners en aanbieders te werken aan kwaliteitsstandaarden voor de ondersteuning.

In lid 1 is een aantal voor de hand liggende kwaliteitseisen uitgewerkt.

Artikel 4:11 Verhouding prijs en kwaliteit levering voorziening door derden

Het college kan de uitvoering van de wet, met uitzondering van de vaststelling van de rechten en plichten van de inwoner, door aanbieders laten verrichten (artikel 2.6.4, eerste lid, van de wet). Met het oog op gevallen waarin dit ten aanzien van een voorziening gebeurt, moeten bij verordening regels worden gesteld ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan (artikel 2.6.6, eerste lid, van de wet). Daarbij dient in ieder rekening gehouden te worden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de arbeidsvoorwaarden.

Om te voorkomen dat alleen gekeken wordt naar de laagste prijs voor de uitvoering worden in dit artikel een aantal andere aspecten genoemd waarmee het college bij het vaststellen van tarieven (naast de prijs) rekening dient te houden. Hiermee wordt bereikt dat een beter beeld ontstaat van reële kostprijs voor de activiteiten die zij door aanbieders willen laten uitvoeren. Uitgangspunt is dat de aanbieder kundig personeel inzet tegen de arbeidsvoorwaarden die passen bij de vereiste vaardigheden. Hiervoor is ten minste een beeld nodig van de vereiste activiteiten en de arbeidsvoorwaarden die daarbij horen. Dit biedt een waarborg voor werknemers dat hun werkzaamheden aansluiten bij de daarvoor geldende arbeidsvoorwaarden.

Artikel 4:12 Meldingsregeling calamiteiten en geweld

In artikel 3.4, eerste lid, van de wet is bepaald dat de aanbieder bij de door het college aangewezen toezichthouder bedoeld in artikel 6.1 van de wet onverwijld melding doet van iedere calamiteit die bij de verstrekking van een voorziening heeft plaatsgevonden en van geweld bij de verstrekking van een voorziening. In aanvulling op het bovenstaande regelt dit artikel dat er door het college een regeling wordt opgesteld over het doen van meldingen en dat de toezichthouder deze meldingen onderzoekt en het college adviseert over het voorkomen van verdere calamiteiten en het bestrijden van geweld.

Artikel 4:13 waardering en ondersteuning van mantelzorgers

Deze bepaling betreft een uitwerking van de verordeningplicht in artikel 2.1.6 van de wet. Hierin is opgenomen dat bij verordening wordt bepaald op welke wijze het college zorg draagt voor een periodieke blijk van waardering voor de mantelzorgers in de gemeente. Daarnaast is het van belang mantelzorgers te ondersteunen in de vorm van emotionele steun, deskundigheidsbevordering en respijtzorg om overbelasting te voorkomen.

Artikel 4:14 Klachtenregeling

In het eerste lid is een bepaling over klachten ten aanzien van aanbieders opgenomen. Een dergelijke bepaling is verplicht op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, onder e, van de wet, waarin is bepaald dat in de verordening in ieder geval wordt bepaald ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor de afhandeling van klachten van inwoner is vereist. De aanbieder is ten aanzien van de in de verordening genoemde voorzieningen verplicht een klachtregeling op te stellen (artikel 3.2, eerste lid, onder a, van de wet).

In de Memorie van Toelichting (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 3, blz. 57-58) staat dat inwoners in beginsel moeten kunnen klagen over alles wat hen niet aanstaat in de manier waarop zij zich bejegend voelen. De inwoner kan ontevreden zijn over het gedrag van een gemeenteambtenaar, bijvoorbeeld over de wijze waarop een gesprek is gevoerd of over diens (vermeende) gebrek aan deskundigheid. Is de inwoner niet tevreden over een gedraging van de aanbieder, dan kan het ook gaan om bijvoorbeeld de

kwaliteit van de geleverde maatschappelijke ondersteuning (in verband met de deskundigheid van de medewerker of een bepaalde houding of uitlating, gebrekkige communicatie of (on)bereikbaarheid van de aanbieder).

Het ligt voor de hand dat inwoners die zich benadeeld voelen zo veel mogelijk deze klacht eerst bij de betreffende aanbieder deponeren. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat de aanbieder de klacht snel in behandeling neemt en de klacht ook snel afhandelt. Daar waar de afhandeling niet naar wens is, staat de weg naar de gemeente voor het indienen van de klacht open.

Artikel 4:15 Medezeggenschap

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 2.1.3, tweede lid, onder f, van de wet, waarin is bepaald dat in ieder geval moet worden bepaald ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap van inwoners over voorgenomen besluiten van de aanbieder welke voor de gebruikers van belang zijn, vereist is.

In dit artikel gaat het dus om medezeggenschap van inwoners tegenover de aanbieder. In de Wmo 2015 is het stellen van regels hieromtrent geheel aan gemeenten overgelaten.

In lid 1 is dit uitgewerkt door te bepalen dat aanbieders een regeling voor medezeggenschap dienen vast te stellen. De aanbieder is ten aanzien van de in de verordening genoemde voorzieningen verplicht een medezeggenschapsregeling op te stellen (artikel 3.2, eerste lid, onder b, van de wet).

In lid 2 is een aantal instrumenten voor het college aangegeven om te zorgen dat de verplichting tot medezeggenschap door aanbieders goed wordt uitgevoerd.

Artikel 4:16 Nadere regels en hardheidsclausule

Juist omdat het in de Wmo om maatwerk gaat zal het college er niet aan ontkomen om, ook al is er een zorgvuldige afweging gemaakt, uiteindelijk toch te beoordelen of deze afweging niet leidt tot onbillijkheden van overwegende aard. Deze afweging zal minder vaak voorkomen dan in normale omstandigheden te verwachten is. Immers, bij de afwegingen gaat het al om een zeer persoonlijke beoordeling. Als desondanks die zeer persoonlijke afweging toch nog sprake is van een niet billijke situatie is de hardheidsclausule een vangnet. Daarbij kan de aanvrager ook een beroep doen op deze clausule. Wordt de hardheidsclausule vaker voor één onderwerp gebruikt dan kan men zich afvragen of het beleid terzake niet aangepast zou moeten worden.

Artikel 4:18 Overgangsrecht

In dit artikel is het overgangsrecht op gemeentelijk niveau geregeld.

5 Jeugdhulp

5.1 Algemene toelichting

Dit hoofdstuk van de verordening geeft uitvoering aan de Jeugdwet. Deze wet maakt onderdeel uit van de bestuurlijke en financiële decentralisatie naar gemeenten van de jeugdzorg, de Jeugd-GGZ, de zorg voor verstandelijk beperkte jeugdigen en de begeleiding en persoonlijke verzorging van jeugdigen. Daarnaast wordt met deze wet een omslag gemaakt van een stelsel gebaseerd op een wettelijk recht op zorg (aanspraak) naar een stelsel op basis van een voorzieningenplicht voor gemeenten (voorziening), op een wijze zoals eerder is gebeurd met de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Het wettelijke recht op jeugdzorg en individuele aanspraken op jeugdzorg worden hierbij vervangen door een voorzieningenplicht waarvan de aard en omvang in beginsel door de gemeente worden bepaald (maatwerk). Het doel van het jeugdzorgstelsel blijft echter onverminderd overeind: jeugdigen en ouders krijgen waar nodig tijdig bij hun situatie passende hulp, met als beoogd doel ervoor te zorgen de eigen kracht van de jeugdige en het zorgend en probleemoplossend vermogen van het gezin te versterken.

De Jeugdwet schrijft in de artikelen 2.9, 2.10 en 2.12 voor dat de gemeenteraad per verordening in ieder geval regels opstelt:

- over de door het college te verlenen individuele voorzieningen en overige (jeugdhulp)voorzieningen;
- met betrekking tot de voorwaarden voor toekenning, de wijze van beoordeling van en de afwegingsfactoren bij een individuele voorziening;
- over de wijze waarop de toegang tot en de toekenning van een individuele voorziening wordt afgestemd met andere voorzieningen op gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen;
- over de wijze waarop de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld;
- voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een individuele voorziening of persoonsgebonden budget, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de Jeugdwet;
- over de wijze waarop ingezetenen worden betrokken bij de uitvoering van de Jeugdwet, en
- ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen of jeugdreclassering, waar het college ten aanzien daarvan de uitvoering van de Jeugdwet door derden laat verrichten. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de toepasselijke arbeidsvoorwaarden.

Artikel 2.9 van de Jeugdwet biedt verder ruimte om met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Jeugdwet andere regels te stellen. Deze verordening maakt hier spaarzaam gebruik van; om een meer compleet beeld te geven van de rechten en plichten van burgers en de gemeente. Daarnaast kan op grond van artikel 8.1.1, vierde lid, bij verordening bepaald worden onder welke voorwaarden de persoon aan wie een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, de jeugdhulp kan betrekken van een persoon die behoort tot zijn sociale netwerk.

Deze verordening kan niet los worden gezien van het beleidsplan, dat de raad op grond van artikel 2.2 van de Jeugdwet eveneens dient vast te stellen. In dit beleidsplan wordt het door het gemeentebestuur te voeren beleid vastgelegd met betrekking tot preventie en jeugdhulp, de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

Toeleiding naar de jeugdhulp

De toeleiding naar de jeugdhulp kan op verschillende manieren plaatsvinden.

Vrij toegankelijk

In de verordening is onderscheid gemaakt tussen overige (vrij-toegankelijke) en individuele (niet vrij-toegankelijke) voorzieningen op het gebied van jeugdhulp (zie artikel 5:1, eerste, respectievelijk tweede lid). Voor een deel van de hulpvragen zal volstaan kunnen worden met een vrij-toegankelijke voorziening. Hier kan de inwoner gebruik van maken zonder dat zij daarvoor een verwijzing of een besluit van de gemeente nodig hebben. De inwoner kan zich voor deze jeugdhulp dus rechtstreeks tot de jeugdhulpaanbieder wenden.

Toegang jeugdhulp via de gemeente

Ook kan een hulpvraag van een inwoner binnenkomen bij de gemeente. De beslissing door de gemeente welke zorg een inwoner precies nodig heeft, komt vervolgens tot stand in overleg met die inwoner. In een gesprek tussen een door de gemeente ingezette deskundige en de inwoner zal gekeken worden wat de inwoner eventueel zelf of met behulp van zijn netwerk kan doen aan het probleem. Als aanvullend daarop een voorziening op het gebied van jeugdhulp nodig is, dan zal eerst gekeken worden of dit een vrij-toegankelijke voorziening is of een niet vrij-toegankelijke voorziening. Is het laatste het geval dan neemt deze deskundige, namens het college, een besluit en verwijst hij de inwoner door naar de jeugdhulpaanbieder die volgens de deskundige de aangewezen is om de betreffende problematiek aan te pakken.

Toegang via de huisarts, de jeugdarts en de medisch specialist

De Jeugdwet regelt daarnaast dat de jeugdhulp toegankelijk is na een verwijzing door de huisarts, de jeugdarts en de medisch specialist. Na een dergelijke verwijzing staat echter nog niet vast welke specifieke behandelvorm van jeugdhulp (dus bijvoorbeeld welke therapie) een inwoner precies nodig heeft. Een inwoner kan op dat moment terecht bij de jeugdhulpaanbieder die de gemeente heeft ingekocht. In de praktijk zal het de jeugdhulpaanbieder zelf zijn die op basis van zijn professionele autonomie na de verwijzing beoordeelt welke voorziening precies nodig is (de behandelvorm), hoe vaak iemand moet komen (de omvang) en hoe lang (de duur). Bij deze beoordeling dient de jeugdhulpaanbieder zich te houden aan de afspraken die hij daarover met de gemeente heeft gemaakt in het kader van de contract- of subsidierelatie. Deze afspraken zien op hoe de gemeente haar regierol kan waar- maken en op de omvang van het pakket. Deze afspraken zullen verder ook ingaan op hoe de artsen en de gemeentelijke toegang goed van elkaar op de hoogte zijn van de doorverwijzing of behandeling van een kind, zodat de integrale benadering rond het kind en het principe van 1 gezin - 1 regisseur - 1 plan, met name bij multiproblematiek, kan worden geborgd en er geen nieuwe ‘verkokering’ zal plaatsvinden, waarbij professionals niet goed van elkaar weten dat zij bij het gezin betrokken zijn. Daarnaast zal de jeugdhulpaanbieder rekening moeten houden met de regels die de gemeente bij verordening heeft gesteld. Deze verordening regelt welk aanbod van de gemeente alleen via verwijzing of met een besluit van de gemeente toegankelijk is (zie artikel 2). Omdat de gemeente verder geen nadrukkelijke rol speelt in bij de toegang via de huisarts, de jeugdarts en de medisch specialist, regelt deze slechts een enkel aspect met betrekking tot het proces (zie artikel 3). Artikel 9 en verder zijn wel van overeenkomstige toepassing.

Toegang via de gecertificeerde instelling, de kinderrechter, het openbaar ministerie en de directeur of de selectiefunctionaris van de justitiële jeugdinrichting

Een andere ingang tot de jeugdhulp is via de gecertificeerde instelling, de kinderrechter (via een kinderbeschermingsmaatregel of een maatregel tot jeugdreclassering), het openbaar ministerie en de directeur of de selectiefunctionaris van de justitiële jeugdinrichting. De gecertificeerde instelling is verplicht om bij de bepaling van de in te zetten jeugdhulp in het kader van een door de rechter opgelegde kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering te overleggen met de gemeente. Uiteraard kan bij dit overleg een kostenafweging plaatsvinden. De gemeente is op haar beurt vervolgens gehouden

de jeugdhulp in te zetten die deze partijen nodig achten ter uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregel of de jeugdreclassering. Deze leveringsplicht van de gemeente vloeit voort uit het feit dat uitspraken van rechters te allen tijde moeten worden uitgevoerd om rechtsgelijkheid en rechtszekerheid te kunnen garanderen. Ook hier geldt dat de gecertificeerde instelling in beginsel gebonden is aan de jeugdhulp die de gemeente heeft ingekocht. Als de kinderrechter een ondertoezichtstelling of gezagsbeëindiging uitspreekt, wijst hij gelijktijdig in de beschikking de gecertificeerde instelling aan die de maatregel gaat uitvoeren. Dit kan de rechter juist omdat de raad voor de kinderbescherming in zijn verzoekschrift een concreet advies geeft over welke gecertificeerde instelling de maatregel zou moeten uitvoeren. De raad voor de kinderbescherming neemt een gecertificeerde instelling in zijn verzoekschrift op die na overleg met de gemeente en gezien de concrete omstandigheden van het geval hiervoor het meest geschikt lijkt. De raad voor de kinderbescherming is verplicht om hierover met de gemeente te overleggen. Deze toegang wordt al in de Jeugdwet zelf geregeld en komt verder dus niet terug in deze verordening.

Toegang via het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK)

Ten slotte vormt ook het AMHK een toegang tot onder andere jeugdhulp. Het AMHK heeft de naam Veilig Thuis gekregen. Veilig Thuis geeft advies over vermoedens en gevallen van huiselijk geweld en kindermishandeling, onderzoekt indien nodig op basis van een melding of er sprake is van kindermishandeling, motiveert zo nodig ouders tot accepteren van jeugdhulp en legt daartoe contacten met de hulpverlening. Deze toegang wordt al in de Jeugdwet zelf geregeld en komt verder dus niet terug in deze verordening.

5.2 Artikelsgewijze toelichting

Artikel 5:1 Begrippen

Het aantal definities van artikel 5:1 is beperkt aangezien de Jeugdwet al een groot aantal definities kent die ook bindend zijn voor deze verordening. Deze wettelijke definities zijn dan ook niet nogmaals opgenomen in de verordening.

Artikel 5:2 Vormen van jeugdhulp

Dit artikel geeft een nadere uitwerking van de verplichte delegatiebepaling van artikel 2.9, onder a, van de wet, waarin is bepaald dat de gemeente bij verordening regels stelt over de door het college te verlenen individuele voorzieningen en overige (jeugdhulp)voorzieningen. Uit de memorie van toelichting op de wet (Kamerstukken II 2012/13, 33 684, nr. 3) komt naar voren dat de burger recht heeft op een duidelijk beeld van het aanbod van voorzieningen binnen de gemeente.

Het begrip 'voorziening' is een lastig te vatten begrip. De wetgever waagt zich dan ook niet aan een definitie, maar geeft wel in de memorie van toelichting aan dat de door de gemeente te treffen voorziening zowel een algemene, vrij toegankelijke voorziening kan zijn als een individuele voorziening. Een individuele voorziening zal vaak betrekking hebben op meer gespecialiseerde zorg. De gemeente bepaalt zelf welke hulp vrij toegankelijk is en welke niet. Voor de niet vrij toegankelijke vormen van ondersteuning zal door de gemeente (artikel 2:1 tot en met artikel 2:10) of door de huisarts, medisch specialist of jeugdarts en de jeugdhulpaanbieder (artikel 5:2) eerst beoordeeld moeten worden of de jeugdige of zijn ouders deze ondersteuning daadwerkelijk nodig hebben.

Voorzieningen in de zin van de Jeugdwet zijn gerelateerd aan de driedelige wettelijke definitie van jeugdhulp (zie de toelichting op artikel 1:1). Een voorziening kan derhalve een breed spectrum van verschillende soorten ondersteuning, hulp en zorg omvatten. Een beschrijving is gewenst omdat de wetgever gemeenten opdraagt ervoor te zorgen dat de burger zich een beeld kan vormen van de voorzieningen in het kader van jeugdhulp.

Artikel 5:3 Toegang jeugdhulp via de huisarts, medisch specialist of jeugdarts

In artikel 2.6, eerste lid, onderdeel g, van de Jeugdwet is geregeld dat, naast de gemeentelijk georganiseerde toegang tot jeugdhulp, ook de directe verwijzingsmogelijkheid door de huisarts, medisch specialist en jeugdarts naar de jeugdhulp blijft bestaan. Dit laatste geldt zowel voor de vrij-toegankelijke (overige) voorzieningen als de niet vrij-toegankelijke (individuele) voorzieningen. Met een

dergelijke verwijzing kan de inwoner rechtstreeks aankloppen bij de jeugdhulpaanbieder. In de praktijk zal het de jeugdhulpaanbieder (bijvoorbeeld de jeugdpsychiater, de gezinswerker of orthopedagoog) zijn die na de verwijzing (stap 1) beoordeelt welke jeugdhulp precies nodig is. Deze bepaalt in overleg met de inwoner daadwerkelijk de concrete inhoud, vorm, omvang en duur van de benodigde jeugdhulp. Deze aanbieder stelt dus feitelijk vast wat naar zijn oordeel de inhoud van de benodigde voorziening dient te zijn en hij zal zijn oordeel mede baseren op de protocollen en richtlijnen die voor een professional de basis van zijn handelen vormen (stap 2). Zie ook de algemene toelichting.

Artikel 5:4 Voorwaarden voor het toekennen van individuele voorzieningen

In dit artikel wordt duidelijk gemaakt welke afwegingsfactoren het college hanteert bij toekenning van individuele voorzieningen. Hierbij is het voor het college van belang de mate van 'eigen kracht' en het al of niet gedeeltelijk gebruik kunnen maken van een overige of andere voorziening, goed te beoordelen.

Artikel 5:4a Afgifte beschikking

Het college legt de toekenning of afwijzing van een individuele beschikking altijd vast in een beschikking, tenzij er sprake is van de situatie in lid 2 van dit artikel. Enkel als de jeugdige of zijn ouders daar om vraagt wordt een beschikking opgesteld als de toegang via een huisarts, medisch specialist of jeugdarts is verlopen. Hiervoor is gekozen om de administratieve lastendruk te verlagen maar de jeugdige en zijn ouders wel de benodigde rechtsbescherming te bieden.

Artikel 5:5 Inhoud beschikking

Indien de inwoner een formele aanvraag bij het college indient (artikel 2:6) of er overeenkomstig artikel 5:2, tweede lid, een beschikking afgegeven wordt, dient het college een schriftelijke beschikking op te stellen, waartegen zij bezwaar en beroep op grond van de AWB kunnen indienen. Uitgangspunt van de wetten is dat de inwoner een voorziening in 'natura' krijgt. Indien gewenst door de jeugdige of zijn ouders bestaat echter de mogelijkheid van het toekennen van een pgb.

Het eerste lid bevestigt de regeling van deze onderwerpen in de Jeugdwet, wet maatschappelijke ondersteuning en de AWB en is hier opgenomen in het belang van burgers om hen in de verordening een zo compleet mogelijk beeld te geven van hun rechten en plichten. De mogelijkheid om bezwaar in te dienen tegen de beschikking en ook de daarop volgende mogelijkheid van beroep bij de rechter is geregeld in de AWB en geldt in beginsel voor alle beschikkingen. Indien een inwoner in bezwaar en beroep wil gaan, hebben zij op grond van de AWB het recht op het indienen van een aanvraag, waarmee een voor bezwaar en beroep vatbaar besluit kan worden uitgelokt. Ook de weigering, of het te lang uitblijven van een beschikking, geeft de burger op grond van de AWB de ingang van bezwaar en beroep.

~~In de beschikking wordt alleen ter informatie opgenomen dat een ouderbijdrage is verschuldigd (vierde lid). De vaststelling en inning geschiedt door het bestuursorgaan dat namens de gemeente met de inning is belast.~~

Artikel 5:6 Regels voor persoonsgebonden budget

Bij nota van wijziging (Kamerstukken II 2013/14 33 684, nr. 11, artikel MM) is de regeling in artikel 8.1.1 van de wet voor het pgb aangepast ("gestandaardiseerd") aan de verwante regelgeving met betrekking tot de maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015). In deze regeling stond dat een pgb slechts wordt verstrekt indien aan de in het derde lid gestelde voorwaarden is voldaan. Bij amendement Bergkamp/Voortman (Kamerstukken II 2013/14 33 684, nr. 109) is het woord 'slechts' geschrapt omdat dit een onnodige en overbodige inperking van het recht op een pgb leek te suggereren. Bij amendement Bisschop en Voortman (Kamerstukken II 2013/14 33 684, nr. 100) is het vijfde lid zo aangepast dat duidelijk is geworden dat inwoners zelf kunnen bijbetalen wanneer het tarief van de door hen gewenste aanbieder duurder is dan de in de betreffende situatie goedkoopst passende door het college te bieden individuele voorziening in natura. Het college kan het pgb slechts weigeren voor dat gedeelte dat duurder is dan deze door het college te bieden individuele voorziening in natura.

In het eerste lid is een verwijzing opgenomen naar het centrale pgb-artikel (8.1.1) van de wet. Dit lid is opgenomen teneinde in de verordening een compleet beeld van rechten en plichten van de inwoner te geven. In het eerste lid is verankerd dat het college op grond van artikel 8.1.1 van de Jeugdwet een pgb kan verstrekken. Als aan alle wettelijke voorwaarden daartoe is voldaan, kan zelfs van een verplichting van het college worden gesproken. Voor gemeenten is onder meer van belang dat een pgb slechts wordt verstrekt indien de inwoner gemotiveerd kan aantonen dat de individuele voorziening die door een aanbieder wordt geleverd, niet passend is (zie artikel 8.1.1, derde lid, onder b).

Het tweede tot en met vierde lid berusten op artikel 2.9, onder c, van de Jeugdwet. In deze wetsbepaling staat dat in de verordening in ieder geval wordt bepaald op welke wijze de hoogte van een pgb wordt vastgesteld.

In artikel 8.1.1, vijfde lid, onderdeel a, van de Jeugdwet is bepaald dat het college een pgb kan weigeren voor zover de kosten van het betrekken van de hulp van derden hoger zijn dan de kosten van de individuele voorziening. Zo wordt voorkomen dat inkoopvoordelen zouden wegvallen als te veel personen zelf ondersteuning willen inkopen met een pgb. Een pgb is gemiddeld genomen ook goedkoper dan zorg in natura omdat er minder overheadkosten hoeven te worden meegerekend. De maximale hoogte van een pgb is in de verordening begrensd op de kostprijs van de in de betreffende situatie goedkoopst passende door het college ingekochte individuele voorziening in natura.

Artikel 5:7 Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

Deze bepaling is een uitwerking van de bij nota van wijziging (Kamerstukken II 2013/14 33 684, nr. 11, artikel D) ingevoegde verplichte delegatiebepaling van artikel 2.9, onder d, van de Jeugdwet, waarbij is bepaald dat de gemeente bij verordening regels stelt voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een individuele voorziening, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet. Ook deze bepaling beoogt het standaardiseren met de regelgeving met betrekking tot de aan elkaar verwante beleidsterreinen van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Zie ook de toelichting onder artikel 10.

In de toelichting op de nota van wijziging is voorts vermeld dat het tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid behoort misbruik van de geboden voorzieningen te voorkomen en, waar nodig, op te treden tegen onterecht gebruik van individuele voorzieningen of persoonsgebonden budgetten. Een zorgvuldig gebruik van collectieve middelen is wezenlijk voor het draagvlak daarvan. De artikelen 8.1.2 tot en met 8.1.4 (oorspronkelijk genummerd: 8.1.1a tot en met 8.1.1c) zijn eveneens bij nota van wijziging en ter standaardisering van de regelgeving aan het wetsvoorstel toegevoegd. Het eerste lid berust mede op artikel 8.1.2, eerste lid, van de wet. Ook de overige onderdelen van artikel 8.1.2 en artikel 8.1.3 en 8.1.4 geven handen en voeten aan de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik en zijn opgenomen in deze verordening. De wettekst van de artikelen 8.1.2 tot en met 8.1.4 is veelal beperkt tot de pgb. Waar mogelijk en zinvol, is dit ter uitwerking van de delegatiebepaling in artikel 2.9, onder d, van de Jeugdwet, in de verordening uitgebreid tot de individuele voorziening in natura. Hiervoor kan ook steun gevonden worden in de tekst van de toelichting op artikel 8.1.2, waarbij is vermeld dat de in het eerste lid geregelde inlichtingenverplichting als uitgangspunt heeft dat van de inwoner aan wie een individuele voorziening of een daaraan gekoppeld pgb is verstrekt, verlangd kan worden dat hij voldoende gegevens en inlichtingen verstrekt om het college in staat te stellen te beoordelen of het beroep op die individuele voorziening of het daaraan gekoppelde pgb terecht is gedaan. Indien het de inwoner redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat er feiten en omstandigheden, of daarin opgetreden wijzigingen, zijn die van invloed kunnen zijn op de toekenning van de individuele voorziening of het daaraan gekoppelde pgb, dient hij dit onverwijld aan het college te melden. Verstrekt hij niet onverwijld uit eigen beweging of op verzoek van het college alle gevraagde inlichtingen en bewijsstukken, dan heeft dat gevolgen voor de toekenning van de voorziening of het daaraan gekoppelde pgb. Het college kan niet alleen bij een aanvraag, maar ook in andere stadia concrete informatie en bewijsstukken van de belanghebbende vragen. Het tweede lid is geënt op artikel 8.1.4 van de wet. Ook hier is de tot de pgb beperkte reikwijdte van artikel 8.1.4 van de wet op grond van het bepaalde in artikel 2.9, onder d, van de wet uitgebreid tot de individuele voorziening in natura.

Artikel 5:8 Verhouding prijs en kwaliteit aanbieders jeugdhulp en uitvoerders kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering

Het college kan de uitvoering van de Jeugdwet, met uitzondering van de vaststelling van de rechten en plichten van de inwoner, door aanbieders laten verrichten (artikel 2.11, eerste lid, van de Jeugdwet). Met het oog op gevallen waarin dit ten aanzien van jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen of jeugdreclassering gebeurt, moeten bij verordening regels worden gesteld ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van jeugdhulp of de uitvoering van een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan (artikel 2.12 va

de Jeugdwet). Daarbij dient in ieder rekening gehouden te worden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de toepasselijke arbeidsvoorwaarden.

Om te voorkomen dat er alleen gekeken wordt naar de laagste prijs voor de uitvoering worden in dit artikel een aantal andere aspecten genoemd waarmee het college bij het vaststellen van tarieven (naast de prijs) rekening dient te houden. Hiermee wordt bereikt dat er een beter beeld ontstaat van reële kostprijs voor de activiteiten die zij door aanbieders willen laten uitvoeren. Uitgangspunt is dat de aanbieder kundig personeel inzet tegen de arbeidsvoorwaarden die passen bij de vereiste vaardigheden. Hiervoor is ten minste een beeld nodig van de vereiste activiteiten en de arbeidsvoorwaarden die daarbij horen. Dit biedt een waarborg voor werknemers dat hun werkzaamheden aansluiten bij de daarvoor geldende arbeidsvoorwaarden.

Artikel 5:9 Vertrouwenspersoon

In artikel 2.6, eerste lid, onder f, van de wet is bepaald dat het college ervoor verantwoordelijk is dat jeugdigen, hun ouders of pleegouders een beroep kunnen doen op een vertrouwenspersoon. Met de vertrouwenspersoon wordt een functionaris bedoeld zoals deze nu al werkzaam is binnen de jeugdzorg. Onafhankelijkheid, beschikbaarheid en toegankelijkheid zijn belangrijke factoren (wettelijke vereisten) voor een goede invulling van deze functie. De vertrouwenspersoon wordt landelijk geregeld. Gemeenten hebben er gezamenlijk voor gekozen dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten dit namens alle gemeenten inkoopt bij het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ), een stichting die voorheen ook het vertrouwenswerk voor de jeugdzorg uitvoerde.

De wet adresseert het college rechtstreeks en vraagt niet om hierover bij verordening een regeling op te stellen. De bepaling uit de wet is toch in de verordening opgenomen vanwege het in het belang om in de verordening een compleet overzicht van rechten en plichten van jeugdigen en ouders te geven. Bij algemene maatregel van bestuur (het Uitvoeringsbesluit Jeugdwet) zal een nadere uitwerking worden gegeven van de taken en bevoegdheden van de vertrouwenspersoon.

Artikel 5:10 Klachtregeling

In de regel zal eerst de aanbieder worden aangesproken bij klachten over de wijze van behandeling. De klachtmogelijkheid tegenover de aanbieder is geregeld in artikel 4.2.1 e.v. van de wet. Pas wanneer dit klachtrecht niet bevredigend is, of niet logisch, bijvoorbeeld bij gedragingen van gemeenteamtbanen, dan komt de gemeentelijke klachtmogelijkheid in zicht.

Artikel 5:11 Betrekken van ingezetenen bij het beleid

In dit artikel zijn bepalingen opgenomen over medezeggenschap bij de gemeente. De mogelijkheid tot inspraak en medezeggenschap tegenover de aanbieder is al geregeld in artikel 4.2.4 e.v. van de wet. Regeling van medezeggenschap is verplicht op grond van artikel 2.10 van de wet in samenhang met artikel 2.1.3, derde lid, van de Wmo 2015. In artikel 2.10 (in de redactie van de Nota van wijziging op het wetsvoorstel Wmo 2015 van 12 maart 2014, kamerstukken II 22841, nr. 35) worden de artikelen 2.1.3, derde lid, en 2.5.1 (jaarlijks cliëntervaringsonderzoek) van de Wmo 2015 van overeenkomstige toepassing verklaard. Ingevolge artikel 2.1.3, derde lid, van de Wmo 2015 dient bij verordening te worden bepaald op welke wijze ingezetenen worden betrokken bij de uitvoering van deze wet.

In het eerste lid is verwezen naar de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet vastgestelde inspraakverordening. Op deze manier wordt gewaarborgd dat eenzelfde inspraakprocedure geldt voor het jeugdhulpbeleid als op andere terreinen. De inspraak geldt voor alle inwoners. Dit is uitdrukkelijk de bedoeling van de wetgever, omdat iedereen op enig moment aangewezen kan raken op ondersteuning. Met het vierde lid wordt het aan het college overgelaten om de exacte invulling van de medezeggenschap vorm te geven.

Artikel 5:12 Hardheidsclausule

Dit artikel biedt het college de mogelijkheid om in bijzondere gevallen die niet voorzien zijn af te kunnen wijken van de bepalingen in de verordening indien toepassing daarvan tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

6 Werk, re-integratie en tegenprestatie

6.1 Werk en re-integratie

Algemeen

Er is gekozen voor een algemeen, globaal onderdeel over re-integratie. Dit heeft te maken met de aard van de opdracht die de raad heeft gekregen, te weten het bij verordening regels stellen waarin het beleid van de gemeente ten aanzien van haar re-integratietaak wordt neergelegd. Hieruit moet onder andere aandacht blijken voor de in de Participatiewet onderscheiden doelgroepen en de daarbinnen te onderscheiden subgroepen. Dit leent zich niet tot het formuleren van gedetailleerde regels die op iedere situatie van toepassing zijn. Immers, re-integratie is maatwerk. Het is helemaal afhankelijk van iemands mogelijkheden en beperkingen wat in het concrete geval een passend re-integratietraject is. Daarom wordt aan het college de bevoegdheid gegeven om op een aantal punten eigen afwegingen te maken. Artikel 10 van de Participatiewet bepaalt dat personen uit de doelgroep aanspraak hebben op ondersteuning bij de arbeidsinschakeling en de door het college noodzakelijk geachte voorziening binnen de kaders van de re-integratieverordening. Daarom is ervoor gekozen in dit onderdeel de voorzieningen vast te leggen die het college in ieder geval kan aanbieden.

Met betrekking tot de volgende voorzieningen is de gemeenteraad verplicht om regels op te nemen:

- scholing of opleiding, bedoeld in artikel 10a, vijfde lid, van de Participatiewet (artikelen 8a, eerste lid, onderdeel c, en tweede lid, onderdeel c, van de Participatiewet);
- de premie, bedoeld in artikel 10a, zesde lid, Participatiewet (artikelen 8a, eerste lid, sub d, en tweede lid, sub c, van de Participatiewet);
- participatievoorziening beschut werk, bedoeld in artikel 10b van de Participatiewet (artikelen 8a, eerste lid, sub e, en 10b, vierde lid, van de Participatiewet), en
- no-riskpolis (artikel 8a, tweede lid, sub b, van de Participatiewet).

Artikelsgewijze toelichting

Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven worden hieronder behandeld.

Artikel 6:1 Begrippen

Begrippen die al zijn omschreven in de Participatiewet, Algemene wet bestuursrecht of de Gemeentewet worden niet afzonderlijk gedefinieerd in deze verordening. Deze zijn vanzelfsprekend van toepassing op deze verordening.

Doelgroep

De doelgroep wordt gevormd door personen zoals bedoeld in artikel 7, eerste lid, sub a, van de Participatiewet. Het betreft personen:

- die algemene bijstand ontvangen;
- als bedoeld in artikel 34a, vijfde lid onderdelen b en c, van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (hierna: WIA), artikel 35, vierde lid, sub b en c, van de WIA en artikel 36, derde lid, sub b en c, van de WIA tot het moment dat het inkomen uit arbeid in dienstbetrekking gedurende twee aaneengesloten jaren ten minste het minimumloon bedraagt en ten behoeve van die persoon in die twee jaren geen loonkostensubsidie als bedoeld in artikel 10d van de Participatiewet is verleend;
- als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de Participatiewet;
- met een nabestaanden- of wezenuitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet (hierna: ANW);
- met een uitkering ingevolge de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (hierna: IOAW);
- met een uitkering ingevolge de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte

- gewezen zelfstandigen (hierna: IOAZ);
- zonder uitkering; en
- die voor de arbeidsinschakeling zijn aangewezen op een door het college aangeboden voorziening.

Korte afstand tot de arbeidsmarkt

Onder een korte afstand tot de arbeidsmarkt wordt verstaan dat een persoon redelijkerwijs binnen een half jaar geschikt is voor deelname aan de arbeidsmarkt. Zie verder de toelichting bij artikel 7:2 van deze verordening.

Grote afstand tot de arbeidsmarkt

Onder een grote afstand tot de arbeidsmarkt wordt verstaan dat een persoon redelijkerwijs niet binnen een half jaar geschikt is voor deelname aan de arbeidsmarkt. Zie verder de toelichting bij artikel 6:2 van deze verordening.

Artikel 6:2 Evenwichtige verdeling en financiering

Op grond van artikel 8a, tweede lid, sub a, van de Participatiewet moet de gemeenteraad in de verordening de verdeling van de voorzieningen over personen opnemen, waarbij rekening wordt gehouden met de omstandigheden en de functionele beperkingen van die personen. Hierin ligt besloten dat de gemeenteraad ook rekening houdt met de omstandigheden en functionele beperkingen van personen met een handicap. Daarbij streeft het college ernaar om de voorzieningen zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de specifieke ondersteuningsbehoefte van de klant. Dus niet de gebruikelijke effecten van de voorzieningen staan centraal, maar de manier waarop een individuele inwoner de beoogde doelen kan bereiken met een bepaalde voorziening. Sommige voorzieningen kunnen dus zowel ingezet worden voor mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, als voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld 6:5 en 6:12). Dit is in overeenstemming met het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. De doelstelling van dit verdrag is het bevorderen, beschermen en waarborgen van het volledige genot door alle personen met een handicap van alle mensenrechten en fundamentele vrijheden op voet van gelijkheid en het bevorderen van de eerbiediging van hun inherente waardigheid. In dit artikel is aan het voorgaande uitvoering gegeven.

Grote afstand tot arbeidsmarkt

Het college biedt voorzieningen als bedoeld in de artikelen 6:5 (werkstages), 6:6 (sociale activering), 6:8 (scholing), 6:9 (participatieplaats), 6:11 (ondersteuning bij leer-werktraject) en 6:12 (persoonlijke ondersteuning) aan personen aan die behoren tot de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De doelgroep is gedefinieerd in artikel 6:1.

Korte afstand tot arbeidsmarkt

Het college biedt de voorzieningen zoals bedoeld in artikelen 6:5 (werkstages), 6:7 (detacheringsbaan) en 6:12 (persoonlijke ondersteuning) aan, aan personen die behoren tot de doelgroep met een korte afstand tot de arbeidsmarkt. De doelgroep is gedefinieerd in artikel 6:1.

Overige voorzieningen

Voor de overige klanten die niet eenduidig in te delen zijn in 'korte' of 'grote afstand tot de arbeidsmarkt' volgt al uit de doelgroepomschrijving van de voorzieningen aan wie het college deze voorzieningen kan aanbieden. Het gaat om: beschut werk (artikel 6:10), ondersteuning bij leer-werktrajecten (artikel 6:11), persoonlijke ondersteuning (artikel 6:12), no-riskpolis (artikel 6:13), loonkostensubsidie (artikel 6:14) en uitstroomprijzen (artikel 6:15).

Rekening houden met omstandigheden en beperkingen

Het college moet bij de inzet van de voorzieningen rekening houden met de omstandigheden en functionele beperkingen van een persoon. In artikel 6:2, derde lid, is opgenomen waarmee het college in ieder geval rekening moet houden.

Verslag doeltreffendheid

Het college zendt elke vier jaar een verslag over de doeltreffendheid van het re-integratiebeleid. Dit verslag moet het oordeel van de **ASD** bevatten. Dit is geregeld in artikel 6:2, vierde lid.

Artikel 6:3 Budget- en subsidieplafonds

Het college kan, om de financiële risico's te beheersen, een verdeling maken van de middelen over de verschillende voorzieningen. Het uitgeput zijn van begrotingsposten kan echter nooit een reden zijn om aanvragen voor voorzieningen te weigeren. Om dat wel mogelijk te maken kan de gemeenteraad bij verordening budget- en subsidieplafonds instellen. Per voorziening wordt dan een plafond ingebouwd; dit laat de mogelijkheid open dat een andere voorziening wordt aangeboden. In dit artikel geeft de gemeenteraad het college de bevoegdheid om plafonds in te stellen. Een mogelijkheid is dat bij de vaststelling van de plafonds wordt verwezen naar de bijdragen die bijvoorbeeld in de begroting voor de verschillende voorzieningen worden gereserveerd. Een budgetplafond geldt voor de uitgaven die het college doet in het kader van voorzieningen. Een subsidieplafond geldt voor voorzieningen die subsidies inhouden. Een subsidieplafond dient wel bekendgemaakt te worden vóór de periode waarvoor deze geldt (art. 4:27, eerste lid, Awb).

Artikel 6:4 Algemene bepalingen over voorzieningen

De Participatiewet schrijft niet uitputtend voor welke voorzieningen het college aan moet bieden. Het enige criterium is dat de voorziening gericht moet zijn op de arbeidsinschakeling en moet bijdragen aan het (op termijn) mogelijk maken van reguliere arbeid door een persoon. Al naar gelang de afstand van een persoon tot de arbeidsmarkt kan een voorziening gericht zijn op bijvoorbeeld sociale activering en het voorkomen van een isolement (zoals het doen van vrijwilligerswerk met behoud van uitkering), het leren van vaardigheden of kennis, of het opdoen van werkervaring (bijvoorbeeld via gesubsidieerd werk). Ook is het mogelijk dat een gemeente in individuele gevallen een persoonsgebonden re-integratiebudget ter beschikking stelt.

Beëindigingsgronden

Het tweede lid geeft aan dat het college een voorziening kan beëindigen en in welke gevallen het dat kan doen. Onder beëindigen wordt hierbij ook verstaan het stopzetten van de subsidie aan een werkgever of het opzeggen van de arbeidsovereenkomst bij een detacheringsbaan. Bij deze laatste wijze van beëindigen dienen vanzelfsprekend de toepasselijke bepalingen uit het arbeidsrecht en de eventueel aanwezige rechtspositieregeling in acht te worden genomen.

Het college kan een voorziening beëindigen in de gevallen zoals opgenomen in artikel 6:4, tweede lid, van deze verordening. Een voorziening wordt bijvoorbeeld beëindigd als een persoon algemeen geaccepteerde arbeid aanvaardt. Voor de persoon zoals bedoeld in artikel 7, eerste lid, sub a onder 2, van de Participatiewet wordt op dit punt een uitzondering gemaakt. Het gaat om de persoon zoals bedoeld in artikel 34a, vijfde lid, sub b en c, 35, vierde lid, sub b en c en 36, derde lid, sub b en c, van de WIA. Voor deze doelgroep geldt dat het college ondersteuning bij de arbeidsinschakeling moet bieden gedurende twee aaneengesloten jaren ten minste het minimumloon bedraagt en ten behoeve van die persoon in die twee jaren geen loonkostensubsidie is verstrekt.

De Participatiewet voorziet niet in een terugvorderingsgrond van re-integratiekosten die onnodig zijn gemaakt. Noch van een bijstandsgerechtigde, noch van een niet bijstandsgerechtigde kunnen die kosten worden teruggevorderd.¹ Terugvordering dient te geschieden op grond van het Burgerlijk Wetboek.

¹ Rechtbank Arnhem 14-09-2006, nr. AWB 06/999, ECLI:NL:RBARN:2006:AZ3540

Artikel 6:5 Werkstage

Een werkstage onderscheidt zich van een gewone arbeidsovereenkomst. Bij een beoordeling of er al dan niet sprake is van een arbeidsovereenkomst toetst de rechter aan de drie criteria voor het bestaan van een arbeidsovereenkomst: persoonlijk verrichten van arbeid, loon en gezagsverhouding. Daarbij wordt gekeken naar een aantal aspecten zoals de bedoeling van de partijen en wat al dan niet schriftelijk is overeengekomen. De rechter besteedt vooral aandacht aan de feitelijke invulling van de overeenkomst.

Werkstage is gericht op uitbreiden kennis en ervaring

De Hoge Raad heeft bepaald dat er bij werkstages weliswaar sprake is van het persoonlijk verrichten van arbeid, maar dat dit overwegend gericht is op het uitbreiden van de kennis en ervaring van de werknemer. Daarnaast is bij een werkstage in de regel geen sprake van beloning. Terughoudend zijn met het verstrekken van een gerichte stagevergoeding ligt daarom voor de hand. Er kan wel een onkostenvergoeding worden gegeven, mits er daadwerkelijk sprake is van een vergoeding van gemaakte kosten.

Doelgroep aanbieden werkstage

Het college kan een persoon die behoort tot de doelgroep een werkstage aanbieden voor zover hij een afstand tot de arbeidsmarkt heeft. Dit kan een korte of grote afstand zijn tot de arbeidsmarkt.

Doel van de werkstage

Het tweede lid geeft nog eens specifiek aan wat het doel is van de werkstage, om het verschil met een normale arbeidsverhouding aan te geven. Dit is vooral van belang om te voorkomen dat een persoon claimt dat sprake is van een arbeidsovereenkomst en bij de rechter loonbetaling afdwingt. De werkstage kan twee doelen hebben. Op de eerste plaats kan het gaan om het opdoen van specifieke werkervaring. Dit is vergelijkbaar met de zogenaamde 'snuffelstage', waarbij een persoon de gelegenheid krijgt om te bezien of het soort werk als passend kan worden beschouwd. Op de tweede plaats kan het gaan om het leren werken in een arbeidsrelatie. In de werkstage kan een persoon wennen aan aspecten als gezag, op tijd komen, werkritme en samenwerken met collega's.

Geen verdringing

In het derde lid is bepaald dat de werkstage uitsluitend wordt verstrekt als er geen verdringing van de arbeidsmarkt plaatsvindt. Het opvullen van een vacature is alleen toegestaan als de vacature niet is ontstaan door afvloeiing, maar door ontslag op grond van een van de volgende redenen:

- eigen initiatief van de werknemer;
- handicap;
- ouderdomspensioen;
- vermindering van werktijd op initiatief van de werknemer, of
- gewettigd ontslag om dringende redenen.

Opstellen schriftelijke overeenkomst

In het vierde is bepaald dat voor de werkstage een schriftelijke overeenkomst wordt opgesteld. Hierin kan expliciet het doel van de stage worden opgenomen, evenals de wijze van begeleiding. Door deze schriftelijke overeenkomst kan nog eens worden gewaarborgd dat het bij een werkstage niet gaat om een reguliere arbeidsverhouding.

Artikel 6:6 Sociale activering

Volgens de Participatiewet dient ook sociale activering uiteindelijk gericht te zijn op arbeidsinschakeling. Voor bepaalde doelgroepen is arbeidsinschakeling echter een te hoog gegrepen doel. Voor deze personen staat dan ook niet re-integratie, maar participatie voorop.

Begrip sociale activering

Onder 'sociale activering' wordt verstaan: het verrichten van onbeloonde maatschappelijk zinvolle activiteiten gericht op arbeidsinschakeling of, als arbeidsinschakeling nog niet mogelijk is, op

zelfstandige maatschappelijke participatie (artikel 6, eerste lid, onderdeel c, Participatiewet). Bij activiteiten in het kader van sociale activering kan worden gedacht aan het zelfstandig, zonder externe begeleiding, verrichten van vrijwilligerswerk of deelnemen aan activiteiten in de wijk of buurt.²

Doelgroep sociale activering

Het college kan aan een persoon die behoort tot de doelgroep activiteiten aanbieden in het kader van sociale activering voor zover de mogelijkheid bestaat dat hij op enig moment algemeen geaccepteerde arbeid kan verkrijgen waarbij geen gebruik wordt gemaakt van een voorziening (artikel 6:6, eerste lid).

Voor de verplichting op grond van artikel 9, eerste lid, onderdeel b, van de Participatiewet gebruik te maken van een voorziening gericht op sociale activering is vereist dat de mogelijkheid bestaat dat een persoon op enig moment algemeen geaccepteerde arbeid kan verkrijgen waarbij geen gebruik wordt gemaakt van een voorziening. Bestaat die mogelijkheid niet, dan kan een persoon niet worden verplicht gebruik te maken van een dergelijke voorziening. Sociale activering heeft tot doel personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt terug te leiden naar de arbeidsmarkt, of als dit nog niet mogelijk is, als tussendoel te bevorderen dat personen zelfstandig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Hieruit volgt dat als het einddoel, arbeidsinschakeling, niet kan worden bereikt, er geen grond is die persoon te verplichten om gebruik te maken van een voorziening gericht op sociale activering.³

College stemt duur activiteiten af op de persoon

Het tweede lid geeft het college de mogelijkheid om de duur van activiteiten in het kader van sociale activering nader te bepalen. Het college moet de duur afstemmen op de mogelijkheden en capaciteiten van een persoon. Gezien de mogelijk sterk verschillende behoeften op dit gebied, zal een al te rigide termijn moeilijk zijn.

Geen verdringing

Zie wat hierover is opgemerkt in de toelichting bij artikel 6:5 van deze verordening.

Artikel 6:7 Detacheringsbaan

De Participatiewet biedt de mogelijkheid personen uit de doelgroep een dienstverband aan te bieden om op detacheringsbasis werkervaring op te doen. In de verordening zijn de randvoorwaarden vastgelegd waarbinnen de banen vormgegeven worden.

Het eerste lid biedt de mogelijkheid tot het aangaan van het dienstverband. Het college zorgt ervoor dat een persoon een dienstverband krijgt aangeboden door een derde, de werkgever. Die derde kan bijvoorbeeld een detacheringsbureau zijn. In het tweede lid wordt bepaald dat het gaat om detachering. Daarbij worden op twee vlakken afspraken gemaakt. Ten eerste tussen het inlenende bedrijf en de werkgever. Hierin worden zaken geregeld als de verhouding tot de werkgever, de hoogte van de inleenvergoeding en de wijze waarop de begeleiding wordt vormgegeven. In de overeenkomst tussen werknemer en inlener worden afspraken gemaakt over werktijden, verlof en de inhoud van het werk.

Geen verdringing

Zie wat hierover is opgemerkt in de toelichting bij artikel 6:5 van deze verordening.

Artikel 6:8 Scholing en training

Startkwalificatie

Onder startkwalificatie wordt verstaan een havo of VWO-diploma of een diploma van het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), niveau twee. Scholing kan worden aangeboden aan personen met of zonder een

² Kamerstukken II 2002/03 28870, nr. 3, blz. 35.

³ CRvB 24-04-2012, nr. 11/2062 WWB, ECLI:NL:CRVB:2012:BW4400.

dergelijke startkwalificatie. Vooral voor personen zonder startkwalificatie kan scholing noodzakelijk zijn voor de re-integratie.

Jongeren

Personen jonger dan 27 jaar die nog mogelijkheden hebben binnen het uit 's Rijks kas bekostigde onderwijs kunnen sinds 1 juli 2012 geen voorziening ontvangen die hen ondersteunt bij de arbeidsinschakeling (artikel 7, derde lid, onderdeel a, van de Participatiewet).

Scholing in combinatie met participatieplaats

Wanneer een persoon die in aanmerking is gebracht voor een participatieplaats niet over een startkwalificatie beschikt, dient het college aan deze persoon scholing of opleiding aan te bieden. Dit geldt vanaf zes maanden na aanvang van de werkzaamheden op de participatieplaats. De scholing of opleiding moet zijn gericht zijn vergroting van de kansen op de arbeidsmarkt. Het college hoeft aan een persoon alleen geen scholing of opleiding aan te bieden als dergelijke scholing of opleiding naar zijn oordeel de krachten of bekwaamheden van de persoon te boven gaan of als naar zijn oordeel scholing of opleiding niet bijdraagt aan vergroting van de kans op inschakeling in het arbeidsproces van de persoon. Dit volgt uit artikel 10a, vijfde lid, van de Participatiewet.

Zie artikel 6:9 van deze verordening over de voorziening participatieplaatsen.

Artikel 6:9 Participatieplaats

Een participatieplaats is bedoeld voor personen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Voor personen jonger dan 27 jaar is ondersteuning in de vorm van een participatieplaats niet mogelijk (artikel 7, achtste lid, van de Participatiewet). Het college kan dan ook enkel aan personen van 27 jaar of ouder met recht op algemene bijstand een participatieplaats aanbieden.

Additionele werkzaamheden

Op een participatieplaats worden additionele werkzaamheden verricht. Niet de te verrichten werkzaamheden staan centraal maar het leren werken of het (opnieuw) wennen aan werken. Aspecten als omgaan met gezag, op tijd komen, werkritme en samenwerking met collega's zijn allemaal zaken waaraan in een participatieplaats gewerkt kan worden. Ook kan hiermee worden beoordeeld of het werkterrein past bij de capaciteiten van de uitkeringsgerechtigde, zodat een persoon bijvoorbeeld een opleiding op het betreffende terrein kan gaan volgen en daarmee voor zichzelf een duurzaam perspectief op arbeid kan realiseren. De duur van de participatieplaats is wettelijk beperkt tot maximaal vier jaar (artikel 10a van de Participatiewet). Na negen maanden wordt beoordeeld door het college of de participatieplaats de kans op arbeidsinschakeling heeft vergroot (artikel 10a, achtste lid, van de Participatiewet). Zo niet dan wordt de participatieplaats beëindigd. Uiterlijk 24 maanden na aanvang van de participatieplaats wordt opnieuw beoordeeld of de participatieplaats wordt voortgezet. Als de gemeente concludeert dat voortzetting van de participatieplaats met het oog op in de persoon gelegen factoren aanmerkelijk bijdraagt tot de arbeidsinschakeling, dan kan de participatieplaats nog één jaar verlengd worden. Echter in dat geval dient een andere werkomgeving geboden te worden (artikel 10a, negende lid, van de Participatiewet). Na 36 maanden vindt opnieuw een dergelijke beoordeling plaats (artikel 10a, tiende lid, van de Participatiewet).

Premie

De persoon die werkzaamheden verricht op een participatieplaats heeft recht op een premie voor het eerst na zes maanden en vervolgens iedere zes maanden na aanvang van de additionele werkzaamheden (artikel 10a, zesde lid, van de Participatiewet). Voorwaarde is dat de persoon naar het oordeel van het college voldoende heeft meegewerkt aan het vergroten van zijn kansen op de arbeidsmarkt. De hoogte van de premie moet in de verordening vastgelegd worden (artikel 8a, eerste lid, onderdeel d, van de Participatiewet). De premie wordt niet met de uitkering verrekend op grond van artikel 31, tweede lid, onderdeel j, van de Participatiewet. In verband hiermee is de hoogte van de premie begrensd door het in

de vrijlatingsbepaling genoemde bedrag. Daarnaast moet bij het bepalen van de hoogte van de premie ook de risico's van de armoedeval worden betrokken.⁴ Er is gekozen voor een premie van telkens € 100,- per zes maanden.

Artikel 6:10 Participatievoorziening beschut werk

Het college kan de voorziening beschut werk aanbieden aan een persoon uit de doelgroep die door een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding en van op- en aanpassingen van de werkplek nodig heeft dat niet van een reguliere werkgever redelijkerwijs niet kan worden verwacht dat hij deze in dienst neemt (eerste lid).

Stap 1: voorselectie

Ten behoeve van de participatievoorziening beschut werk voert de gemeente een voorselectie uit. Tijdens de voorselectie bepaalt het college welke mensen in aanmerking kunnen komen voor beschut werk, en op welk moment. In de verordening moet vastgelegd worden hoe zij deze voorselectie uitvoeren.⁵ Daarom is in het tweede lid bepaald dat het college uitsluitend personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt selecteert voor de beoordeling of zij uitsluitend in een beschutte omgeving mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben. Voor dit criterium is gekozen omdat personen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt veelal niet uitsluitend in een beschutte omgeving mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben. Onder de personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is het aannemelijk dat daartoe personen behoren die uitsluitend in een beschutte omgeving kunnen werken.

Het college kan ambtshalve vaststellen of een persoon uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft (artikel 10b, eerste lid, van de Participatiewet). Hiervoor is dus geen aanvraag van een persoon nodig. Het college maakt uit de personen uit de doelgroep een voorselectie. Het college moet bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen advies inwinnen voor de beoordeling of de geselecteerde personen uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben.

Stap 2: advies Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen

Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen adviseert het college met betrekking tot het oordeel of een persoon tot de doelgroep beschut werk behoort. Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen voert op basis van landelijke criteria een beoordeling uit (artikel 10b, tweede lid, van de Participatiewet).

Stap 3: besluit gemeente

Op basis van het advies van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen beslist de gemeente of iemand tot de doelgroep 'beschut werk' behoort. Alleen als sprake is van een onzorgvuldige toestand-koming van het advies van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, kan de gemeente besluiten het advies niet te volgen.⁶

Stap 4: dienstbetrekking 'beschut werk'

Nadat is vastgesteld dat iemand tot de doelgroep 'beschut werk' behoort, zorgt de gemeente ervoor dat deze persoon in een dienstbetrekking onder beschutte omstandigheden aan de slag gaat (artikel 10b, derde lid, van de Participatiewet). Het kan dan gaan om een privaatrechtelijke of een publiekrechtelijke dienstbetrekking (artikel 6, eerste lid, onderdeel f, van de Participatiewet). Hoe de dienstbetrekking wordt georganiseerd, behoort tot de beleidsvrijheid van gemeenten. Een dienstbetrekking kan bijvoorbeeld worden georganiseerd via een gemeentelijke dienst, NV, BV of stichting. Ook kunnen

⁴ Kamerstukken II 2007/08 31 577, nr. 3, blz. 12.

⁵ Kamerstukken II 2013/14, 33 161, nr. 113, blz. 3.

⁶ Kamerstukken II 2013/14, 33 161, nr. 113.

personen (via detachering) in een beschutte omgeving bij reguliere werkgevers werken.⁷

Naast het bepalen van wie in aanmerking kan komen voor beschut zijn in deze verordening vastgelegd welke voorzieningen voor arbeidsinschakeling ingezet worden om deze dienstbetrekking mogelijk te maken (derde lid). Tevens is in deze verordening vastgelegd op welke wijze de gemeente de omvang van het aanbod van beschut werk, het aantal beschikbare plekken, vaststelt. Gemeenten kunnen het werk zelf organiseren via bijvoorbeeld een aan de gemeente gelieerd bedrijf zoals een SW-bedrijf. Ook kunnen zij afspraken maken met andere reguliere werkgevers over de voorwaarden waarop zij deze mensen een dergelijke dienstbetrekking aanbieden.⁸

Omvang beschut werk

Het college bepaalt de omvang van het aanbod beschut werk en legt vast hoeveel plekken voor beschut werk de gemeente beschikbaar stelt. Het aanbod is mede afhankelijk van het aantal geschikte en beschikbare plaatsen bij werkgevers. Daarom moet het college overleg voeren met partners om de omvang van het aanbod te kunnen bepalen (vierde lid).

Artikel 6:11 Ondersteuning bij leer-werktraject

Personen uit de doelgroep kunnen in aanmerking komen voor de voorziening ondersteuning bij leer-werktrajecten. Het college moet dan wel van oordeel zijn dat een leer-werktraject nodig is en de ondersteuning nodig moet zijn voor het volgen van dat leer-werktraject. Dit is geregeld in artikel 10 en volgt uit artikel 10f van de Participatiewet.

Artikel 10f van de Participatiewet bepaalt voorts dat het college uitsluitend ondersteuning bij een leer-werktraject kan aanbieden aan personen:

- van zestien of zeventien jaar van wie de leerplicht of de kwalificatieplicht, bedoeld in de Leerplichtwet 1969, nog niet is geëindigd, of
- van 18 tot 27 jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald.

De voorziening ondersteuning bij leer-werktrajecten is inzetbaar voor jongeren van zestien of zeventien jaar oud die dreigen uit te vallen uit school, maar middels een leer/werktraject alsnog een startkwalificatie kunnen behalen. Om te voorkomen dat jongeren onnodig uitvallen, wordt de mogelijkheid geboden extra ondersteuning te bieden. Deze voorziening kan ook worden ingezet ter voorkoming van schooluitval bij jongeren van 18 tot 27 jaar die door een leer-werktraject alsnog een startkwalificatie kunnen behalen.

Bijstandsgerechtigden jonger dan 27 jaar die uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs kunnen volgen, zijn uitgesloten van ondersteuning op grond van artikel 7, derde lid, sub a, van de Participatiewet. Voor de conclusie dat een jongere uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs kan volgen is vereist dat de jongere uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs volgt of daarvoor in aanmerking komt.⁹ In het kader van artikel 7, derde lid, sub a, van de Participatiewet betekent dit dat het college vanaf het moment dat de jongere uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs volgt of kan volgen geen ondersteuning bij de arbeidsinschakeling kan bieden.

In artikel 10f van de Participatiewet is bepaald dat het college onder omstandigheden ondersteuning kan bieden aan personen jonger dan achttien jaar en aan personen van achttien tot 27 jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald en voor wie een leer-werktraject nodig is. Er wordt vanuit gegaan dat het mogelijk is een leer-werktraject aan te bieden aan personen die voldoen aan het bepaalde in de artikelen 10 en 10f van de Participatiewet, in afwijking van artikel 7, derde lid, sub a, van de

⁷ Kamerstukken II 2013/14, 33 161, nr. 107, blz. 66.

⁸ Kamerstukken II 2013/14, 33 161, nr. 107, blz. 115-116.

⁹ Kamerstukken II 2010/11, 32 815, nr. 3, blz. 49.

Participatiewet.

Artikel 6:12 Persoonlijke ondersteuning

In artikel 6:12 wordt de voorziening persoonlijke ondersteuning nader gedefinieerd. Het gaat dan om een voorziening zoals een jobcoach, die op vaste tijden en gedurende een tijdelijke of langere periode de werknemer met beperkingen bij het verrichten van zijn taken ondersteunt. Het moet dan ook gaan om een systematische ondersteuning, dat wil zeggen ondersteuning met specifieke leerdoelen en/of vaardigheidsdoelen en/of gedragsverbeteringen die worden beoogd. Afhankelijk van de individuele werknemer en diens werksituatie zal ofwel langere tijd ondersteuning nodig zijn, ofwel een tijdelijke, kortere periode van ondersteuning volstaan. Voor beide situaties moet jobcoaching worden ingezet en is het belangrijk, dat met alle betrokkenen een inschatting gemaakt wordt van de benodigde duur van de ondersteuning. Zo nodig, kan deze worden bijgesteld, als betrokkenen merken dat langdurigere ondersteuning nuttig blijkt. Daarnaast moet de ondersteuning noodzakelijk zijn in die zin, dat de werknemer zonder die ondersteuning in redelijkheid niet zijn werkzaamheden zou kunnen verrichten. Persoonlijke ondersteuning heeft tot doel dat een werknemer wordt begeleid naar een situatie dat hij uiteindelijk zonder begeleiding via een dergelijke voorziening bij een reguliere werkgever werkzaam kan zijn.¹⁰

Artikel 6:13 No-riskpolis

De no-riskpolis kan worden ingezet als ondersteuning bij de arbeidsinschakeling (artikel 8a, tweede lid, onderdeel b, van de Participatiewet). Het college kan de kosten van de no-riskpolis voor werkgevers vergoeden (eerste lid). De no-riskpolis is een belangrijk instrument om aarzelingen bij werkgevers weg te nemen om mensen met arbeidsbeperkingen in dienst te nemen. De no-riskpolis zorgt ervoor dat de werkgever compensatie ontvangt voor de loonkosten, wanneer een werknemer met arbeidsbeperkingen ziek wordt. Een werkgever komt niet in aanmerking voor een no-risk polis als artikel 29b van de Ziektewet van toepassing is (artikel 8a, tweede lid, sub b, van de Participatiewet).

De no-riskpolis is een verzekering waarbij de werkgever bij ziekte van de werknemer die een structurele functionele of andere beperking heeft of ten behoeve van wie die werkgever een loonkostensubsidie in aanmerking komt voor de no-riskpolis.

Voorwaarden

In het eerste lid is opgenomen wanneer een werkgever in aanmerking komt voor een no-risk polis. Er is voor gekozen om de mogelijkheid tot inzet van een no-riskpolis te beperken voor arbeidsovereenkomsten die minimaal twaalf maanden duren.

Voorts is voor inzet van de no-risk polis vereist dat de werknemer behoort tot de doelgroep (zie artikel 1 van deze verordening) en hij een structurele functionele of andere beperking heeft of ten behoeve van hem de werkgever een loonkostensubsidie als bedoeld in artikel 10d van de Participatiewet ontvangt. Ook ligt voor de hand dat de werknemer zijn woonplaats moet hebben binnen de gemeente.

Hoogte vergoeding

Het college kan de kosten van de no-riskpolis vergoeden voor werkgevers. Niet elke verzekering komt voor vergoeding in aanmerking. Hiervoor zijn regels gesteld in het tweede lid. Voor vergoeding komt uitsluitend een no-riskpolis in aanmerking die ten hoogste vergoedt:

- het loon van de werknemer tot 120% van het minimumloon;
- 15% boven de dekking voor extra werkgeverslasten.

Het college zal voor toekenning van de vergoeding moeten toetsen of de door de werkgever gekozen verzekering voldoet aan deze voorwaarden.

¹⁰ Kamerstukken II 2013-2014, 33 161, nr. 107, blz. 115.

Werkgever sluit verzekering af

De werkgever moet ten behoeve van het verstrekken van een no-riskpolis een verzekering afsluiten. De werkgever treedt op als verzekeringsnemer. Het college vergoedt uitsluitend de kosten van de no-riskpolis.

Duur vergoeding no-riskpolis

Het college vergoedt de no-riskpolis tot twaalf maanden na indiensttreding van de werknemer bij de werkgever (derde lid).

Na twee jaar is het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen verantwoordelijk

De no-riskpolis kan maximaal voor de duur van twee jaar worden ingezet. Nadat betrokkene twee jaar zelfstandig het minimumloon heeft verdiend, dus zonder loonkostensubsidie, gaat de verantwoordelijkheid voor de no-riskpolis over naar Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen en kan artikel 29b van de Ziektewet van toepassing zijn.

Artikel 6:14 Werkgeverscheque

Gesubsidieerde arbeid kan als één van de voorzieningen worden ingezet om de arbeidsinschakeling te bevorderen. In de Participatiewet is geregeld dat alle voorzieningen moeten dienen om een persoon uiteindelijk aan regulier werk te helpen.

Compensatie

Het doel van de werkgeverscheque is het bieden van compensatie voor het feit dat voor een persoon ten minste het wettelijk minimumloon moet worden betaald, terwijl de werkgever een persoon (nog) niet ten volle kan inzetten. Zo kan het college een werkgeverscheque aan de werkgever verstrekken om tijdelijk het verschil in arbeidsproductiviteit te compenseren en zo de re-integratie van de bijstandsgerechtigde te bewerkstelligen.¹¹ In het eerste lid is de doelgroep opgenomen en in het tweede lid de maximaal toe te kennen vergoeding opgenomen. Een nadere uitwerking van de doelgroep is opgenomen in het derde en vierde lid.

Geen verdringing

Zie wat hierover is opgemerkt in de toelichting bij artikel 6:5 van deze verordening.

De in artikel 6:14 van deze verordening geregelde werkgeverscheque moet worden onderscheiden van de loonkostensubsidie zoals bedoeld in de artikelen 10c en 10d van de Participatiewet. De laatstgenoemde loonkostensubsidie is geïntroduceerd in de Participatiewet door de Invoeringswet Participatiewet en is specifiek bedoeld voor personen met een arbeidsbeperking. De in artikel 6:14 opgenomen werkgeverscheque is niet noodzakelijk gericht op personen met een arbeidsbeperking, maar ondersteunt personen die kwetsbaar of uiterst kwetsbaar zijn.

Het gaat in hier dus niet om de loonkostensubsidie die verstrekt kan worden aan personen als bedoeld in artikel 7, eerste lid, sub a, van de Participatiewet van wie is vastgesteld dat zij met voltijdse arbeid niet in staat zijn tot het verdienen van een wettelijk minimumloon, doch wel mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben (artikel 6, eerste lid, sub e, van de Participatiewet).

Artikel 6:15 Uitstroompremie

Het verstrekken van een uitstroompremie is alleen mogelijk als een persoon die algemene bijstand ontving, uitstroomt. De premie kan worden aangevraagd vanaf zeven maanden na indiensttreding. Onder langdurig werkloze wordt verstaan een persoon die gedurende een aaneengesloten periode van twaalf maanden of langer aangewezen is (geweest) op een uitkering. In de Participatiewet is geregeld dat jaarlijks een eenmalige premie kan worden verstrekt (artikel 31, tweede lid, onderdeel j, van de Participatiewet). Voor personen jonger dan 27 jaar is deze premie vrijgelaten (artikel 31, zevende lid,

¹¹ Kamerstukken II 2004/05, 28 870, nr. 125.

van de Participatiewet).

Artikel 6:16 Hardheidsclausule

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting

Artikel 6:17 Overgangsrecht

Dit artikel is komen te vervallen

6.2 Tegenprestatie

6.2.1 Algemene toelichting

Het college is bevoegd een belanghebbende te verplichten naar vermogen een tegenprestatie te verrichten, ook als die tegenprestatie niet direct samenhangt met arbeidsinschakeling. Een belanghebbende van achttien jaar of ouder doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd is vanaf de dag van melding gehouden naar vermogen een tegenprestatie te verrichten. Dit is vastgelegd in artikel 9, eerste lid, sub c, van de Participatiewet. De tegenprestatie bestaat uit de plicht om naar vermogen door het college opgedragen onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden te verrichten, naast of in aanvulling op reguliere arbeid en die niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt.

Individuele omstandigheden

Het college bepaalt aan de hand van de individuele omstandigheden en de voorhanden zijnde onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden, de aard, de duur en de omvang van de aan een persoon op te leggen tegenprestatie. Hierbij moet het college de in dit onderdeel neergelegde criteria in acht nemen. Als het college een tegenprestatie vraagt van belanghebbende, moet het een duidelijke omschrijving geven van de te verrichten werkzaamheden. Het moet voor een belanghebbende immers duidelijk zijn welke tegenprestatie van hem verwacht wordt (zie Rechtbank Zeeland-West-Brabant 25-02-2013, nr. 12/3649, ECLI:NL:RBZWB:2013:BZ5171).

Geen tegenprestatie

Indien daarvoor dringende redenen - zoals zorgtaken - aanwezig zijn, kan het college in individuele gevallen tijdelijk ontheffing verlenen van de plicht tot het verrichten van een tegenprestatie (artikel 9, tweede lid, van de Participatiewet). De plicht tot tegenprestatie is niet van toepassing op een belanghebbende die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is als bedoeld in artikel 4 van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (artikel 9, vijfde lid, van de Participatiewet). De plicht tot tegenprestatie is ook niet van toepassing op een alleenstaande ouder met een ontheffing als bedoeld in artikel 9a, eerste lid, van de Participatiewet (artikel 9, zevende lid, van de Participatiewet).

Afstemmen

Net als bij het niet nakomen van de arbeids- en re-integratieverplichting geldt voor het niet nakomen van de tegenprestatie dat de bijstand kan worden afgestemd overeenkomstig de gemeentelijke Afstemmingsverordening.

Bevoegdheid opdragen tegenprestatie

De bevoegdheid van het college om een belanghebbende te verplichten naar vermogen een tegenprestatie te verrichten geldt al sinds 1 januari 2012. De regering meent dat de tegenprestatie voor uitkeringsgerechtigden een gelegenheid is om te blijven participeren in de samenleving en om een sociaal netwerk, arbeidsritme en regelmaat te behouden. Dit zijn volgens de regering ook noodzakelijke voorwaarden om de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten (TK 2013-2014, 33 801, nr. 3, p. 29).

Tegenprestatie is geen re-integratie instrument

De plicht tot tegenprestatie heeft tot doel om maatschappelijk nuttige werkzaamheden te doen in de samenleving als tegenprestatie voor het ontvangen van een uitkering. Het opdragen van een tegenprestatie heeft niet primair tot doel de re-integratie van een belanghebbende te bevorderen, maar moet worden gezien als een nuttige bijdrage aan de samenleving (TK 2013-2014, 33 801, nr. 7, p. 49-50). De tegenprestatie is daarom naar zijn aard niet gericht op toeleiding tot de arbeidsmarkt en is niet bedoeld als re-integratie instrument. Voorts mag een tegenprestatie het accepteren van passende arbeid of van re-integratie-inspanningen niet belemmeren. Immers, als uitgangspunt geldt werk boven uitkering.

Verordeningsplicht

De Wet maatregelen WWB legt de gemeenteraad de verplichting op om bij verordening regels vast te stellen over het opdragen van een tegenprestatie aan mensen met een bijstandsuitkering in de leeftijd van 18 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd. Deze verordeningsopdracht is neergelegd in artikel 8a, eerste lid, sub b Participatiewet. Het is aan de gemeente om de duur, omvang en inhoud van de tegenprestatie te regelen (zie TK 2013-2014, 33 801, nr. 24, p. 6).

Ontwikkelen beleid door college

Het college heeft de opdracht beleid te ontwikkelen ten behoeve van het verrichten van een tegenprestatie en het uitvoeren ervan overeenkomstig de verordening tegenprestatie. Dit volgt uit artikel 7, eerste lid, sub c, van de Participatiewet.

6.2.2 Artikelsgewijze toelichting

Artikel 6:18 Begrippen

Begrippen die al zijn omschreven in de Participatiewet, de Algemene wet bestuursrecht of de Gemeentewet zijn overeenkomstig van toepassing op dit onderdeel

Korte afstand tot de arbeidsmarkt

In artikel 6:18 is een definitie opgenomen van het begrip 'korte afstand tot de arbeidsmarkt'. Onder een korte afstand tot de arbeidsmarkt wordt verstaan dat een persoon redelijkerwijs binnen een half jaar geschikt is voor deelname aan de arbeidsmarkt. Dit begrip is van belang in verband met de mogelijkheid tot het opdragen van een tegenprestatie. Zie hierover artikel 6:21.

Grote afstand tot de arbeidsmarkt

In artikel 6:18 is een definitie opgenomen van het begrip 'grote afstand tot de arbeidsmarkt'. Onder een grote afstand tot de arbeidsmarkt wordt verstaan dat een persoon redelijkerwijs niet binnen een half jaar geschikt is voor deelname aan de arbeidsmarkt. Dit begrip is van belang in verband met de mogelijkheid tot het opdragen van een tegenprestatie. Zie hierover artikel 6:21.

Mantelzorg

In artikel 6:18 is de definitie opgenomen van mantelzorg. Deze begripsbepaling is gebaseerd op het begrip zoals dat wordt gehanteerd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (zie artikel 1, eerste lid, sub b, van de Wet maatschappelijke ondersteuning). Onder mantelzorg wordt verstaan: langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt. Het begrip 'mantelzorg' is van belang omdat artikel 6 van deze verordening bepaalt dat het college geen tegenprestatie opdraagt indien een belanghebbende mantelzorg verricht voor zover het verrichten van mantelzorg naar het oordeel van het college redelijkerwijs noodzakelijk is.

Uit kamerstukken met betrekking tot het begrip 'mantelzorg' zoals neergelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning volgt dat de vier belangrijkste kenmerken van mantelzorg zijn:

- er is een bestaande sociale relatie tussen de zorgvrager en de zorgverlener;
- mantelzorg wordt niet verricht in een georganiseerd verband;
- het verrichten van mantelzorg is veelal geen bewuste keuze;
- het verlenen van mantelzorg is nooit afdwingbaar.

Deze kenmerken zijn ontleend aan diverse kamerstukken zoals TK 2004-2005, 30 169, nr. 1 (Notitie "De mantelzorger in beeld") en TK 2005-2006, 30 131, nr. C.

Voor mantelzorg is vereist dat de verleende zorg de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt. Voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning hanteren gemeenten veelal het protocol Gebruikelijke Zorg van het Centrum Indicatiestelling Zorg om vast te stellen of sprake is van gebruikelijke zorg. Voor de uitleg van wat onder gebruikelijke zorg kan worden aangesloten bij de definitie van gebruikelijke zorg in het protocol Gebruikelijke Zorg. Gebruikelijke zorg wordt in dat Protocol als volgt omschreven: de normale, dagelijkse zorg die partners of ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar onderling te bieden omdat ze als leefeenheid een gezamenlijk huishouden voeren en op die grond een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor het functioneren van dat huishouden.

Artikel 6:19 Verslag over beleid

Het college zendt elke vier jaar aan de gemeenteraad een verslag over de doeltreffendheid van het beleid inzake het opdragen van een tegenprestatie.

Adviesraad Sociaal Domein betrekken bij beleid

Uit artikel 6:19, tweede lid volgt nadrukkelijk dat de Adviesraad Sociaal Domein moet worden betrokken bij de verantwoording over het beleid. Hier kan een relatie worden gelegd met de verordening cliëntenparticipatie, die de gemeenteraad moet vaststellen op grond van artikel 47 Participatiewet. Het verslag over het beleid inzake het opdragen van een tegenprestatie moet het oordeel van de cliëntenraad bevatten.

Artikel 6:20 Inhoud van een tegenprestatie

Het college bepaalt aan de hand van de individuele omstandigheden en de voorhanden zijnde onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden, de aard, de duur en de omvang van de aan een persoon op te leggen tegenprestatie. Hierbij moet het college de in deze verordening neergelegde criteria in acht nemen. Artikel 6:20 stelt voorwaarden ten aanzien van de inhoud van de tegenprestatie. Het college dient maatwerk toe te passen bij het opdragen van een tegenprestatie. Rekening moet worden gehouden met de individuele omstandigheden van belanghebbende, waaronder leeftijd, opleiding, werkervaring en andere relevante persoonlijke omstandigheden. De werkzaamheden worden immers opgedragen 'naar vermogen'. Het is dus van belang dat belanghebbende ook in staat is de werkzaamheden te verrichten (zie Rechtbank Zeeland-West-Brabant 25-02-2013, nr. 12/3649, ECLI:NL:RBZWB:2013:BZ5171). Als het college een tegenprestatie vraagt van belanghebbende, moet het een duidelijke omschrijving geven van de te verrichten werkzaamheden. Het moet voor een belanghebbende immers duidelijk zijn welke tegenprestatie van hem wordt verwacht (zie Rechtbank Zeeland-West-Brabant 25-02-2013, nr. 12/3649, ECLI:NL:RBZWB:2013:BZ5171).

Additionele onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden

In artikel 6:20, eerste lid is bepaald dat de tegenprestatie onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden betreffen die additioneel van aard zijn. De maatschappelijk nuttige werkzaamheden in het kader van de tegenprestatie dienen zich te onderscheiden van werkzaamheden die door de reguliere arbeidsmarkt verricht worden. Het onderscheid tussen betaalde en onbetaalde werkzaamheden is afhankelijk van onder meer economische factoren en van keuzes die mede op basis daarvan door het bedrijfsleven en/of de overheid worden gemaakt (TK 2013-2014, 33 801, nr. 3, p. 30).

Het college kan onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden, die additioneel van aard zijn, inzetten als tegenprestatie voor zover die werkzaamheden voldoen aan de in artikel 6:20, eerste lid genoemde voorwaarden. Dit betekent dat de als tegenprestatie in te zetten werkzaamheid:

- a) naar zijn aard niet is gericht op toeleiding tot de arbeidsmarkt;
- b) niet is bedoeld als re-integratie instrument;
- c) wordt verricht naast of in aanvulling op reguliere arbeid in de organisatie waarin deze worden verricht; en

d) niet leidt tot verdringing.

Deze voorwaarden zijn gebaseerd op de belangrijkste kenmerken van de tegenprestatie die volgen uit de parlementaire geschiedenis (zie TK 2010-2011, 32 815, nr. 3, p. 14).

In een beleidsplan kan het college vastleggen welke werkzaamheden in ieder geval als tegenprestatie kunnen worden ingezet (artikel 6:22, tweede lid, van deze verordening). Deze werkzaamheden voldoen aan de in artikel 6:20, eerste lid gestelde voorwaarden.

Samenwerking met maatschappelijke organisaties

De gemeente kan voor het werven van maatschappelijk nuttige werkzaamheden samenwerken met maatschappelijke organisaties zoals: welzijnsinstellingen, vrijwilligerswerkorganisaties, buurthuizen en/of sportvoorzieningen. Om ervoor te zorgen dat voldoende maatschappelijk nuttige werkzaamheden voorhanden zijn, is het van belang dat contacten worden onderhouden met maatschappelijke organisaties. Een vrijwilligersvacaturebank bij een vrijwilligerscentrale kan een belangrijk hulpmiddel zijn om het aanbod van maatschappelijk nuttige werkzaamheden te bepalen. De gemeente kan ervoor kiezen uitsluitend werkzaamheden binnen de gemeentegrenzen als tegenprestatie in te zetten of werkzaamheden zowel binnen als buiten de gemeentegrenzen in te zetten. Zie hierover de toelichting bij artikel 6:24 van deze verordening.

Tegenprestatie mag niet leiden tot verdringing

De tegenprestatie mag niet worden ingezet in het kader van de re-integratie. De tegenprestatie mag bovendien niet direct gericht zijn op toeleiding naar de arbeidsmarkt en is dan ook niet bedoeld als re-integratie instrument. Het betreffen werkzaamheden die worden verricht naast of in aanvulling op reguliere arbeid en die niet mogen leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt. Reguliere werkzaamheden kunnen daarom niet als tegenprestatie worden ingezet. De tegenprestatie mag het accepteren van passende arbeid of van re-integratie-inspanningen niet belemmeren. Het uitgangspunt werk boven uitkering staat voorop. Dit volgt uit artikel 9, eerste lid, sub c, van de Participatiewet en de parlementaire geschiedenis (zie TK 2010-2011, 32 815, nr. 3, p. 14).

Artikel 6:21 Het opdragen van een tegenprestatie

Het college heeft beleidsvrijheid om een tegenprestatie op te leggen. Het college bepaalt uiteindelijk of, en zo ja welke tegenprestatie wordt opgedragen. Tegen een besluit tot het opdragen van een tegenprestatie kan bezwaar en beroep worden aangetekend (TK 2013-2014, 33 801, nr. 7, p. 49).

Tegenprestatie opdragen aan belanghebbenden met grote afstand tot arbeidsmarkt

De gemeenteraad kiest er voor te bepalen dat het college een tegenprestatie in beginsel uitsluitend kan opdragen aan een belanghebbende die een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft. Dit impliceert dat aan belanghebbenden die een korte afstand tot de arbeidsmarkt hebben geen tegenprestatie wordt opgedragen, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden (zie hierover de toelichting bij artikel 6:21, tweede lid, onder de kop "Belanghebbenden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt"). Zie artikel 6:18 voor de begrippen korte en grote afstand tot de arbeidsmarkt.

De gemeenteraad heeft hiervoor gekozen opdat personen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt zich volledig kunnen richten op de arbeidsplicht en de re-integratieplicht, zoals het naar vermogen algemeen geaccepteerde arbeid verkrijgen. Bij personen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt kan redelijkerwijs worden verwacht dat hun inspanningen eerder zullen leiden tot uitstroom. Daarom wordt in beginsel aan personen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt geen tegenprestatie opgedragen. De tegenprestatie mag immers het accepteren van passende arbeid of van re-integratie-inspanningen niet belemmeren aangezien werk boven uitkering als uitgangspunt geldt. Aan personen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt kan het college wel een tegenprestatie opdragen.

Belanghebbenden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt

Artikel 6:21, tweede lid bepaalt dat het college een belanghebbende met een korte afstand tot de arbeidsmarkt een tegenprestatie kan opdragen als bijzondere omstandigheden dat rechtvaardigen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de situatie waarin geen re-integratieactiviteiten worden verricht door belanghebbende en het verrichten van re-integratieactiviteiten op korte termijn redelijkerwijs niet kan worden verwacht. In dat geval bestaat er ruimte een tegenprestatie op te leggen.

Geen tegenprestatie

Indien daarvoor dringende redenen - zoals zorgtaken - aanwezig zijn, kan het college in individuele gevallen tijdelijk ontheffing verlenen van de plicht tot het verrichten van een tegenprestatie (artikel 9, tweede lid, van de Participatiewet). De verplichting tot het verrichten van een tegenprestatie is niet van toepassing op een belanghebbende die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, als bedoeld in artikel 4 van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (artikel 9, vijfde lid, van de Participatiewet). De verplichting tot tegenprestatie is niet van toepassing op een alleenstaande ouder die in het bezit is van een ontheffing als bedoeld in artikel 9a, eerste lid, van de Participatiewet (artikel 9, zevende lid, van de Participatiewet).

Weigering tegenprestatie

Het college dient bij weigering van belanghebbende om de tegenprestatie te verrichten, op basis van het individuele geval de hoogte en de duur van de op te leggen verlaging van de uitkering te bepalen (TK 2013-2014, 33 801, nr. 3, p. 29).

Factoren opdragen tegenprestatie

In artikel 6:21, derde lid is neergelegd met welke factoren het college rekening moet houden bij het opdragen van een tegenprestatie. Deze factoren worden hierna toegelicht.

Factor: tegenprestatie 'naar vermogen'

De werkzaamheden die als tegenprestatie ingezet worden, moeten naar vermogen door een belanghebbende verricht kunnen worden. De term 'naar vermogen' heeft betrekking op de mogelijkheden waarover een belanghebbende beschikt om deze werkzaamheden te verrichten. Immers, niet alle onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden kunnen worden opgedragen aan elke uitkeringsgerechtigde (TK 2013-2014, 33 801, nr. 3, p. 30).

Factor: persoonlijke situatie en individuele omstandigheden belanghebbende

Bij het opdragen van de tegenprestatie houdt het college rekening met de persoonlijke situatie en individuele omstandigheden van een belanghebbende, waaronder leeftijd, opleiding en werkervaring (Rechtbank Zeeland-West-Brabant 25-02-2013, nr. 12/3649, ECLI:NL:RBZWB:2013:BZ5171). Hierbij wordt rekening gehouden met het fysieke en psychische vermogen van een belanghebbende. Bij het opdragen van de tegenprestatie dient het college maatwerk te leveren. Voorts wordt bij opdragen van een tegenprestatie rekening gehouden met praktische omstandigheden zoals reistijd, beschikbaarheid van kinderopvang en/of belanghebbende al maatschappelijke activiteiten verricht.

Artikel 6:22 Duur en omvang van een tegenprestatie

Het college bepaalt aan de hand van de individuele omstandigheden en de voorhanden zijnde onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden, de aard, de duur en de omvang van de aan een persoon op te leggen tegenprestatie. Hierbij moet het college de in deze verordening neergelegde criteria in acht nemen. Artikel 6:22 stelt voorwaarden ten aanzien van de duur en omvang van de tegenprestatie.

Individuele omstandigheden

Het college beoordeelt op basis van de individuele omstandigheden van een belanghebbende de omvang en de duur van de tegenprestatie. De omvang van de werkzaamheden en de duur in de tijd dienen in de

regel beperkt te zijn. Dat betekent dat het college steeds een afweging maakt op basis van de situatie in welke mate een tegenprestatie verlangd kan worden (TK 2013-2014, 33 801, nr. 30).

Maximale duur tegenprestatie in dagen

Artikel 6:22, eerste lid, regelt dat de tegenprestatie wordt ingezet voor een maximale duur. De tegenprestatie kan worden opgedragen voor de maximale duur van dertien weken. Uit het onderzoeksrapport "Voor wat hoort wat" blijkt dat bij ongeveer de helft van de gemeenten die de tegenprestatie uitvoeren de gemiddelde duur korter is dan een half jaar en bij iets minder dan de helft is de gemiddelde duur meer dan een half jaar. Het is van belang dat de duur beperkt is. Het opdragen van de tegenprestatie tot aan het einde van de uitkering is in ieder geval niet beperkt in duur en in omvang.

Maximale duur tegenprestatie in uren

Artikel 6:22, tweede lid, regelt dat de tegenprestatie wordt ingezet voor een maximaal aantal uren. De tegenprestatie wordt opgedragen voor maximaal twintig uren per week. Voor het maximaal aantal uren is gekozen om personen werkzaamheden te laten verrichten van enige omvang.

Maximaal aantal keer opleggen

Artikel 6:22, derde lid, regelt dat het opdragen van een tegenprestatie binnen een periode van twaalf maanden slechts twee keer worden. Het gaat hierbij om een aaneengesloten periode van twaalf maanden. Deze bepaling waarborgt dat de tegenprestatie relatief gering wordt ingezet. De tegenprestatie dient immers niet in de weg te staan aan de re-integratie van een belanghebbende. Bovendien is het verstandig de tegenprestatie relatief gering in omvang en duur in te zetten om aan de veilige kant van de internationale bepalingen met betrekking tot het verbod op dwangarbeid en verplichte arbeid te blijven (artikel 4 EVRM). Het is volgens de gemeenteraad onwenselijk om een belanghebbende vaker dan tweemaal per periode van twaalf maanden in te zetten.

Artikel 6:23 Uitzonderingen

Artikel 6:23 geeft een aantal gronden op basis waarvan het college af kan zien van het opleggen van een tegenprestatie aan een belanghebbende.

Mantelzorg

Het eerste lid bepaalt dat geen tegenprestatie wordt opgedragen indien een belanghebbende minimaal 14 uur per week mantelzorg verricht en het college het verrichten hiervan redelijkerwijze noodzakelijk vindt. De regering heeft deze mogelijkheid uitdrukkelijk benoemd in de nota van wijziging met betrekking tot de Wet maatregelen WWB (TK 2013-2014, 33 801, nr. 24, p. 6). Of sprake is van mantelzorg wordt getoetst aan de criteria van het begrip mantelzorg zoals neergelegd in artikel 6:18 van deze verordening. Verricht een belanghebbende mantelzorg in de zin van deze verordening en is het verrichten van mantelzorg volgens het college redelijkerwijs noodzakelijk, dan draagt het college een belanghebbende geen tegenprestatie op.

Vrijwilligerswerk

Het tweede lid bepaalt dat geen tegenprestatie wordt opgedragen indien een belanghebbende minimaal 16 uur per week vrijwilligerswerk verricht. Omdat vrijwilligerswerk veelzijdig van aard is, is geen begripsomschrijving opgenomen. Wel moet er altijd sprake zijn van maatschappelijk nut. Het college beoordeelt per individueel geval of er sprake is van vrijwilligerswerk of een andere vorm van tijdsbesteding zoals een hobby.

Re-integratie

Het derde lid bepaalt dat geen tegenprestatie wordt opgedragen indien een belanghebbende minimaal 16 uur per week een re-integratietraject volgt. Deze bepaling geeft uiting aan het principe van werk voor de tegenprestatie.

Combinatie van de vorige drie

Het kan voorkomen dat iemand bijvoorbeeld acht uur per week mantelzorg verricht en tien uur per week vrijwilligerswerk doet. Deze persoon voldoet niet aan een van de bovengenoemde uitzonderingsgronden maar zet zich per week toch al 18 uur in. Het vierde lid voorkomt dat deze persoon bovenop zijn andere activiteiten nog een tegenprestatie opgelegd krijgt.

Artikel 6:24 Geen werkzaamheden voorhanden*Geen werkzaamheden voorhanden*

Artikel 6:24, eerste lid bepaalt dat geen tegenprestatie wordt opgedragen indien geen onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden voorhanden zijn. In deze verordening kiest de gemeenteraad ervoor dat geen tegenprestatie wordt opgedragen indien geen maatschappelijk nuttige werkzaamheden binnen de eigen gemeentegrenzen voorhanden zijn. De Participatiewet verplicht gemeenten niet om buiten de eigen gemeentegrens een tegenprestatie te laten verrichten (TK 2013-2014, 33 801, nr. 7, p. 51). Indien het college besluit geen tegenprestatie op te leggen omdat binnen de eigen gemeentegrenzen geen onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden voorhanden zijn, wordt binnen vier maanden een heronderzoek uitgevoerd om te beoordelen of op dat moment wel maatschappelijk nuttige werkzaamheden binnen de eigen gemeentegrenzen voorhanden zijn. Dit is geregeld in artikel 6:24, tweede lid.

6.3 Loonkostensubsidie

6.3.1 Artikelsgewijze toelichting

Artikel 6:25 Vaststelling wie tot doelgroep loonkostensubsidie behoort

In artikel 10c van de Participatiewet is geregeld wanneer wordt vastgesteld of een persoon tot de doelgroep loonkostensubsidie behoort: op schriftelijke aanvraag of ambtshalve. Ambtshalve vaststelling is alleen mogelijk bij:

- personen die algemene bijstand ontvangen;
- personen als bedoeld in artikel 34a, vijfde lid, onderdelen b en c, van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (hierna: WIA), artikel 35, vierde lid onderdelen b en c, van de WIA en artikel 36, derde lid, onderdelen b en c, van de WIA tot het moment dat het inkomen uit arbeid in dienstbetrekking gedurende twee aaneengesloten jaren ten minste het minimumloon bedraagt en ten behoeve van die persoon in die twee jaren geen loonkostensubsidie als bedoeld in artikel 10d van de Participatiewet is verleend;
- personen als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de Participatiewet;
- personen met een uitkering op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, en
- personen met een uitkering op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen.

In artikel 10c van de Participatiewet is ook bepaald dat het aan college is om vast te stellen of een persoon tot de doelgroep loonkostensubsidie behoort. Binnen de kaders van de wet is het aan de gemeente om vast te stellen op welke wijze zij bepalen of mensen tot de doelgroep loonkostensubsidie behoren en of loonkostensubsidie voor hen wordt ingezet (zie Kamerstukken II 2013/14, 33 161, nr. 107, blz. 62). In artikel 6:25, tweede lid, is vastgelegd welke criteria daarbij in acht genomen worden. Deze cumulatieve criteria zijn ontleend aan artikel 6, eerste lid, onderdeel e, van de Participatiewet. Daarin is immers wettelijk de doelgroep loonkostensubsidie vastgelegd.

Bij de vaststelling op iemand behoort tot de doelgroep loonkostensubsidie kan het college zich laten adviseren door een derde. Het college draagt personen voor die zouden kunnen behoren tot de doelgroep loonkostensubsidie, de derde adviseert en neemt daarbij eveneens de in het tweede lid neergelegde criteria in acht. Op basis van het advies beslist het college of iemand tot de doelgroep loonkostensubsidie behoort. Alleen als sprake is van een onzorgvuldige totstandkoming van het advies, kan besloten worden het advies niet te volgen.

Artikel 6:26 Vaststelling loonwaarde

In artikel 10d, eerste lid, van de Participatiewet is bepaald dat als een persoon behoort tot de doelgroep loonkostensubsidie en een werkgever voornemens is een dienstbetrekking aan te gaan met die persoon, het college de loonwaarde van die persoon vaststelt. Hiervoor is geen aanvraag vereist. De vastgestelde loonwaarde legt het college vast in een beschikking waartegen zowel de betrokken persoon als diens (potentiële) werkgever bezwaar en beroep kunnen instellen.

In de bijlage bij artikel 6:25 wordt de methode die het college gebruikt om de loonwaarde van die persoon te bepalen omschreven.

Als een dienstbetrekking tot stand komt, verleent het college loonkostensubsidie aan de werkgever met inachtneming van artikel 10d van de Participatiewet.

Bijlage bij artikel 6:25 - wijze waarop loonwaarde wordt vastgesteld

Het college maakt gebruik van een regionaal ingekochte loonwaardemethodiek om de loonwaarde van een persoon te bepalen.

Aan deze loonwaardemethodiek zijn in ieder geval de volgende eisen gesteld.

De loonwaarde van een werknemer wordt berekend op basis van:

- gegevens verkregen van de werkgever;
- gegevens verkregen van de werknemer zelf

Het instrument genereert een goed leesbare rapportage waarin ten minste de volgende gegevens zijn opgenomen:

- onderbouwing van de loonwaarde;
- begeleidingsbehoefte van de werknemer;
- inzicht in inzetbaarheid op taken;
- aanvullingen gedaan door de loonwaardespecialist.

De beschrijving van de methodiek geeft inzicht in de bestanddelen van de meting en de wijze waarop de meting tot stand komt. De meting kan in eigen beheer door of in opdracht van de gemeente worden uitgevoerd door een deskundige. Voldaan moet worden aan de bepalingen van de Wet Bescherming Persoonsgegevens en alle daaruit voortvloeiende beperkingen en verplichtingen ten aanzien van de in de applicatie opgeslagen gegevens.

7 Inkomen

7.1 Individuele inkomenstoelage

7.1.1 Algemeen

Aan de bijstand ligt het uitgangspunt ten grondslag dat het normbedrag, bedoeld ter voorziening in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan met inbegrip van een component reservering, in beginsel toereikend is. Toch kan de financiële positie van mensen die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen onder druk komen te staan als er na verloop van tijd geen enkel perspectief lijkt te zijn om door inkomen uit arbeid het inkomen te verhogen. Om die reden is bij de invoering van de Wet werk en bijstand (hierna: WWB) in 2004 de langdurigheidstoelage in het leven geroepen. Sinds 1 januari 2009 is de langdurigheidstoelage gedecentraliseerd. Ook is de langdurigheidstoelage sinds die datum een bijzondere vorm van (categoriale) bijzondere bijstand. Per 1 januari 2015 vervangt de individuele inkomenstoelage de langdurigheidstoelage. Sindsdien is het verlenen van de toelage geen gebonden bevoegdheid meer, maar een discretionaire bevoegdheid. Dit betekent dat het college een individuele inkomenstoelage kan verlenen als een persoon voldoet aan de voorwaarden daarvoor. Het college kan in beleidsregels aangeven welke groepen niet in aanmerking komen voor individuele inkomenstoelage en in welke gevallen personen uitzicht hebben op inkomensverbetering. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan personen aan wie in de referteperiode een maatregel is opgelegd wegens een schending van een arbeidsverplichting of een re-integratieverplichting of aan personen die uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs volgen.

Vast te leggen regels in verordening

De individuele inkomenstoelage is niet gerelateerd aan bepaalde kosten. Het is een inkomensondersteunende maatregel voor bepaalde personen die langdurig een laag inkomen hebben en daarbij, gelet op de omstandigheden van die persoon, geen uitzicht hebben op inkomensverbetering (artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet). Bij verordening moeten regels vastgesteld worden over het verlenen van een individuele inkomenstoelage als bedoeld in artikel 36 van de Participatiewet. Deze regels moeten in ieder geval betrekking hebben op de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de begrippen 'langdurig' en 'laag inkomen'. Op grond van dit onderdeel is geen sprake van een laag inkomen bij een inkomen hoger dan 100% van de toepasselijke bijstandsnorm. Daarnaast moet bij verordening de hoogte van de individuele inkomenstoelage bepaald worden. Het college kan in (wetsinterpretierende) beleidsregels aangeven wanneer sprake is van 'geen uitzicht op inkomensverbetering'. Gelet op de tekst van artikel 8, tweede lid, van de Participatiewet hoeft dit criterium niet te worden vastgelegd in de verordening. Bij de beoordeling van het criterium 'geen uitzicht op inkomensverbetering' moet het college rekening houden met de omstandigheden van de persoon. In artikel 36, tweede lid, van de Participatiewet is bepaald dat tot die omstandigheden in ieder geval worden gerekend:

- de krachten en bekwaamheden van de persoon, en
- de inspanningen die de persoon heeft verricht om tot inkomensverbetering te komen.

Overgangsrecht

Per 1 januari 2015 vervangt de individuele inkomenstoelage de langdurigheidstoelage. Het is niet nodig om in deze verordening overgangsrecht op te nemen met betrekking tot eerder verstrekte langdurigheidstoelagen, omdat artikel 78z van de Participatiewet voorziet in algemeen overgangsrecht met betrekking tot de wijzigingen in de Participatiewet als gevolg van de inwerkingtreding van de Invoeringswet Participatiewet en de Wet maatregelen WWB op 1 januari 2015. De individuele inkomenstoelage en voorheen de langdurigheidstoelage worden immers toegekend tegen een peildatum. Zaken die na de peildatum gebeuren hebben geen betekenis voor het recht op een dergelijke toelage. Wie op een datum gelegen vóór 1 januari 2015 op basis van de toepasselijke verordening recht had op langdurigheidstoelage, behoudt dat onverkort, ongeacht of hij voldoet aan de voorwaarden die per

1 januari 2015 zijn gesteld in artikel 36 van de Participatiewet en deze verordening. Toekenning van het recht op individuele inkomenstoeslag tegen een datum gelegen op of ná 1 januari 2015 is uitsluitend mogelijk als wordt voldaan aan de in artikel 36 van de Participatiewet en deze verordening opgenomen voorwaarden.

Wijziging leefvorm

De leefvorm (alleenstaande, alleenstaande ouder of gehuwd) van een persoon kan wijzigen binnen de referteperiode. Dit is bijvoorbeeld het geval indien gehuwden individuele inkomenstoeslag aanvragen, maar zij over een gedeelte van de referteperiode als alleenstaande moeten worden aangemerkt. Personen moeten dan ook over dat deel van de referteperiode aan de voorwaarden voldoen om voor individuele inkomenstoeslag in aanmerking te komen. Gehuwden moeten immers zowel gezamenlijk als afzonderlijk aan de voorwaarden voldoen.

7.1.2 Artikelsgewijze toelichting

Artikel 7:1 Begrippen

Begrippen die al zijn omschreven in de Participatiewet, Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) of de Gemeentewet worden niet afzonderlijk gedefinieerd in deze verordening. Deze zijn vanzelfsprekend van toepassing op deze verordening.

Inkomen

Met inkomen wordt bedoeld het inkomen zoals bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet. In afwijking hiervan wordt algemene bijstand voor de beoordeling van het recht op individuele inkomenstoeslag ook in aanmerking genomen als inkomen. Bijzondere bijstand kan niet als inkomen in aanmerking worden genomen. Aangezien individuele inkomenstoeslag een vorm van bijzondere bijstand is, is het niet nodig expliciet te bepalen dat een eerder verstrekte individuele inkomenstoeslag buiten beschouwing moet worden gelaten bij de vaststelling van het inkomen. Het wordt niet wenselijk geacht een eerder verstrekte individuele inkomenstoeslag in aanmerking te nemen als inkomen, omdat dit het ongewenst effect kan hebben dat een persoon geen recht op een individuele inkomenstoeslag heeft omdat hij een te hoog inkomen heeft gehad in de referteperiode vanwege een eerder verstrekte toeslag. Wat voor een eerder verstrekte individuele inkomenstoeslag geldt, dat geldt ook voor een eerder verstrekte langdurigheidstoeslag op grond van de WWB zoals die luidde vóór 1 januari 2015.

Peildatum

De peildatum is de datum waartegen een persoon individuele inkomenstoeslag aanvraagt (artikel 7:1). Het gaat om de datum waarop een persoon langdurig een laag inkomen heeft, geen in aanmerking te nemen vermogen heeft als bedoeld in artikel 34 van de Participatiewet en, gelet op de omstandigheden van die persoon, geen uitzicht op inkomensverbetering heeft. De peildatum komt meestal overeen met de meldingsdatum. De peildatum kan in beginsel niet liggen vóór de dag waarop een persoon zich heeft gemeld om individuele inkomenstoeslag aan te vragen, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden. Dit volgt uit artikel 44, eerste lid, van de Participatiewet en de jurisprudentie rondom dat artikel.

Referteperiode

Verder is bepaald wat onder de referteperiode moet worden verstaan: een periode van 36 maanden voorafgaand aan de peildatum. Zie ook de toelichting bij artikel 7:3 onder 'Langdurig'.

Artikel 7:2 Indienen verzoek

De Wet Maatregelen WWB heeft artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet dusdanig gewijzigd dat een persoon een verzoek tot verlening van individuele inkomenstoeslag kan indienen. Voorheen was de langdurigheidstoeslag alleen op aanvraag verkrijgbaar. Onder aanvraag wordt verstaan: een verzoek van een persoon, een besluit te nemen (artikel 1:3, derde lid, van de Awb). Een aanvraag dient in beginsel

schriftelijk te worden ingediend (artikel 4:1 van de Awb).

Om onduidelijkheid te voorkomen over de wijze waarop het verzoek moet worden ingediend, bepaalt artikel 7:2 van deze verordening dat het verzoek moet worden gedaan middels een door het college vastgesteld formulier. Een verzoek wordt dan gezien als een aanvraag zoals bedoeld in afdeling 4.1.1 van de Awb. Het gaat dan om een schriftelijke aanvraag (artikel 4:1 van de Awb) die wordt ondertekend door de aanvrager en ten minste de naam en het adres van de aanvrager bevat, de dagtekening en een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd (artikel 4:2, eerste lid, van de Awb). De aanvrager verschaft ook de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen (artikel 4:2, tweede lid, van de Awb). Een mondeling verzoek kan hiermee dus niet worden aangemerkt als een verzoek om individuele inkomenstoeslag zoals bedoeld in artikel 36 van de Participatiewet.

Artikel 7:3 Langdurig laag inkomen

Van belang bij het bepalen wat een langdurig laag inkomen is, is wat onder ‘langdurig’ en onder ‘laag’ wordt verstaan.

Langdurig

De door de gemeenteraad vastgestelde langdurige periode voorafgaand aan de peildatum, wordt aangeduid als referteperiode. De referteperiode is vastgesteld in artikel 1 van deze verordening.

Laag inkomen

Een inkomen is laag als het niet hoger is dan 100% van de toepasselijke bijstandsnorm.

De vraag of het inkomen van een persoon gedurende de referteperiode niet hoger is dan het langdurig lage inkomen van 100% van de toepasselijke bijstandsnorm, zal niet al te rigide mogen worden beoordeeld. Een marginale overschrijding van dit lage inkomen moet worden genegeerd.¹² Gaat het inkomen van een persoon gedurende (een deel van) de referteperiode de toepasselijke bijstandsnorm maandelijks met ongeveer € 5,- of meer te boven, dan is geen sprake meer van een marginale overschrijding van de bijstandsnorm die niet aan toekenning van een individuele inkomenstoeslag in de weg staat. Er is immers geen sprake van een incidentele geringe overschrijding van de bijstandsnorm of van te verwaarlozen bedragen van enkele eurocenten.¹³

Artikel 7:4 Hoogte individuele inkomenstoeslag

Bij de hoogte van de individuele inkomenstoeslag wordt onderscheid gemaakt tussen een alleenstaande, een alleenstaande ouder en gehuwden.

Gehuwden

Bij gehuwden moet in het oog worden gehouden dat het recht op individuele inkomenstoeslag de gehuwden gezamenlijk toekomt. Worden personen op de peildatum als gehuwden aangemerkt, dan moeten beide gehuwden voldoen aan de voorwaarden van artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet. Voldoet één van hen niet aan deze voorwaarden, dan bestaat voor beiden geen recht op individuele inkomenstoeslag.¹⁴

Is één van de echtgenoten uitgesloten van het recht op individuele inkomenstoeslag, anders dan vanwege het niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet, dan komt de rechthebbende partner wel in aanmerking voor een individuele inkomenstoeslag. Het gaat hier om een partner die op een van de in artikelen 11 of 13, eerste lid, van de Participatiewet genoemde gronden geen recht heeft op bijstand. Als slechts één partner recht heeft op individuele inkomenstoeslag, komt

¹² CRvB 19-08-2008, nrs. 06/1163 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8918 en CRvB 15-02-2011, nr. 08/5141 WWB, ECLI:NL:CRVB:2011:BP5532.

¹³ (CRvB 27-03-2012, nr. 10/2488 WWB, ECLI:NL:CRVB:2012:BW0068 en CRvB 31-07-2012, nr. 12/1825 WWB, ECLI:NL:CRVB:2012:BX7178.

¹⁴ CRvB 13-07-2010, nr. 08/2345 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BN2529.

deze rechthebbende partner in aanmerking voor een individuele inkomenstoeslag naar de hoogte die voor hem als alleenstaande of alleenstaande ouder zou gelden. Dat is geregeld in het tweede lid.

Indexering

In het vierde lid is een indexeringsbepaling opgenomen. Deze bepaling voorkomt dat de verordening telkens opnieuw moet worden vastgesteld, enkel voor indexatie van de bedragen. Het is van belang de nieuwe bedragen (na indexatie) duidelijk te communiceren.

Artikel 7:5 Hardheidsclausule

Toepassing van de hardheidsclausule kan bijvoorbeeld aan de orde zijn in de volgende situatie: een belanghebbende heeft zich ingespannen om werk te verkrijgen met een inkomen hoger dan de toepasselijke bijstandsnorm en dit is ook daadwerkelijk gelukt. Echter zonder dat sprake is van enige verwijtbaarheid is belanghebbende na een betrekkelijk korte periode (2 maanden) weer werkloos geworden met een inkomen op bijstandsniveau.

7.2 Individuele studietoelage

7.2.1 Algemene toelichting

De Invoeringswet Participatiewet introduceert een studieregeling in de Participatiewet: de individuele studietoelage. Hiermee krijgt het college de mogelijkheid mensen, van wie is vastgesteld dat ze niet in staat zijn het minimumloon te verdienen, een individuele studietoelage te verstrekken als ze studeren. Mensen met een arbeidshandicap hebben volgens de regering een extra steuntje in de rug nodig als het gaat om studeren. Voor hen is de drempel om te lenen een stuk hoger, omdat de kans op een baan later lager is.

De individuele studietoelage moet worden aangemerkt als een vorm van bijzondere bijstand (artikel 5, sub d, van de Participatiewet). De individuele studietoelage is niet gerelateerd aan bepaalde kosten. Het is een inkomensondersteunende maatregel voor mensen van wie is vastgesteld dat ze niet in staat zijn het minimumloon te verdienen.

Verordeningplicht

De Invoeringswet Participatiewet legt de gemeenteraad de verplichting op in een verordening regels vast te stellen over het verlenen van een individuele studietoelage. Deze verordeningsoopdracht is neergelegd in artikel 8, eerste lid, sub c, van de Participatiewet. De regels moeten in ieder geval betrekking hebben op de hoogte en de frequentie van de betaling van de individuele studietoelage (artikel 8, derde lid, van de Participatiewet).

Discretionaire bevoegdheid

Het verlenen van een individuele studietoelage is een discretionaire bevoegdheid van het college. Dit betekent dat het college aan personen die voldoen aan de voorwaarden van artikel 36b, eerste lid, van de Participatiewet, een individuele studietoelage kan toekennen, maar hiertoe niet is gehouden. Het college kan in beleidsregels aangeven of bepaalde groepen niet in aanmerking komen voor een studietoelage. Het college kan in plaats daarvan - en in aanvulling op artikel 36b, eerste lid, van de Participatiewet - in beleidsregels aangeven wie, wanneer en op grond van welke nadere voorwaarden recht heeft op een individuele studietoelage.

Voorwaarden individuele studietoelage

Een persoon die behoort tot de doelgroep voor ondersteuning bij de arbeidsinschakeling als bedoeld in artikel 7, eerste lid, sub a, van de Participatiewet kan een aanvraag indienen voor een individuele studietoelage. Artikel 36b, eerste lid, van de Participatiewet spreekt overigens zowel over verzoek als aanvraag. Het college kan op een dergelijk verzoek - gelet op de individuele omstandigheden van een persoon - een individuele studietoelage verlenen. Hiervoor is vereist dat deze persoon op de datum van de aanvraag:

- 18 jaar of ouder is;
- recht heeft op studiefinanciering op grond van de Wet studiefinanciering 2000 of recht heeft op een tegemoetkoming op grond van hoofdstuk 4 van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten;
- geen in aanmerking te nemen vermogen als bedoeld in artikel 34 van de Participatiewet heeft; en
- een persoon is van wie is vastgesteld dat hij met voltijdse arbeid niet in staat is tot het verdienen van het wettelijk minimumloon, doch wel mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft.

Dat een persoon recht moet hebben op studiefinanciering of een WTOS-tegemoetkoming, betekent niet dat deze persoon ook daadwerkelijk studiefinanciering of een tegemoetkoming moet ontvangen. Het recht op studiefinanciering bestaat, afhankelijk van iemands gekozen opleiding, leeftijd en inkomen. Of van dit recht gebruik gemaakt wordt is niet in de Participatiewet geregeld en is geen vereiste voor het ontvangen van een individuele studietoelage op grond van de Participatiewet. Voor het recht op een individuele studietoelage is het dan ook voldoende dat een persoon recht heeft op studiefinanciering of een tegemoetkoming. De persoon zal - als aanvrager van de toelage - aannemelijk moeten maken dat hij recht op studiefinanciering of een tegemoetkoming heeft, bijvoorbeeld door een beschikking van DUO of door een bewijs van inschrijving bij een bepaalde opleiding te overleggen.

Verdere voorwaarden

De artikelen 12, 43, 49 en 52 van de Participatiewet zijn niet van toepassing bij verlening van de individuele studietoelage (artikel 36b, tweede lid, van de Participatiewet). De aanvraag moet worden ingediend bij het college. Een individuele studietoelage kan niet als lening worden verstrekt als een persoon met de studietoelage schulden wil aflossen. Artikel 49 van de Participatiewet is namelijk niet van toepassing op de individuele studietoelage (artikel 36b, tweede lid, van de Participatiewet). Ook artikel 52 van de Participatiewet is niet van toepassing op de individuele studietoelage (artikel 36b, tweede lid, van de Participatiewet). Dit maakt dat de individuele studietoelage niet kan worden verstrekt in de vorm van een voorschot.

7.2.2 Artikelsgewijze toelichting

Artikel 7:6 Indienen verzoek

Een verzoek om een individuele studietoelage kan worden ingediend door personen als bedoeld in artikel 7, eerste lid, sub a, van de Participatiewet. Dit betreft personen die het college ondersteunt bij arbeidsinschakeling:

- personen die algemene bijstand ontvangen;
- personen als bedoeld in de artikelen 34a, vijfde lid, sub b en c, 35, vierde lid, sub b en c, en 36, derde lid, sub b en c, van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen tot het moment dat het inkomen uit arbeid in dienstbetrekking gedurende twee aaneengesloten jaren ten minste het minimumloon bedraagt en ten behoeve van die persoon in die twee jaren geen loonkostensubsidie als bedoeld in artikel 10d is verleend;
- personen als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van de Participatiewet;
- personen met een nabestaanden- of wezenuitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet;
- personen met een uitkering op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers,
- personen met een uitkering op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, en.
- niet-uitkeringsgerechtigden.

Het college kan aan deze personen, op een daartoe strekkend verzoek, een individuele studietoelage verlenen (artikel 36b, eerste lid, van de Participatiewet). Een persoon dient op datum van de aanvraag aan de voorwaarden te voldoen zoals genoemd in artikel 36b, eerste lid, van de Participatiewet. Onder aanvraag wordt verstaan: een verzoek van een persoon, een besluit te nemen (artikel 1:3, derde lid, van de Awb). Een aanvraag dient in beginsel schriftelijk te worden ingediend (artikel 4:1 van de Awb).

Om onduidelijkheid te voorkomen omtrent de wijze waarop het verzoek als bedoeld in artikel 36b, eerste lid, van de Participatiewet moet worden ingediend, bepaalt artikel 7:6 dat het verzoek moet worden gedaan middels een door het college vastgesteld formulier. Een verzoek wordt dan gezien als een aanvraag zoals bedoeld in afdeling 4.1.1 van de Awb. Het gaat dan om een schriftelijke aanvraag (artikel 4:1 van de Awb) die wordt ondertekend door de aanvrager en ten minste de naam en het adres van de

aanvrager bevat, de dagtekening en een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd (artikel 4:2, eerste lid, van de Awb). De aanvrager verschaft ook de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen (artikel 4:2, tweede lid, van de Awb). Een mondeling verzoek kan hiermee dus niet worden aangemerkt als een verzoek om individuele studietoelage zoals bedoeld in artikel 36b van de Participatiewet.

Artikel 7:7 Dringende redenen

Dit artikel geeft uiting aan de hierboven genoemde discretionaire bevoegdheid van het college. Het college kan in beleidsregels nadere voorwaarden opnemen waaraan iemand moet voldoen om de individuele studietoelage te krijgen. In deze beleidsregels wordt uitgewerkt wanneer er sprake is van de in artikel 7:7 genoemde dringende redenen.

Artikel 7:8 Eenmaal per periode individuele studietoelage verlenen

Doorgaans kan een persoon halfjaarlijks starten met een opleiding. Voor de beoordeling of een belanghebbende in aanmerking komt voor een individuele studietoelage wordt de situatie op de datum van de aanvraag beoordeeld (artikel 36b, eerste lid, van de Participatiewet). Om deze reden is geregeld dat een persoon slechts eenmaal binnen een periode van zes maanden in aanmerking kan komen voor een individuele studietoelage. Studeert een persoon na die zes maanden nog steeds en voldoet hij aan de voorwaarden van artikel 36b, eerste lid, van de Participatiewet, dan kan hij opnieuw in aanmerking komen voor een individuele studietoelage.

Artikel 7:9 Hoogte individuele studietoelage

In artikel 7:9 is de hoogte van de individuele studietoelage geregeld. Hierbij wordt de studietoelage per persoon die voldoet aan de voorwaarden toegekend. Een individuele studietoelage bedraagt € 900,-. Is sprake van gehuwden die allebei afzonderlijk voldoen aan de voorwaarden voor een individuele studietoelage, dan komen zij afzonderlijk in aanmerking voor een individuele studietoelage. Artikel 7:9, tweede lid, bevat een indexeringsbepaling. Deze bepaling voorkomt dat de verordening telkens opnieuw moet worden vastgesteld, enkel voor indexatie van de bedragen. Het is van belang de nieuwe bedragen (na indexatie) intern duidelijk te communiceren.

Artikel 7:10 Betaling individuele studietoelage

In dit artikel wordt de frequentie van de betaling van de individuele studietoelage geregeld. Een individuele studietoelage wordt eenmalig in één bedrag uitbetaald. Dit is het bedrag zoals neergelegd in artikel 7:9. Na zes maanden kan een persoon opnieuw in aanmerking komen voor een individuele studietoelage. Dit volgt uit artikel 7:8.

7.3 Afstemming

7.3.1 Algemene toelichting

Rechten en plichten in de Participatiewet

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid met betrekking tot de invulling van de rechten en plichten van bijstandsgerechtigden. Mede gelet op de rechtszekerheid van een bijstandsgerechtigde moet het gemeentelijk beleid vastgelegd worden in een verordening. Rechten en plichten zijn echter twee kanten van één medaille. Het recht op algemene bijstand is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering.

Artikel 18, eerste lid, van de Participatiewet spreekt over het afstemmen van de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende. In deze bepaling wordt benadrukt dat het vaststellen van de hoogte van de uitkering en de daaraan verbonden verplichtingen voor bijstandsgerechtigden maatwerk is. Daarbij moet recht worden gedaan aan de individuele situatie en de persoonlijke omstandigheden van bijstandsgerechtigden. Artikel 18, tweede lid, van de Participatiewet legt een directe koppeling tussen de rechten en plichten van uitkeringsgerechtigden: het recht op een uitkering is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering. Dit betekent dat de vaststelling van de hoogte van de uitkering niet alleen afhangt van de toepasselijke uitkeringsnorm en de beschikbare middelen van de bijstandsgerechtigde, maar ook van de mate waarin de verplichtingen worden nagekomen. De inspanningen die van de bijstandsgerechtigde naar vermogen kunnen worden verwacht, spelen ook een rol.

Wanneer het college tot het oordeel komt dat een bijstandsgerechtigde zijn verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt, verlaagt het tijdelijk de uitkering. Er is dus geen sprake van een bevoegdheid, maar van een verplichting. Alleen wanneer iedere vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, ziet het college af van een dergelijke verlaging. Het college moet niettemin bij de vaststelling van de verlaging rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en de individueel vastgestelde verplichtingen. Het college kan dan ook van een verlaging afzien als het daartoe zeer dringende redenen aanwezig acht.

Met ingang van 1 januari 2015 staan in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Voor schending van deze verplichting geldt dat de bijstand in beginsel moet worden verlaagd met honderd procent gedurende één tot drie maanden. In een verordening is de duur van de verlaging vastgelegd (artikel 18, vijfde lid, van de Participatiewet).

Is afgezien van een verlaging wegens het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van bepalingen ten aanzien van recidive deze gedraging mee te tellen. Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de Participatiewet of vanwege dringende redenen afgezien van het opleggen van een verlaging, dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Het college beoordeelt uiterlijk drie maanden na de datum van de beschikking of de omstandigheden en het gedrag van belanghebbende aanleiding geven de beslissing te herzien (artikel 18, derde lid, van de Participatiewet). Bij een dergelijke herbeoordeling hoeft niet opnieuw een besluit te worden genomen, waarbij alle feiten en omstandigheden opnieuw tegen het licht worden gehouden. Het heeft slechts als doel vast te stellen of belanghebbende tussentijds (binnen de periode waarover de verlaging zich uitstrekt) blijkt heeft gegeven van een zodanige gedragsverandering of dat sprake is van een zodanige wijziging van omstandigheden, dat aanleiding bestaat de eerder opgelegde verlaging in zwaarte of duur

bij te stellen.¹⁵ Artikel 18, derde lid, van de Participatiewet is naar oordeel van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid niet van toepassing als sprake is van schending van een van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen (artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet). Ten aanzien van geüniformeerde arbeidsverplichtingen is artikel 18, elfde lid, van de Participatiewet van toepassing. Verschil tussen artikel 18, derde lid, en artikel 18, elfde lid, van de Participatiewet is dat artikel 18, elfde lid, pas wordt toegepast als belanghebbende daarom vraagt.

Een verlaging krachtens de afstemmingsverordening is een punitieve sanctie voor zover de verlaging wordt opgelegd omdat belanghebbende zich zeer ernstig heeft misdragen.¹⁶ Als een betreffende gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor worden vervolgd. Deze verlaging en de strafvervolgung kunnen alleen naast elkaar bestaan als sprake is van juridisch te onderscheiden feiten. Bijvoorbeeld: belanghebbende beledigt opzettelijk een ambtenaar. Strafrechtelijk bezien kan een geldboete worden opgelegd of een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden. Daarnaast is sprake van zich zeer ernstig misdragen zoals bedoeld in artikel 9, zesde lid, van de Participatiewet op grond waarvan de bijstand kan worden verlaagd.

In andere gevallen waarin een verlaging wordt opgelegd krachtens de afstemmingsverordening is sprake van een reparatoire sanctie (bijvoorbeeld bij schending arbeidsverplichting). Als een betreffende gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor worden vervolgd. De verlaging en de strafvervolgung kunnen naast elkaar bestaan omdat het hier gaat om een reparatoire maatregel en een punitieve sanctie.

Afstemmen in de IOAW en de IOAZ

Het college kan een uitkering op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (hierna: IOAW) of Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (hierna: IOAZ) verlagen of weigeren als een belanghebbende de aan het recht op uitkering verbonden verplichtingen niet of onvoldoende nakomt (artikel 20 van de IOAW en artikel van de 20 IOAZ). Het gemeentelijk beleid moet vastgelegd worden in een verordening (artikel van de 35 IOAW en artikel 35 van de IOAZ).

Schenden van de inlichtingenplicht

De bestuurlijke boete is per 1 januari 2013 opnieuw ingevoerd in de Wet werk en bijstand (hierna: WWB) (thans: Participatiewet), IOAW en IOAZ. Deze moet worden opgelegd bij een schending van de inlichtingenplicht en komt in de plaats van de verlaging van de bijstand.

7.3.2 Artikelsgewijze toelichting

Artikel 7:11 Begrippen

Begrippen die al zijn omschreven in de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ, de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) of de Gemeentewet worden niet afzonderlijk gedefinieerd in dit onderdeel. Deze zijn vanzelfsprekend van toepassing op dit onderdeel.

Bijstandsnorm

Onder de 'bijstandsnorm' wordt in dit onderdeel verstaan de in de situatie van belanghebbende geldende bijstandsnorm. Dit is de toepasselijke norm, vermeerderd met toeslagen, en verminderd met verlagingen, alles inclusief vakantietoeslag. Voor zover sprake is van een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt onder bijstandsnorm verstaan de toepasselijke grondslag zoals bedoeld in artikel 5 van de IOAW en artikel 5 van de IOAZ.

¹⁵ CrvB 19-04-2011, nr. 10/4882 WWB, ECLI:NL:CRVB:2011:BQ3002.

¹⁶ CrvB 31-12-2007, nrs. 06/4510 WWB, ECLI:NL:CRVB:2007:BC1811, CrvB 29-07-2008, nrs. 07/2262 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BD9023, CrvB 19-08-2008, nrs. 07/2416 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8919 en CrvB 19-01-2010, nr. 08/1012 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BL0052.

Benadelingsbedrag

Het benadelingsbedrag is de netto-uitkering waarop eerder, langer of tot een hoger bedrag een beroep wordt of is gedaan ten gevolge van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Voor het bepalen van het benadelingsbedrag wordt uitgegaan van het nettobedrag van de uitkering, zoals ook het geval is bij het benadelingsbedrag in het kader van de bestuurlijke boete.¹⁷

Artikel 7:13 Het besluit tot opleggen van een verlaging

Het verlagen van een uitkering op grond van dit onderdeel vindt plaats door middel van een besluit. Tegen dit besluit kan een belanghebbende bezwaar en beroep indienen. In dit artikel is aangegeven wat in het besluit in ieder geval moet worden vermeld. Deze eisen vloeien rechtstreeks voort uit de Awb en dan vooral uit het motiveringsvereiste. Het motiveringsvereiste houdt onder andere in dat een besluit kenbaar is en van een deugdelijke motivering is voorzien.

Artikel 7:14 Horen van belanghebbende

Het horen van een belanghebbende gebeurt in beginsel altijd mondeling, telefonisch dan wel in persoon. Eventueel kan een belanghebbende ook schriftelijk worden gehoord.

Artikel 7:15 Afzien van verlaging

Afzien van verlagen

Het afzien van het opleggen van een verlaging "indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt", is overgenomen uit artikel 18, negende lid, van de Participatiewet, respectievelijk artikel 20, derde lid, van de IOAW en artikel 20, derde lid, van de IOAZ. Aangenomen moet worden dat hiervan uitsluitend sprake is bij evidente afwezigheid van verwijtbaarheid.¹⁸ Het is aan het college te beoordelen of elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt aan het betreffende gedrag. Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een verlaging, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen (zie artikel 7:27 van deze verordening). Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de Participatiewet van een verlaging afgezien dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Een andere reden om af te zien van het opleggen van een verlaging is dat de gedraging te lang geleden heeft plaatsgevonden (verjaring). Omwille van de effectiviteit ("lik op stuk") is het nodig dat een verlaging spoedig nadat de gedraging heeft plaatsgehad, wordt opgelegd.

Om deze reden regelt artikel 7:15, eerste lid, sub b, van deze verordening dat het college geen verlagingen oplegt voor gedragingen die langer dan één jaar geleden hebben plaatsgevonden. Dit heeft tevens als voordeel dat een uitkeringsgerechtigde niet te lang in onzekerheid wordt gehouden over de vraag of het college overgaat tot het opleggen van een verlaging.

Afzien van verlagen in verband met dringende redenen

In het tweede lid is geregeld dat het college kan afzien van het opleggen van een verlaging als daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. Dit onderdeel stelt een algemene verplichting tot het opleggen van een verlaging voorop. Uitzonderingen moeten echter mogelijk zijn als voor de belanghebbende onaanvaardbare consequenties zouden optreden. Uit het woord "dringend" blijkt dat er wel iets heel bijzonders en uitzonderlijks aan de hand moet zijn, wil een afwijking van het algemene principe gerechtvaardigd zijn. Wat dringende redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie en kan dus niet op voorhand worden vastgelegd. Er kan worden gedacht aan enerzijds een verminderde verwijtbaarheid ten aanzien van de gedraging en anderzijds aan de financiële of sociale gevolgen voor belanghebbende en/of diens gezin. Daarbij moet worden opgemerkt dat ernstige financiële gevolgen op zichzelf geen reden zijn om van een verlaging af te zien, omdat dit inherent is aan het verlagen van een uitkering.

¹⁷ Kamerstukken II 2011/12, 33 207, nr. 3, blz. 43.

¹⁸ CrvB 24-07-2001, nr. 99/1857 NABW, ECLI:NL:CRVB:2001:AD4887.

Afzien verlagen ook mogelijk bij geüniformeerde arbeidsverplichtingen

De wet schrijft bij overtreding van een geüniformeerde arbeidsverplichting een afstemming voor van honderd procent van de bijstand gedurende één tot drie maanden. Op grond van artikel 18, tiende lid, van de Participatiewet moet het college een op te leggen maatregel of een opgelegde maatregel afstemmen op de omstandigheden van een belanghebbende en diens mogelijkheden om middelen te verwerven. Dit als - volgens het college - dringende redenen daartoe noodzaken, gelet op bijzondere omstandigheden. Op grond van bijzondere omstandigheden kan het college besluiten de maatregel op een lager niveau, voor een kortere duur of op nul vast te stellen.

Schriftelijke mededeling in verband met recidive

Het doen van een schriftelijke mededeling in een beschikking dat het college afziet van het opleggen van een verlaging wegens dringende redenen is van belang in verband met eventuele recidive (artikel 7:15, derde lid). Het opleggen van een verlaging bij recidive is geregeld in artikel 7:27 van deze verordening.

Artikel 7:16 Ingangsdatum en tijdvak van een verlaging

Het verlagen van de uitkering die in de nabije toekomst wordt verstrekt, is de gemakkelijkste methode van het opleggen van een verlaging. Dan hoeft niet te worden overgegaan tot herziening van de uitkering en terugvordering van het te veel betaalde bedrag. In de praktijk zal dit meestal inhouden dat een verlaging wordt opgelegd met ingang van de eerste dag van de kalendermaand, die volgt op de kalendermaand waarin het besluit bekend is gemaakt. Voor de berekening van de hoogte van de verlaging moet worden uitgegaan van de voor die maand geldende bijstandsnorm.

Het is niet altijd mogelijk om een lopende uitkering af te stemmen. In die gevallen kan de verlaging met terugwerkende kracht te worden toegepast. Het afstemmingsbesluit dat in dat geval wordt genomen, is een bijzondere vorm van herziening van de uitkering. Het besluit leidt namelijk tot te veel verstrekte uitkering. De uitkering die op grond van het afstemmingsbesluit te veel is verstrekt kan met toepassing van artikel 58, tweede lid, sub a, van de Participatiewet, respectievelijk artikel 25, tweede lid, van de IOAW en van de IOAZ, worden teruggevorderd. Afstemming met terugwerkende kracht is echter niet altijd mogelijk. Als alle bijstand over de betreffende periode is ingetrokken en teruggevorderd, is er niets meer om te verlagen. Is geen duidelijke datum te koppelen aan de gedraging van een belanghebbende of is de verlaging het gevolg van een gedraging voorafgaande aan de aanvraag, dan is verlagen met terugwerkende kracht evenmin mogelijk en kan de verlaging uitsluitend naar de toekomst toe worden toegepast. Denk bijvoorbeeld aan het niet voldoende solliciteren.

Een verlaging kan niet los worden gezien van het recht op bijstand. Het opleggen van een verlaging is niet mogelijk als een belanghebbende geen recht op bijstand (meer) heeft.¹⁹ Als een verlaging niet of niet geheel ten uitvoer kan worden gelegd als gevolg van de beëindiging of intrekking van de uitkering, is het ook mogelijk om de verlaging of dat deel van de verlaging dat nog niet is uitgevoerd, alsnog op te leggen als belanghebbende binnen een bepaalde termijn na beëindiging van de uitkering opnieuw een uitkering op grond van de wet ontvangt. Het college moet wel rekening houden met de vervaltermijn voor het opleggen van een maatregel zoals bedoeld in artikel 7:15, eerste lid, sub b.

Een dergelijke maatregel kan vanwege de samenhang met het recht op bijstand niet bij voorbaat worden opgelegd. Het college moet bij het opnieuw toekennen van het recht op bijstand beoordelen in hoeverre er nog aanleiding bestaat om een verlaging toe te passen. Pas dan is sprake van een afstemmingsbesluit en staat de mogelijkheid van bezwaar tegen de maatregel open.²⁰

¹⁹ CRvB 07-08-2012, nr. 10/3435 WWB, ECLI:NL:CRVB:2012:BX3978.

²⁰ CRvB 08-09-2009, nrs. 07/6337 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2009:BJ7732 en CRvB 07-12-2010, nr. 09/1094 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BO6721.

Artikel 7:17 Berekeningsgrondslag

Bijstandsnorm

In het eerste lid is het uitgangspunt vastgelegd dat een verlaging wordt berekend over de bijstandsnorm. Onder de bijstandsnorm wordt verstaan de wettelijke norm, inclusief gemeentelijke toeslag of verlaging en inclusief vakantietoeslag. Bij een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt gekeken naar de grondslag als bedoeld in artikel 5 van de IOAW respectievelijk van de IOAZ.

Bijzondere bijstand

In het tweede lid is bepaald dat een verlaging ook kan worden toegepast op de bijzondere bijstand als aan een belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 van de Participatiewet. Personen tussen de 18 en 21 jaar ontvangen een lage jongerennorm, die indien noodzakelijk wordt aangevuld door middel van aanvullende bijzondere bijstand in de kosten van levensonderhoud. Als een verlaging uitsluitend op de lage jongerennorm wordt opgelegd, zou dit leiden tot rechtsongelijkheid ten opzichte van de 21-jarigen. Daarom is in het derde lid, sub a, geregeld dat de berekeningsgrondslag in dat geval bestaat uit de bijstandsnorm inclusief de verleende bijzondere bijstand op grond van artikel 12 van de Participatiewet.

Op grond van het tweede lid, sub b, is het mogelijk dat het college in incidentele gevallen een verlaging oplegt over de bijzondere bijstand. Er moet dan wel een verband bestaan tussen de gedraging van een belanghebbende en zijn recht op bijzondere bijstand. Een verlaging kan uitsluitend worden opgelegd als daadwerkelijk bijzondere bijstand is verstrekt.

De verordening biedt geen ruimte om een verlaging toe te passen op een individuele inkomenstoelage.

Artikel 7:18 Gedragingen Participatiewet

De artikelen 7:18 en 7:20 moeten in onderlinge samenhang worden gelezen. In artikel 7:18 worden schendingen van verplichtingen uit de Participatiewet geformuleerd. De verwijtbare gedragingen die zijn genoemd in artikel 7:18 zijn ondergebracht in categorieën. Aan die categorieën wordt in artikel 7:20 een gewicht toegekend in de vorm van een verlagingspercentage. De categorieën zijn gerangschikt naar toenemende zwaarte. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging meer concrete gevolgen heeft voor het niet verkrijgen of behouden van betaalde arbeid.

Niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen

De verwijtbare gedragingen omvatten zowel het niet als het onvoldoende nakomen van diverse verplichtingen. Artikel 18, tweede lid, van de WWB zoals dat luidde vóór 1 januari 2015 bepaalt dat het college moest afstemmen als een belanghebbende de verplichtingen "niet of onvoldoende nakomt". Met het huidige artikel 18, tweede lid, van de Participatiewet wordt dit gewijzigd in "het niet nakomen van de verplichtingen". Het woord "onvoldoende" valt hiermee weg. Gemeend wordt dat de wetgever hiermee echter geen inhoudelijke wijziging heeft beoogd en dat dit moet worden gelezen als het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen. Om onduidelijkheid hierover te voorkomen is daarom in artikel 7:18 opgenomen dat sprake is van een verwijtbare gedraging bij het niet of onvoldoende nakomen van de verplichtingen.

Het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen

Deze verwijtbare gedraging is niet aan de orde voor zover het gaat om het niet naar vermogen proberen te verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid als dit het gevolg is van een gedraging zoals bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet. In artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet staan de geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Voor schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting geldt een apart afstemmingsregime: verlaging van de bijstand met honderd procent gedurende een in de afstemmingsverordening vastgelegde duur van ten minste een maand en ten hoogste drie maanden (artikel 18, vijfde lid, van de Participatiewet). In deze verordening is de duur vastgelegd in artikel 7:21.

Er is dus geen sprake van een verwijtbare gedraging zoals bedoeld in artikel 7:18, sub c, onder 1 als het niet naar vermogen proberen te verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid voortvloeit uit een gedraging zoals bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet zoals:

- het niet verkrijgen of niet behouden van kennis en vaardigheden die noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid, en
- het belemmeren van het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid door kleding, gebrek aan persoonlijke verzorging en gedrag.

Inspanningen in eerste vier weken na de melding

De plicht tot arbeidsinschakeling geldt vanaf datum melding (zie artikel 9, eerste lid, van de Participatiewet). Specifiek voor personen jonger dan 27 jaar geldt dat zij worden beoordeeld op hun inspanningen in de eerste vier weken na de melding (artikel 43, vierde en vijfde lid, van de Participatiewet). Is geen enkele inspanning verricht, dan bestaat op grond van artikel 13, tweede lid, sub d, van de Participatiewet geen recht op bijstand. Zijn er wel inspanningen verricht, maar naar het oordeel van het college onvoldoende, dan verlaagt het college de uitkering. De verlaging kan in principe al worden toegepast op basis van de grondslagen zoals genoemd in artikel 7:17 van deze verordening. Een aparte grondslag is strikt genomen niet noodzakelijk. Het zou wellicht zelfs tot verwarring kunnen leiden als het bijvoorbeeld gaat om een belanghebbende die in de vijfde of zesde week na de melding de fout in gaat. Desalniettemin is het niet of onvoldoende verrichten van inspanningen vanwege de herkenbaarheid toch als aparte gedraging genoemd opgenomen in deze verordening (zie artikel 7:18, sub b, onder 2).

Artikel 7:19 Gedragingen IOAW en IOAZ

De artikelen 7:19 en 7:20 moeten in onderlinge samenhang worden gelezen. In artikel 7:19 worden schendingen van verplichtingen uit de IOAW en IOAZ geformuleerd. De verwijtbare gedragingen die zijn genoemd in artikel 7:19, zijn ondergebracht in categorieën. Aan die categorieën wordt in artikel 6:10 een gewicht toegekend in de vorm van een verlagingspercentage. De categorieën zijn gerangschikt naar toenemende zwaarte. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging meer concrete gevolgen heeft voor het niet aanvaarden, verkrijgen of behouden van betaalde arbeid.

Artikel 7:20 Hoogte en duur van de verlaging

Zie voor de verlagingswaardige gedragingen de toelichting bij de artikelen 7:18 en 7:19. Er is gekozen voor een afstemmingsregime bij gedragingen zoals bedoeld in de artikelen 7:18 en 7:19 dat afwijkt van de maatregel bij schending van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet. Dit ondanks dat enkele van de in de artikelen 7:18 en 7:19 genoemde gedragingen verwant zijn aan de geüniformeerde arbeidsverplichtingen.

Artikel 7:21 Duur verlaging bij schending geüniformeerde arbeidsverplichting

De eerste keer dat het college een verwijtbaar niet naleven van een geüniformeerde arbeidsverplichting vaststelt, bedraagt de verlaging honderd procent van de bijstandsnorm gedurende een bij dit onderdeel vastgestelde periode (artikel 18, vijfde lid, eerste volzin, van de Participatiewet). Hier is gekozen voor een periode van één maand. Een verlaging van deze duur geeft een duidelijk signaal af dat bijstandsgerechtigden zich aan hun verplichtingen dienen te houden. Ook is de afstemming in verhouding met de geschonden verplichting.

Artikel 7:22 Verrekenen verlaging

Het college heeft de mogelijkheid bij verlaging van de bijstand wegens schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, de verlaging te verrekenen. Dit kan over de maand van oplegging van de maatregel en ten hoogste over de twee volgende maanden. Over de eerste maand moet minimaal een derde van het bedrag van de verlaging worden verrekend (artikel 18, vijfde lid, tweede volzin, van de Participatiewet). Wanneer belanghebbende tot inkeer komt, wordt de verlaging stopgezet en ontvangt

belanghebbende weer de volledige uitkering (artikel 18, elfde lid, van de Participatiewet). Het gaat hier om een facultatieve bepaling.

De maand van oplegging

In het eerste lid wordt gesproken over de "maand van oplegging". Deze term is overgenomen uit artikel 18, vijfde lid, van de Participatiewet. Met de "maand van oplegging" wordt in dit onderdeel bedoeld: de maand waarin het besluit aan belanghebbende is bekend gemaakt.

Er is voor gekozen om de verlaging van 100 procent over drie maanden te verrekenen bij schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, met uitzondering van het niet aanvaarden of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid. Aan de maand van oplegging en aan de twee daaropvolgende maanden wordt een derde van het bedrag van de verlaging toebedeeld. Dit betekent dat in de maand van oplegging van de maatregel en de daaropvolgende maanden de inhouding in beginsel 33,3 procent bedraagt (artikel 7:22, eerste lid).

Geen verrekening bij niet aanvaarden of behouden algemeen geaccepteerde arbeid

In het tweede lid is bepaald dat als sprake is van een verlaging op grond van artikel 18, vierde lid, sub a, van de Participatiewet, geen verrekening plaatsvindt zoals bedoeld in artikel 7:22, eerste lid. De verlaging van 100 procent wordt dan geheel aan de maand van oplegging toebedeeld. Het betreft het niet aanvaarden of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid. Deze keuze is gebaseerd op de zwaarte van de gedraging.

Geen verrekening bij recidive

Is sprake van een tweede of volgende schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting binnen de recidivetermijn, dan is verrekenen van de maatregel niet mogelijk. Artikel 7:22 bepaalt immers dat verrekenen uitsluitend mogelijk is bij een gedraging zoals bedoeld in artikel 7:21. Recidive is niet geregeld in artikel 7:21, maar in artikel 7:27, derde lid van deze verordening en artikel 18, zesde, zevende en achtste lid, van de Participatiewet. Daarom is verrekenen bij recidive niet mogelijk.

Geen verrekening bij maatregel wegens schending andere gedragingen

Verrekening bij maatregelen voor schendingen van andere gedragingen dan de geüniformeerde arbeidsverplichtingen, is niet mogelijk. Dit volgt uit artikel 7:22 van deze verordening en artikel 18, vijfde lid, van de Participatiewet.

Artikel 7:23 Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

Aan de Participatiewet ligt het beginsel ten grondslag dat iedereen in eerste instantie in zijn eigen bestaan(skosten) dient te voorzien. Pas wanneer dat niet mogelijk is, kan men een beroep doen op bijstand. Hoofdregel is dus dat iedereen alles zal moeten doen en nalaten om een beroep op bijstand te voorkomen. Leidt een gedraging ertoe dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op bijstand, dan is veelal sprake van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Hiervan is in ieder geval sprake bij de volgende gedragingen (als die er toe leiden dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op bijstand):

- het te snel interen van vermogen;
- het door eigen schuld verliezen van het recht op een uitkering;
- het door eigen schuld te laat aanvragen van een voorliggende voorziening.

Het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid moet worden aangemerkt als een geüniformeerde arbeidsverplichting (zie de artikelen 9, eerste lid, sub a, en 18, vierde lid, sub g, van de Participatiewet). Is sprake van het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, dan moet afstemming plaatsvinden volgens de regels van artikel 18 van de Participatiewet en artikel 7:21 en 7:23.

Op grond van artikel 7:23 kan een verlaging worden opgelegd wegens het betonen van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in de hoogte van het benadelingsbedrag. Dat is in dit geval het gedeelte van de uitkering waarop eerder, langer of tot een hoger bedrag een beroep wordt gedaan.

Bijstand in de vorm van een geldlening

Als sprake is van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid kan het college tevens besluiten de bijstand in de vorm van een geldlening te verstrekken. Dit volgt uit artikel 48, tweede lid, sub b, van de Participatiewet. Als het college besluit beide instrumenten te gebruiken (leenbijstand én verlaging) moet het wel voldoende acht slaan op het totale effect hiervan voor de bijstandsgerechtigde.²¹

Artikel 7:24 Zeer ernstige misdragingen

Participatiewet (eerste lid)

Onder de term 'zeer ernstige misdraging' dient in elk geval te worden verstaan: elke vorm van ongewenst en agressief fysiek contact met een persoon of het ondernemen van pogingen daartoe. Hieronder valt bijvoorbeeld schoppen, slaan of het (dreigen met) gooien van voorwerpen naar een persoon. Ook het toebrengen van schade aan een gebouw of inventarisonderdeel, evenals het ondernemen van pogingen daartoe in enige vorm wordt als zeer ernstige misdraging gezien. Handelingen die door hun grote en mogelijk blijvende impact op de desbetreffende persoon of personen grote invloed hebben zoals het opzetten van gerichte lastercampagnes, seksuele intimidatie, het tonen van steek en/of vuurwapens evenals (pogingen tot) opsluiting in een ruimte zijn eveneens als zeer ernstige misdraging te beschouwen.²² Ook verbaal geweld valt onder de noemer 'zeer ernstige misdraging'.²³

Het gaat dus om alle vormen van zeer ernstige misdragingen tegenover de met de uitvoering van de Participatiewet belaste personen en instanties (college, SVB en re-integratiebedrijven) tijdens het verrichten van hun werkzaamheden.²⁴ Met de zinsnede 'tijdens het verrichten van de werkzaamheden' wordt aangegeven dat de misdraging dient plaats te vinden in het kader van de uitvoering van de Participatiewet. Dat is anders als betrokkenen elkaar buiten werktijd tegen komen: dan is alleen het strafrecht van toepassing.²⁵

Met ingang van 1 januari 2015 is de verplichting om zich te onthouden van zeer ernstige misdragingen een zelfstandige verplichting die is opgenomen in artikel 9, zesde lid, van de Participatiewet. Deze verplichting staat dus op zichzelf. Vóór 1 januari 2015 was dit een onzelfstandige verplichting. Om een belanghebbende te sanctioneren wegens zeer ernstige misdragingen, moest sprake zijn van een samenhang tussen de zeer ernstige misdragingen met het niet nakomen van een of meer verplichtingen die voortvloeien uit de toenmalige WWB, IOAW of IOAZ.²⁶

IOAW en IOAZ (tweede lid)

Onder de term 'zeer ernstige misdragingen' kunnen diverse vormen van agressie worden verstaan, zij het dat er sprake moet zijn van verwijtbaarheid en van gedrag dat in het normale menselijke verkeer in alle gevallen als onacceptabel wordt beschouwd. Ook verbaal geweld valt onder de noemer 'zeer ernstige misdraging'.²⁷ Het college kan alleen een verlaging opleggen als er een verband bestaat tussen de ernstige misdraging en (mogelijke) belemmeringen bij het vaststellen van het recht op een uitkering. De IOAW en IOAZ bevatten immers geen afzonderlijke plicht tot het nalaten van zeer ernstige misdragingen.

²¹ CRvB 20-03-2007, nrs. 06/515 NABW e.a., ECLI:NL:CRVB:2007:BA2344.

²² Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 24.

²³ CRvB 19-08-2008, nrs. 07/2416 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8919.

²⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 55.

²⁵ Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 25-26.

²⁶ CRvB 06-07-2010, nr. 08/2025 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BN0660.

²⁷ CRvB 19-08-2008, nrs. 07/2416 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8919.

Het recht op uitkering kan daarom alleen worden afgestemd wegens het zich zeer ernstig misdragen als dit heeft plaatsgevonden bij het (niet) nakomen van een (andere) aan de uitkering verbonden verplichting.²⁸ Vandaar dat in het tweede lid wordt bepaald dat de zeer ernstige misdragingen moeten hebben plaatsgevonden onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van IOAW of IOAZ. Als een belanghebbende zich zeer ernstig misdraagt, geheel los van een (andere) aan de uitkering verbonden verplichting - hij komt bijvoorbeeld uit eigen beweging stennis maken - dan is binnen de IOAW en IOAZ tegen deze gedraging geen sanctie mogelijk.

Artikel 7:25 Niet nakomen van overige verplichtingen

De Participatiewet geeft het college de bevoegdheid om personen verplichtingen op te leggen die volledig individueel bepaald zijn. Artikel 55 van de Participatiewet biedt daartoe de mogelijkheid en beperkt deze tot een viertal categorieën, te weten:

1. verplichtingen die strekken tot arbeidsinschakeling;
2. verplichtingen die verband houden met de aard en het doel van een bepaalde vorm van bijstand;
3. verplichtingen die strekken tot vermindering van de bijstand, en
4. verplichtingen die strekken tot beëindiging van de bijstand.

De hoogte van de verlaging is in dit onderdeel per categorie verschillend vastgesteld. Omdat de verplichtingen die het college op grond van artikel 55 van de Participatiewet kan opleggen een zeer individueel karakter hebben, kan het voorkomen dat de in dit onderdeel vastgestelde verlaging niet is afgestemd op de individuele omstandigheden van een belanghebbende. Het college zal daarom altijd rekening moeten houden met de individualiseringsbepaling van artikel 18, eerste lid, van de Participatiewet. Deze bepaling verplicht het college de bijstand af te stemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende. In individuele gevallen kan dus worden afgeweken van de in dit artikel vastgestelde verlaging.

Artikel 7:26 Samenloop van gedragingen

Samenloop bij één gedraging waardoor meerdere verplichtingen worden geschonden

Het eerste lid regelt samenloop als sprake is van één gedraging die schending oplevert van meerdere verplichtingen, die zijn genoemd in dit onderdeel, artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet of in beide regelingen. In dat geval wordt één verlaging opgelegd. Voor het bepalen van de hoogte en de duur van de verlaging wordt uitgegaan van de gedraging waarop de hoogste verlaging is gesteld.

Samenloop bij meerdere gedraging waardoor één of meerdere verplichtingen worden geschonden

Het tweede lid regelt samenloop als sprake is van meerdere gedraging die schending opleveren van één of meerdere verplichtingen, die zijn genoemd in dit onderdeel, artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet of in beide regelingen. Dit wordt 'meerdadse samenloop' genoemd. In dat geval wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging toegepast. Deze verlagingen worden in principe gelijktijdig opgelegd. Dit is anders als dit niet verantwoord is. Hierbij spelen factoren zoals de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van een belanghebbende een rol. Daarvoor moet altijd gekeken worden naar de individuele omstandigheden. De verlaging wordt dan over meerdere maanden uitgesmeerd.

Samenloop met een bestuurlijke boete

Het derde en vierde lid regelen in hoeverre een verlaging kan worden opgelegd als sprake is van een verlagingswaardige gedraging die tevens een boetewaardige gedragingen is.

Als sprake is van één gedraging die zowel schending van een in deze verordening opgenomen verplichting als schending van de inlichtingenplicht oplevert, kan de schending van deze verplichtingen niet gezamenlijk worden afgedaan, omdat schending van de inlichtingenplicht (wettelijk) is geregeld in de

²⁸ CRvB 06-07-2010, nr. 08/2025 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BN0660.

vorm van een bestuurlijke boete. In het geval zich de situatie voordoet dat er sprake is van samenloop tussen de bestuurlijke boete en afstemming dient het college in het individuele geval te beoordelen welke sanctie wordt opgelegd. Bij eendaadse samenloop ligt het voor de hand één sanctie op te leggen. Het college bepaalt of al dan niet een boete wordt opgelegd. Is dit het geval, dan wordt geen verlaging meer opgelegd (derde lid).

Bij meerdaagse samenloop ligt het voor de hand de gedraging te sanctioneren door het opleggen van een bestuurlijke boete voor zover sprake is van een gedraging waarin ook een beboetbare gedraging zit. Daarnaast kan het college in dit geval nog een of meer maatregelen opleggen, waarbij bij de hoogte van de afstemming zo nodig rekening kan worden gehouden met de boete en de eventuele andere maatregelen (vierde lid).

Als sprake is van één gedraging die zowel schending van een in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet benoemde verplichting als schending van de inlichtingenplicht oplevert, is het voorgaande ook van toepassing.

Artikel 7:27 Recidive

Verdubbeling duur verlaging

Als binnen 24 maanden na een eerste verwijtbare gedraging wederom sprake is van een verwijtbare gedraging waarmee dezelfde verplichting wordt geschonden, wordt de grotere mate van verwijtbaarheid tot uitdrukking gebracht in een verdubbeling van de duur van de verlaging. Met de eerste verwijtbare gedraging wordt de eerste gedraging bedoeld die aanleiding is geweest tot een verlaging, ook als wegens dringende redenen - op grond van artikel 7:14, tweede lid, van deze verordening en eventueel 18, tiende lid, van de Participatiewet - is afgezien van het opleggen van een verlaging. Dit geldt ook als van afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de Participatiewet is afgezien van het opleggen van een verlaging. Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een verlaging, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen. Voor het bepalen van de aanvang van de termijn van 24 maanden, geldt het tijdstip waarop het besluit waarmee de verlaging is opgelegd, is verzonden.

Recidive op recidive bij niet geüniformeerde arbeidsverplichtingen

Ook in het geval dat een belanghebbende voor een derde of volgende keer een niet geüniformeerde arbeidsverplichting schendt, is de recidivebepaling van artikel 7:27, eerste of tweede lid, van toepassing. Dit wordt tot uitdrukking gebracht door het woord "telkens" in de recidivebepaling. Voor toepassing van de recidivebepaling is vereist dat het opnieuw schenden van dezelfde verplichting plaatsvindt binnen 24 maanden na bekendmaking van het vorige besluit waarmee een verlaging is toegepast.

Is sprake van een derde of volgende schending, dan geldt - evenals bij de eerste keer recidive - dat de duur van de vorige verlaging wordt verdubbeld. Er is expliciet voor gekozen de duur van de vorige verlaging te verdubbelen. Hiermee wordt uiting gegeven aan het principe dat herhaalde schending een zwaardere consequentie dient te hebben.

Eenzelfde gedraging vereist voor recidive

Voor recidive als bedoeld in het eerste en tweede lid is vereist dat sprake moet zijn van "eenzelfde verwijtbare gedraging" als de gedraging waarvoor de eerste verlaging is opgelegd. Voorwaarde is dus dat dezelfde verplichting wordt geschonden. Is dit niet het geval, dan moet de verwijtbare gedraging worden aangemerkt als een eerste schending van een verplichting. Heeft een persoon zich zeer ernstig misdragen (artikel 7:24) binnen 24 maanden nadat een verlaging is opgelegd wegens het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (artikel 7:18, sub a, onder 1), dan is geen sprake van recidive aangezien het niet "eenzelfde gedraging" betreft.

Recidive schending geüniformeerde arbeidsverplichting

Is sprake van het niet of onvoldoende nakomen van een geüniformeerde arbeidsverplichting binnen twaalf maanden nadat aan een belanghebbende een eerste maatregel is opgelegd wegens schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, dan bedraagt de verlaging honderd procent gedurende twee maanden. Dit valt binnen de in artikel 18, zesde lid, van de Participatiewet gegeven marges.

Bij een derde, vierde en volgende schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, telkens binnen twaalf maanden na oplegging van de vorige maatregel, bedraagt de verlaging honderd procent gedurende drie maanden (artikel 18, zevende en achtste lid, van de Participatiewet).

Artikel 7:28 Samenloop bij weigeren uitkering IOAW/IOAZ

Het college is op grond van artikel 20 van de IOAW en artikel 20 van de IOAZ bevoegd de uitkering blijvend of tijdelijk te weigeren als een belanghebbende, kort gezegd, inkomen uit arbeid had kunnen verwerven, maar dit nalaat. Dit is een discretionaire bevoegdheid van het college. De vraag of een verlaging moet worden toegepast, zal pas aan de orde komen als het college zich een oordeel heeft gevormd over de eventuele weigering van de uitkering. Deze beoordeling gaat in beginsel voor. Pas als het college concludeert dat van een weigering geen sprake is, kan op grond van deze verordening een verlaging worden toegepast. Artikel 7:28 is derhalve bedoeld om samenloop te voorkomen.

8 Slotbepalingen

De bepalingen in dit hoofdstuk spreken voor zich.

Wijzigingsdocument Verordening Sociaal Domein 2017 (T16.09312)

Verordening:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

- Geen wijzigingen

Hoofdstuk 2. Toegang

- Een tekstuele wijziging in artikel 2.5 lid 2 door het woordje 'eerder' toe te voegen.
- Lid 3 van artikel 2.5 is toegevoegd in lijn met wetsartikel 2.3.2 lid 9 van de Wmo betreffende een uitzonderingssituatie om een aanvraag in te dienen wanneer het onderzoek niet binnen de gestelde termijn is uitgevoerd.

Hoofdstuk 3. Cliëntenparticipatie

- Aanpassingen in verband met de nieuwe werkwijze van de ASD; één integrale adviesraad in plaats van drie verschillende werkgroepen.

Hoofdstuk 4. Maatschappelijke ondersteuning

- Artikel 4.3 lid 4: de tekst '*Voorzieningen die worden verstrekt dienen zowel compenserend als de meest goedkope voorzieningen te zijn*', is gewijzigd naar: '*Voorzieningen die worden verstrekt dienen de goedkoopst passende voorzieningen te zijn.*' De maatwerkvoorziening die wordt verstrekt hoeft niet altijd de meest goedkope voorziening te zijn. Als bijvoorbeeld een rolstoel de meest passende voorziening voor een inwoner is, heeft de inwoner soms aanvullende wensen omtrent kleur of uitvoering. Deze aanvullende wensen maken de voorziening niet passender of doelmatiger, maar brengen meestal extra kosten met zich mee. Deze extra kosten komen in dat geval voor rekening van de inwoner. De gemeente onderzoekt in de eerste plaats welke voorzieningen het meest passend zijn en daarna welke het goedkoopst. De terminologie *goedkoopst passend* geeft voor de inwoner de meeste duidelijkheid en wordt gebruikt in de modelverordening van de VNG, in de jurisprudentie rondom dit onderwerp en bij de meeste gemeenten.
- Artikel 4.4 b. De volgende (overbodige) tekst is verwijderd om de tekst eenvoudiger te maken: '*met betrekking tot de problematiek, die in het gegeven geval aanleiding geeft*' Om dezelfde reden is bij 4.4. e. de tekst '*voor een persoon als inwoner*' verwijderd.
- In artikel 4.7 lid 4. Staat dat het pgb tarief gebaseerd is op de frequentie van de in te zetten ondersteuning. Dit is gewijzigd naar: *de frequentie van de in te zetten ondersteuning en/of het resultaat van de in te zetten ondersteuning*. Dit stuk over resultaat is toegevoegd in verband met de huidige resultaatfinanciering van de huishoudelijke ondersteuning. Daarnaast is de terminologie ten aanzien van professionele inzet en niet-professionele inzet verduidelijkt.
- Artikel 4.9 verwijderen tekst: '*of voor hulpmiddelen*' (er kan namelijk bij inwoners onder de 18 alleen voor woningaanpassingen een eventuele eigen bijdrage aan de ouders/verzorgenden worden opgelegd).
- Artikel 4.17 over het overgangsrecht wordt verwijderd, want dat geldt niet meer.

Hoofdstuk 5. Jeugd

- De titel van het hoofdstuk is veranderd van jeugdwet naar jeugdhulp. Dit is in lijn met de inhoud van het hoofdstuk en de titels van de andere hoofdstukken.
- Per abuis stond in artikel 5:2 het aantal van 6 contactmomenten genoemd. Dit moet maximaal 5 zijn. Met dit aantal wordt in de praktijk reeds gewerkt en is tevens onderdeel van de contractafspraken met aanbieders van jeugd- en opvoedhulp.
- In artikel 5:5 lid 3 is sub f toegevoegd. Deze informatie staat in de beschikking reeds opgenomen. Voor de volledigheid en duidelijkheid leggen we het ook vast in de verordening.
- Lid 4 van artikel 5:5 is verwijderd vanwege het afschaffen van de ouderbijdrage.

Hoofdstuk 6. Werk, re-integratie en tegenprestatie

- Geen wijzigingen

Hoofdstuk 7. Inkomen

- De hoogte van de individuele inkomenstoeslag in artikel 7:4 is conform het vierde lid van dat artikel geïndexeerd overeenkomstig de consumentenprijsindex van het CBS.
- Artikel 7:23 is aangevuld met de IOAW en de IOAZ. Hierdoor verplichten we ook gebruikers van deze regelingen om voldoende besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan te tonen.
- Onderdeel 7.4 'Verrekening bestuurlijk boete' is komen te vervallen naar aanleiding van een recente wetswijziging. Deze wijziging maakt het niet langer mogelijk om een bestuurlijke boete te verrekenen met een bijstandsuitkering, zonder daarbij rekening te moeten houden met de beslagvrije voet. Onderdeel 7.4 regelde deze wijze van verrekening.

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

- Enkele technische aanpassingen, zoals de wijziging van data en van in te trekken verordeningen.

Toelichting op de verordening:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

- Geen wijzigingen

Hoofdstuk 2. Toegang

- Geen wijzigingen

Hoofdstuk 3. Cliëntenparticipatie

- Geen wijzigingen

Hoofdstuk 4. Maatschappelijke ondersteuning

- Geen wijzigingen

Hoofdstuk 5. Jeugd

- Wijzigingen conform de wijzigingen in de verordening

Hoofdstuk 6. Werk, re-integratie en tegenprestatie

- Geen wijzigingen

Hoofdstuk 7. Inkomen

- Wijzigingen conform de wijzigingen in de verordening

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

- Geen wijzigingen

Aan het college van burgemeester en wethouders van Lansingerland

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Ons kenmerk: ASD16.B.012
Uw kenmerk: U16.10897

Lansingerland, 23 september 2016

Geacht college,

Conform artikel 3:8 van de Verordening Sociaal Domein 2016 van de gemeente Lansingerland verzoekt u de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) advies uit te brengen over de Verordening Sociaal Domein 2017 inclusief de bijbehorende toelichting. In uw aanvraag heeft u ons gevraagd om het advies zoveel mogelijk te richten op de door u voorgestelde aanpassingen. Hiertoe heeft u in de gewijzigde conceptverordening en concepttoelichting de wijzigingen gemarkeerd en in een separaat wijzigingsdocument nader toegelicht.

Inleiding

De gemeente Lansingerland heeft één verordening voor het gehele sociaal domein. Deze verordening wordt in de regel ieder jaar geactualiseerd. Dit betekent dat de ASD en haar voorgangers¹ over de verordening al eerder adviezen hebben uitgebracht. Vandaar dat wij ons op uw verzoek ook zullen concentreren op de voorgestelde aanpassingen. De ASD waardeert het, dat bij de adviesaanvraag duidelijk is aangegeven wat de wijzigingen zijn ten opzichte van de huidige verordening en toelichting.

Bij haar adviezen zal de ASD steeds verwijzen naar het desbetreffende hoofdstuk en artikel. Dit advies is opgesteld naar aanleiding van uw adviesaanvraag van 5 september 2016.

Advies

- Hoofdstuk 2, artikel 2.5 lid 2

In dit artikel staat vermeld dat een aanvraag voor een Wmo voorziening niet *eerder* kan worden gedaan dan nadat het onderzoek is uitgevoerd (Wmo: art. 2.3.2 sub 4 punt 9). Echter de ASD constateert zelf dat in Wmo: art. 2.3.2 lid 9 vermeld wordt dat een aanvraag wel gedaan kan worden als het onderzoek niet is uitgevoerd binnen de gestelde termijnen. Graag zou de ASD een reactie van uw college willen krijgen op haar aanname dat een aanvraag in een dergelijke situatie wel mogelijk is. Mocht dit zo zijn dan is de ASD benieuwd waar dit in de verordening vermeld staat.

- Hoofdstuk 4, artikel 4.3 lid 4

De formulering '*...goedkoopst passende voorzieningen...*' geeft in de ogen van de ASD blijk van een weinig cliëntgerichte houding. De ASD adviseert om deze formulering te wijzigen in '*...doelgerichte en passende voorzieningen...*'.

¹ De Wmo-raad en de CAR-Wwb

- Hoofdstuk 4, artikel 4.7 lid 4a

In dit artikel staat dat bij de vaststelling van het tarief voor een pgb rekening wordt gehouden met een verschil tussen *gediplomeerde* en *niet-professionele* inzet. Voor de ASD zijn dit verschillende en verwarrende begrippen. Als met gediplomeerd professioneel wordt bedoeld, of andersom dat met niet-professioneel niet-gediplomeerd wordt bedoeld, dan adviseert de ASD om dit dan ook als zodanig te hanteren. Mocht dit niet zo zijn dan is de ASD benieuwd naar een nadere uitleg van de gebruikte begrippen.

- Hoofdstuk 5

De wijziging van de titel van het hoofdstuk is inderdaad duidelijker. Om het nog duidelijker te maken adviseert de ASD om ook de leeftijd van de jeugd hierbij te vermelden.

- Hoofdstuk 5 artikel 5:5 lid 3 is sub f

In toegevoegd sub f (*dat de jeugdige of zijn ouders op verzoek of onverwijld uit eigen beweging aan het college mededeling doet van gewijzigde feiten en/of omstandigheden*) is het voor de ASD onduidelijk wanneer nu de jeugdige en wanneer de ouders in actie moeten komen. Is dit leeftijdsgebonden? Jonger dan 18 jaar of ouder dan 18 jaar? De ASD adviseert om in de af te geven beschikking éénduidig vast te leggen bij wie (jeugdige of ouders) de verantwoordelijkheid ligt.

Afsluiting

De verordening sociaal domein laat veel ruimte over aan de consultants voor toepassing in de praktijk. De beleidsregels sociaal domein, die later dit jaar worden aangepast, kunnen meer inzicht en duidelijkheid geven in de toepassing van de verordening. De ASD is dan ook benieuwd naar deze beleidsregels en ook naar de eerder² door ons voorgestelde wijzigingen hierop.

Het is mij een genoegen u dit advies namens de ASD aan te bieden. Graag ontvangt de ASD een schriftelijke reactie op dit voorstel. Indien u besluit om het voorstel niet over te nemen dan ontvangen wij graag een toelichting.

Hoogachtend,

Adviesraad Sociaal Domein Lansingerland,
G.N. Steenkamp, voorzitter

ASD Lansingerland
Postbus 295
2650 AG Berkel en Rodenrijs

² ASD16.N.002 – Advies Beleidsregels Sociaal Domein 2016, van 6 maart 2016

Adviesraad Sociaal Domein Lansingerland
Postbus 295
2650 AG BERKEL EN RODENRIJS

Verzenddatum 11 oktober 2016
Ons kenmerk U16.10896
Uw kenmerk: ASD16.B.012

Afdeling
**Economische &
Maatschappelijke Ontwikkeling**
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Serge Deceuninck
Telefoon
14 010
E-mail
info@lansingerland.nl
Fax
(010) 800 40 01

Onderwerp **Reactie op uw advies**

Geachte heer Steenkamp,

Wij hebben de Adviesraad Sociaal Domein gevraagd om te adviseren over de conceptverordening Sociaal Domein 2017. U heeft dit advies op 23 september 2016 namens de ASD uitgebracht. Hierbij leest u onze reactie op uw advies.

Algemeen

Allereerst willen wij u wederom bedanken voor het uitgebrachte advies. Wij geven hieronder onze schriftelijke reactie per onderwerp.

Wmo

Advies 1:

U vraagt een reactie op uw aanname dat een aanvraag voor een Wmo voorziening ingediend kan worden wanneer het onderzoek niet binnen de gestelde termijn is uitgevoerd. In de praktijk komt het soms voor dat een onderzoek niet binnen zes weken afgerond kan worden. In dat geval houdt de consulent hierover contact met de inwoner. Daarnaast sturen wij een zogenaamde hersteltermijnbrief waarin wij de inwoner informeren over het opschorten van de afhandelingstermijn. Hiermee voldoen we aan onze wettelijke plicht. Voor de volledigheid nemen wij uw advies over en voegen wij een lid toe in overeenstemming met artikel 2.3.2 lid 9 uit de Wmo waarin vermeld wordt dat de inwoner de mogelijkheid heeft een aanvraag voor een Wmo voorziening in te dienen als het onderzoek niet is uitgevoerd binnen de gestelde termijnen.

Advies 2:

U vraagt de term *goedkoopst passende voorziening* te vervangen door *doelgerichte en passende voorzieningen*. Wij willen met een voorbeeld aangeven waar het om gaat. Als een rolstoel de meest passende voorziening voor een inwoner is, heeft de inwoner soms aanvullende wensen omtrent kleur of uitvoering. Deze aanvullende wensen maken de voorziening niet passender of doelmatiger, maar brengen meestal extra kosten met zich mee. Deze extra kosten komen in dat geval voor rekening van de inwoner. De door u voorgestelde term doelgericht maakt dit naar onze mening minder helder.

De gemeente onderzoekt in de eerste plaats welke voorzieningen het meest passend zijn en daarna welke het goedkoopst. Aangezien deze terminologie voor de inwoner de meeste duidelijkheid geeft en aangezien in de modelverordening van de VNG, in de jurisprudentie rondom dit onderwerp en bij de meeste gemeenten gebruikt wordt, kiezen wij ervoor de term goedkoopst passend te handhaven.

Advies 3:

U vraagt ons bij de vaststelling van het PGB-tarief een duidelijkere terminologie te gebruiken. Op uw advies hebben wij de tekst in artikel 4.7 lid 4 a aangepast.

Jeugd

Advies 4:

Ten aanzien van de titel van het hoofdstuk, kiezen wij er voor geen leeftijd te vermelden. Ten eerste zorgen we voor één lijn in de hoofdstukken door niet met leeftijden te werken. Ten tweede is jeugdhulp beschikbaar voor jeugdigen tot 18 jaar, maar er zijn uitzonderingen te maken (op grond van de Jeugdwet) voor jeugdigen tot 23 jaar. Dit zou in een titel voor verwarring kunnen zorgen.

Advies 5:

U vraagt ons duidelijker te zijn over de verantwoordelijkheid van de jeugdige dan wel de ouders met betrekking tot het PGB. De ouder is verantwoordelijk voor zijn of haar kind, ook als het gaat om het doorgeven van gewijzigde feiten/omstandigheden. Communicatie richten wij dan ook aan de ouders/opvoeders/verzorgers van de jeugdige. Echter spreekt de Jeugdwet en ook lokale wetgeving van 'jeugdige of ouder(s)' en deze lijn trekken wij ook in dit artikel door.

Hopend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

drs. ing. Ad Eijkenaar
Secretaris

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester